

GVO, gradnja in vzdrževanje telekomunikacijskih omrežij, d.o.o.

LETNO POROČILO

za leto 2013

Ljubljana, februar 2014

Kazalo

PREDSTAVITEV DRUŽBE.....	1
POSŁANSTVO, VIZIJA IN VREDNOTE.....	2
I. POSŁOVNO POROČILO.....	5
1. POMEMBNEJŠI DOGODKI V LETU 2013.....	6
2. REALIZACIJA STRATEŠKIH CILJEV V LETU 2013	6
2.1. Strateški cilji na segmentu poslovne uspešnosti.....	6
2.2. Strateški cilji na segmentu novih trgov in storitev	6
2.3. Strateški cilji na segmentu projektov javno-zasebnega partnerstva	6
2.4. Strateški cilji na segmentu povečevanja notranje učinkovitosti	7
2.5. Strateški cilji na segmentu upravljanja in razvoja kadrov.....	7
2.6. Strateški cilji na segmentu odnosov s Skupino Telekom Slovenije	7
3. POSŁOVANJE DRUŽBE.....	8
3.1. Analiza makroekonomskega okolja.....	8
3.2. Stanje v gradbeni panogi.....	9
3.3. GVO danes.....	10
3.4. Analiza poslovanja	11
3.4.1. Prihodki.....	11
3.4.2. Odhodki	15
3.4.3. Dobiček iz poslovanja (EBIT) in dobičkonosnost poslovnih prihodkov	16
3.4.4. Sredstva.....	17
3.4.5. Kapital in obveznosti.....	19
3.4.6. Dodana vrednost in prihodek na zaposlenega (produktivnost).....	20
3.5. Obratni kapital	21
3.5.1. Terjatve.....	22
3.5.2. Obveznosti.....	24
3.5.3. Zaloge.....	25
3.5.4. Operativni cikel	25
3.6. Nekateri ključni kazalniki poslovanja.....	26
3.6.1. Kazalniki	26
4. PRODAJA IN NABAVA.....	36
4.1. Obseg prodaje.....	36
4.2. Naročniki	36
4.3. Dobavitelji.....	36
4.4. Investicije.....	37
5. PROJEKTI JAVNO-ZASEBNEGA PARTNERSTVA	38
6. UČINKOVITOST IZVAJANJA STORITEV VZDRŽEVANJA.....	39
7. UPRAVLJANJE S TVEGANJI.....	40
7.1. Tveganja delovanja	40
7.2. Tržna tveganja.....	40
7.3. Finančna tveganja	40
7.3.1. Kreditno tveganje	40
7.3.2. Plačilnosposobnostno tveganje.....	41

8.	ORGANIZIRANOST IN ZAPOSLENI	41
8.1.	Organiziranost	41
8.2.	Zaposleni	42
8.2.1.	Število zaposlenih in vrsta delovnega razmerja	42
8.2.2.	Polni in skrajšani delovni čas in invalidi	43
8.2.3.	Struktura zaposlenih po spolu, starosti in delovni dobi	44
8.2.4.	Prihodi in odhodi (fluktuacija)	45
8.2.5.	Izobrazbena struktura	45
8.2.6.	Letni ocenjevalni razgovori	46
8.2.7.	Organizacijska klima in zadovoljstvo zaposlenih	46
8.2.8.	Izobraževanje in razvoj zaposlenih	48
8.2.9.	Študij ob delu	50
8.2.10.	Štipendije, strokovna delovna praksa in pripravništvo	51
8.2.11.	Stroški dela	51
8.2.12.	Povprečna plača	52
8.2.13.	Izraba delovnega časa	52
8.2.14.	Skrb za zaposlene, upokoјence in druge skupine, ki so povezane s podjetjem	53
8.2.15.	Varnost in zdravje pri delu ter požarna varnost	53
8.2.16.	Sodelovanje s sindikati in svetom delavcev	55
9.	SISTEM VODENJA PO STANDARDU ISO 9001 in ISO 14001	56
10.	SKRB ZA OKOLJE	58
11.	RAZISKAVE IN RAZVOJ	60
12.	POMEMBNEJŠI DOGODKI PO DATUMU BILANCE STANJA	60
13.	IZJAVA O ODGOVORNOSTI POSLOVODSTVA	61
II.	RAČUNOVODSKO POROČILO	62
1.	RAČUNOVODSKI IZKAZI DRUŽBE	63
1.1.	Izkaz poslovnega izida družbe GVO, d.o.o.	63
1.2.	Bilanca stanja družbe GVO, d.o.o.	65
1.3.	Izkaz gibanja kapitala družbe GVO, d.o.o.	67
1.4.	Izkaz denarnih tokov družbe GVO, d.o.o.	68
2.	POJASNILA POSTAVK RAČUNOVODSKIH IZKAZOV IN POVZETEK POMEMBNIH RAČUNOVODSKIH USMERITEV GVO, d.o.o.	69
2.1.	Splošno o družbi	69
2.2.	Podlaga za sestavo	70
2.3.	Povzetek pomembnih računovodskih usmeritev	72
3.	POJASNILA K IZKAZOM	81
3.1.	Čisti prihodki od prodaje	81
3.2.	Drugi prihodki od poslovanja	82
3.3.	Stroški nabavne vrednosti prodanega materiala ter materiala in energije	82
3.4.	Stroški storitev	83
3.5.	Stroški dela	83
3.6.	Drugi odhodki poslovanja	84
3.7.	Finančni prihodki in odhodki	84
3.8.	Davek iz dobička	84
3.9.	Neopredmetena sredstva	85
3.10.	Opredmetena osnovna sredstva	87
3.11.	Finančne naložbe v odvisna podjetja	88

3.12.	Druge finančne naložbe	88
3.13.	Odložene terjatve in obveznosti za davek.....	89
3.14.	Zaloge.....	90
3.15.	Poslovne in druge terjatve.....	90
3.16.	Kapital in rezerve.....	91
3.17.	Rezervacije in dolgoročne časovne razmejitve	92
3.18.	Poslovne in druge obveznosti	93
3.19.	Prejeta posojila	93
3.20.	Vnaprej vračunani stroški in odhodki	94
3.21.	Potencialne in prevzete obveznosti.....	94
3.22.	Zabilančna evidenca	95
4.	DRUGA RAZKRITJA.....	96
4.1.	Prejemki vodstva in zaposlenih po individualnih pogodbah.....	96
4.2.	Posli s povezanimi osebami	96
4.3.	Zapadlost obveznosti družbe	97
4.4.	Stroški revizorja	97
4.5.	Poročilo o odnosih do povezanih	97
4.6.	Posli s podjetji v skupini	98
4.7.	Upravljanje finančnih tveganj	98
4.8.	Dogodki po datumu bilance stanja	100
5.	POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA	101

PREDSTAVITEV DRUŽBE

PODJETJE	GVO, gradnja in vzdrževanje telekomunikacijskih omrežij, d.o.o.
NASLOV	Cigaletova 10, 1000 Ljubljana
DEJAVNOST DRUŽBE	Gradnja in vzdrževanje telekomunikacijskega omrežja
MATIČNA ŠTEVILKA	1507664
DAVČNA ŠTEVILKA	40917282
ŠT. VPISA V SODNI REGISTER	1/33049/00, registrirana dne 14.04.2004
OSNOVNI KAPITAL DRUŽBE	5.758.157,00 EUR
VELIKOST DRUŽBE	Veliko podjetje
TRANSAKCIJSKI RAČUNI	SI56 0510 0801 0150 169, Abanka Vipra d.d. SI56 0600 0094 1745 169, Banka Celje d.d. SI56 3000 0000 0372 710, Banka Volksbank d.d.
ČLAN IZS, evidenčna številka	2593
SPLETNI NASLOV	www.gvo.si
ELEKTRONSKI NASLOV	gvo@telekom.si
TELEFON	+386 1 234 19 50
FAKS	+386 1 234 18 03
ODVISNA DRUŽBA	GVO Telekommunikation GmbH Daimlerstr. 3DE 48703 Stadtlohn, NRW Bundesrepublik Deutschland (Lastništvo 100,00% GVO, d.o.o.)

Družba GVO, d.o.o. je nastala kot uresničenje poslovne zamisli združiti vse lastne zmogljivosti s področja izvajanja del pri gradnji in vzdrževanju telekomunikacijskega kabelskega omrežja družbe Telekom Slovenije d.d., jih ustrezno organizirati in opremiti ter jim zaupati v izvedbo strokovno najzahtevnejša dela s tega področja.

Zamisel se je začela uresničevati v letu 2002, ko je bila v okviru družbe Telekom Slovenije d.d., ustanovljena Enota GVO, ki je s 1. 1. 2004 prerasla v hčerinsko podjetje GVO, d.o.o.

Edini družbenik družbe GVO, d.o.o. je družba Telekom Slovenije, d.d.. Letno poročilo Skupine Telekom Slovenije je na voljo na sedežu družbe Telekom Slovenije, d.d., Cigaletova 15, 1000 Ljubljana.

GVO, d.o.o. ima v Zvezni Republiki Nemčiji hčerinsko družbo GVO Telekommunikation GmbH. Njeno letno poročilo je na voljo na sedežu družbe GVO, d.o.o..

POSLANSTVO, VIZIJA IN VREDNOTE

Poslanstvo

Naše poslanstvo je zagotavljanje celovitih rešitev s področja projektiranja, gradnje in vzdrževanja telekomunikacijskih in elektroenergetskih omrežij. Z visoko kakovostnimi storitvami zadovoljujemo naše kupce in tako nagrajujemo njihovo zvestobo, lastnikom zagotavljamo primeren donos na vloženi kapital, zaposlenim pa poklicni in osebni razvoj.

Vizija

Naša vizija je ob stalni rasti ostati vodilni ponudnik celovitih rešitev s področij projektiranja, gradnje, upravljanja in vzdrževanja telekomunikacijskih omrežij v Sloveniji, ki na teh tržnih segmentih rast dosega tudi na ostalih trgih Evropske Unije. Rasli bomo tudi skozi širitev na sorodne dejavnosti s področja investicij v in vzdrževanja infrastrukturnih objektov.

Vrednote

Kakovost, pripadnost, strokovnost, usmerjenost v nove izzive.

Uvodna beseda direktorja družbe

Družba GVO je s koncem leta 2013 zaključila prvo desetletje poslovanja. Vsekakor je to čas, ko se je potrebno ozreti nazaj in pogledati, kaj je bilo v tem času narejenega, kakšen napredek je družba naredila, kako je rasla ter kaj o vsem tem menijo zaposleni, poslovni partnerji in lastniki. Pogledati pa je treba tudi, kaj bi še lahko naredili ali naredili bolje.

Vse leto smo bili priče pesimizmu na trgu, padcu trga, slabim gospodarskim razmeram, vendar smo v GVO kljub temu smelo in brez kančka dvoma v strokovnost in energijo zaposlenih nadaljevali z zastavljenimi cilji. Uspeli smo ohraniti tržno pozicijo ter svoje poslovanje razširiti na nova področja in nove trge. S tem smo delavcem zagotovili delo, družbi rast in ohranitev tržnega deleža, lastnikom pa soliden donos.

Širitev poslovanja na tuje trge je za družbo GVO pomembna za njen dolgoročni obstoj. Mednarodne reference, ki jih je GVO pridobil na nemškem trgu, so zelo pomembne za bodoče mednarodne javne razpise, zlasti na območju sosednjih držav, ko se bo v večjem obsegu začela realizacija projekta zasledovanja ciljev iz evropske digitalne agende, ki predvideva pospešeno izgradnjo širokopasovnih omrežij do leta 2020. GVO je dokazal, da je sposoben izvedbe še tako težkih projektov v vsej njihovi veličini – tako na področju projektiranja, gradnje, montažnih del in hišnih instalacij, kot tudi geodetskih posnetkov in ureditve upravno administrativne dokumentacije.

GVO je ponovno dokazal, da je zanesljiv, kvaliteten in konkurenčen partner na področjih svojega dela. V ta namen stalno izvajamo izboljšave, tako v poslovnih procesih, kot tudi v tehnologiji dela. Velik poudarek namenjamo razvoju, izobraževanju in izpopolnjevanju zaposlenih, kar je naša največja konkurenčna prednost. Ponosni smo na svoje zaposlene, na njihovo pripadnost in učinkovitost, še posebej pa na prilagodljivost razmeram na trgu.

Veseli smo, da so bila vlaganja v javno zasebna partnerstva za izgradnjo odprtih širokopasovnih omrežij za GVO uspešna in da smo v rokih ter ob najvišji možni kvaliteti projekte uspešno zaključili v zadovoljstvo vseh uporabnikov, zaradi katerih so bila omrežja tudi zgrajena. Ob tem je velja izpostaviti tudi izjemno dobro sodelovanje z občinami, ki so v teh projektih naši partnerji in kjer se je beseda partnerstvo resnično izkazala v pravem pomenu. Penetracija na omrežjih se iz meseca v mesec povečuje in s tem upravičuje cilje projekta, ki so bili zelo smeli, a tudi realni.

Na področju terjatev smo vodil premišljeno politiko in družbe nismo izpostavljali riziku neplačil, tvegane posle pa smo ustrezno zavarovali. S tem smo tveganja neplačil ustrezno obvladovali in nismo ustvarjali slabih terjatev.

Tudi v letu 2013 smo skrbeli za racionalizacijo poslovanja in zniževanje vseh skupin stroškov, s čimer smo svoje poslovanje prilagajali razmeram na trgu. Zavedamo se, da je v času recesije še kako pomembno skrbeti za vsak, še tako majhen strošek, da bi zagotovili dolgoročni obstoj in razvoj družbe. Prihranjena sredstva smo zato raje vlagali v razvoj, znanje in nove reference na trgu, kar bo kreiralo nove prihodke in širitev poslovanja družbe v prihodnjih letih.

Družba ostaja odgovoren delodajalec. Skrb za zaposlene je ena najvišjih priorit. Delo vseh zaposlenih je spoštovano in ustrezno nagrajeno, hkrati pa si prizadevamo zagotavljati čim bolj optimalne delovne pogoje. Posledica tega je vse večja produktivnost in boljša organizacija dela.

Največja konkurenčna prednost na trgu so ravno naši zaposleni. Njihovo znanje, izkušnje in energija, skupaj s skrbjo za poklicni in osebni razvoj, ki je podprt s stalnim izobraževanjem in izpopolnjevanjem ter medsebojno pomočjo, so ključni dejavniki uspešnega poslovanja in razvoja družbe.

Tudi za prihodnja leta smo postavili zelo smelo strategijo. Ne le da bo GVO ohranil tržni delež, temveč ga bo še povečeval in prevzemal dela od podjetij, ki so prenehala s poslovanjem. Svojo prepoznavnost bo širil tudi na področja elektro instalacij, projektiranja in geodetskih storitev, predvsem pa bo vse večji igralec tudi na tujih trgih. Za dosego tega bomo vodili premišljeno kadrovske politiko, redno spremljali izpolnjevanje strategije in jo po potrebi dopolnjevali ter odločno nastopali na trgu.

Verjamem, da bo družba tudi prihodnja leta poslovala uspešno in da bo v novo desetletje poslovanja zakorakala smelo, pokončno, z jasno vizijo in strategijo ter z usklajenim delovanjem vseh deležnikov – zaposlenih, poslovnih partnerjev in lastnika.

Edo Škufca, l.r.
Direktor

I. Poslovno poročilo

1. POMEMBNEJŠI DOGODKI V LETU 2013

- V upravljanje in vzdrževanje smo prevzeli odprta širokopasovna omrežja (GOŠO) na Dolenjskem, v občini Sevnica in v občini Slovenske Konjice, ki smo jih konec leta 2012 zgradili v obliki javno-zasebnega partnerstva, in nanje začeli priključevati prve uporabnike.
- Ustanovili smo hčerinsko družbo GVO Telekommunikation GmbH s sedežem v Zvezni Republiki Nemčiji in na novoustanovljeno hčerinsko družbo prenesli pridobljene posle za gradnjo razvodnih naročniških (optičnih) omrežij v Zvezni Republiki Nemčiji.
- Uspešno smo izvedli redno letno presojo sistema vodenja kakovosti po standardu ISO 9001:2008 ter sistema ravnanja z okoljem po standardu ISO 14001:2004.

2. REALIZACIJA STRATEŠKIH CILJEV V LETU 2013

Za poslovno leto 2013 smo posodobili strategijo podjetja GVO za obdobje 2012 – 2016 in posodobili konkretne strateške cilje za leto 2013. Le-ti so opredeljeni vrednostno tako, da jih je možno spremljati. V okviru posameznega strateškega cilja je opredeljen tudi akcijski načrt aktivnosti, ki jih je potrebno izvesti za doseganje zastavljenega cilja. Poleg vrednostne opredelitve je za vsak strateški cilj opredeljena tudi odgovorna oseba v vodstvu družbe. Strateški cilji so bili na lokacijah predstavljeni vsem zaposlenim.

V nadaljevanju je podan okvirni pregled strateških ciljev in trenutno stanje njihove realizacije v letu 2013.

2.1. Strateški cilji na segmentu poslovne uspešnosti

Ocenjujemo, da smo strateške cilje na segmentu poslovne uspešnosti za leto 2013 glede na dane razmere dosegli v največji možni meri. Kljub nadaljevanju zaostrenih gospodarskih razmer in izostanku večjih investicij na celotnem območju Slovenije smo dosegli čisti poslovni izid obračunskega obdobja v višini 778 tisoč EUR, ki je sicer nižji od načrtovanega, a predstavlja dober rezultat glede na stanje na trgu in v okviru dejavnosti.

2.2. Strateški cilji na segmentu novih trgov in storitev

V letu 2013 je GVO nadaljeval s povečevanjem obsega del v Zvezni Republiki Nemčiji in za te namene v mesecu februarju v Nemčiji ustanovil hčerinsko družbo GVO Telekommunikation GmbH, na katero je prenesel izvajanje pogodb na tem trgu. Prav tako je nadaljeval s trženjem TK materialov tehnologije Emtelle Fibreflow in uspešno pripravil projekte za izvedbo del z uporabo navedene tehnologije ter te projekte uresničil tudi v prostoru, z izgradnjo sodobnih širokopasovnih optičnih omrežij na območju severozahodne Nemčije.

2.3. Strateški cilji na segmentu projektov javno-zasebnega partnerstva

V letu 2013 je GVO zaključil s fizičnim izvajanjem še z zadnjega manjšega projekta javno-zasebnega partnerstva za gradnjo odprtega širokopasovnega omrežja. V upravljanje in vzdrževanje je prevzel vsa tri omrežja (na Dolenjskem, v Sevnici in Slovenskih Konjicah), dokončana v letu 2012, ter na teh omrežjih pospešeno gradil naročniške priključke in priključeval uporabnike na omrežja. Pozitiven trend penetracije/števila aktivnih priključkov se je nadaljeval tudi na odprtih širokopasovnih omrežjih, ki jih upravljamo in vzdržujemo od leta 2011 (na območju Mislinjske in Dravske doline ter v občinah Ormož, Sveti Tomaž in Središče ob Dravi). Cilj prevzema vzdrževanja obstoječih širokopasovnih omrežij s strani ostalih investorjev ni bil realiziran in ostaja izziv za naslednje obdobje, prav tako ostaja izziv za prihodnja obdobja

pridobivanje novih projektov javno-zasebnega partnerstva, saj na nivoju države v letu 2013 ni bil razpisan noben nov projekt na tem področju.

2.4. Strateški cilji na segmentu povečevanja notranje učinkovitosti

V letu 2013 smo prenovili tudi preostali del informacijske podpore poslovnim procesom ter optimizirali smo podporo matične družbe pri izvajanju podpornih procesov. Cilja izgradnje t.i. zelenega kontejnerja nismo realizirali, saj je ta vezan na nove projekte gradnje odprtih širokopasovnih ali drugih večjih telekomunikacijskih omrežij, ki pa jih v letu 2013 ni bilo.

2.5. Strateški cilji na segmentu upravljanja in razvoja kadrov

Nadaljevali smo z aktivnostmi na področju načrtovane kadrovske pomladitve, kar se kaže v znižanju povprečne starosti v segmentu moških delavcev, ki predstavljajo večino kadrov GVO, kot je prikazano v okviru analize kadrov v poglavju 8.2. V okviru realizacije cilja razvoja kadrov smo izvedli nekatera ključna interna in zunanja usposabljanja zaposlenih predvsem na področjih, ki so pomembna za naše poslovanje (nemški jezik, zakonodaja in specialistična interna izobraževanje s področja informacijsko-komunikacijskih tehnologij in telekomunikacij).

2.6. Strateški cilji na segmentu odnosov s Skupino Telekom Slovenije

Ocenjujemo, da je GVO tudi na segmentu odnosov s skupino TS v letu 2013 dosegel večino zadanih ciljev, primerno obstoječim razmeram. Obseg prometa iz naslova izvajanja investicij, vzdrževanja, odprave napak in projektiranja v Sloveniji je presegel načrtovanega, k čemur so dodatno pripomogli prihodki iz naslova izvajanja del za novoustanovljeno hčerinsko družbo GVO Telekommunikation GmbH. Načrtovanega povečanja tržnega deleža na področju prodaje naročniških paketov Telekoma Slovenije v letu 2013 nismo realizirali in ostaja izziv za prihodnja obdobja.

3. POSLOVANJE DRUŽBE

3.1. Analiza makroekonomskega okolja

Gospodarska aktivnost v evrskem območju se je na začetku zadnjega četrtnetja leta 2013 po nekaterih kazalnikih nekoliko zmanjšala, gospodarska klima in pričakovanja pa so se nadalje izboljšala. Oktobra se je zmanjšala aktivnost v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu ter prihodek v trgovini na drobno. Razmere na trgu dela so ostale zaostrene, a se že več mesecev niso poslabšale. Novembra in decembra so se kazalniki razpoloženja (ESI, PMI) še izboljšali. Nadaljevanje skromnega okrevanja v evrskem območju v zadnjem četrtnetju leta pričakujejo tudi mednarodne institucije (ECB, Consensus), ki so tudi nekoliko izboljšale napovedi za leto 2014.

Vrednosti kratkoročnih kazalnikov gospodarske aktivnosti v Sloveniji oktobra kažejo na nadaljevanje rasti izvoza in opravljenih del v gradbeništvu, drugi kazalniki pa so ostali na podobni ravni kot v preteklih mesecih. Po rasti v tretjem četrtnetju sta se realni izvoz in uvoz blaga po naši oceni oktobra nadalje povečala (desez.). Podobno se je povečala tudi vrednost opravljenih del v gradbeništvu, ki je bila znatno višja kot v začetku leta, a še vedno najbolj zaostaja za ravni pred začetkom krize. Obseg proizvodnje v predelovalnih dejavnostih in prihodek v trgovini na drobno sta oktobra ostala na podobni ravni kot v tretjem četrtnetju, ko se je aktivnost nekoliko zmanjšala. Skoraj nespremenjena ostaja tudi vrednost kazalnika gospodarske klime, kjer se je konec leta nekoliko izboljšalo razpoloženje le v predelovalnih in storitvenih dejavnostih.

Razmere na trgu dela so ob koncu leta ostale zaostrene, povprečna bruto plača na zaposlenega pa se je nekoliko zvišala. Število delovno aktivnih se od spomladi do oktobra ni bistveno spremenilo (desez.), število registriranih brezposelnih pa se je v zadnjih dveh mesecih 2013 spet povečalo. Konec decembra je bilo tako registriranih 124.015 brezposelnih, kar je za 4.702 oseb več kot mesec prej. Glavni razlog za povečanje sta iztek pogodb za določen čas in majhno število oseb, ki so dobile zaposlitev. Na letni ravni je bilo število brezposelnih v povprečju za 8,8 % večje kot leta 2012. Povprečna bruto plača na zaposlenega se je oktobra nekoliko zvišala, kar je posledica rasti plač v javnih družbah, nekoliko se je zvišala tudi bruto plača v zasebnem sektorju.

Cene življenjskih potrebščin so se decembra znižale za 0,9 %, medletno pa so bile v letu 2013 višje za 0,7 %. K mesečnem zmanjšanju so prispevale predvsem sezonsko nižje cene obleke in obutve, ki so se tokrat znižale bolj, kot je za ta mesec običajno, in nižje cene nekaterih storitev, ki so posledica enkratnih dejavnikov. Ob odsotnosti cenovnih šokov iz mednarodnega okolja in zaradi nekaterih enkratnih dejavnikov ob koncu leta je bila letna inflacija kljub julijskemu dvigu DDV znatno nižja kot v predhodnem letu in se je znižala na najnižjo raven po osamosvojitvi.

Razmere v slovenskem bančnem sistemu so ob koncu leta 2013, pred začetkom sanacije, ostale slabe. Novembra se je obseg kreditov domačim nebančnim sektorjem znižal za približno 240 mio EUR. Pretežen del znižanja je bil ponovno posledica nadaljnjega razdolževanja podjetij, bolj kot v preteklih mesecih so se razdolževala tudi država in gospodinjstva. V enajstih mesecih se je tako obseg kreditov domačim nebančnim sektorjem znižal za 1,9 mrd EUR, kar je skoraj trikrat toliko kot v enakem obdobju leta 2012. Banke so se še naprej neto razdolževale na tujem, zmanjšal pa se je tudi obseg vlog države in gospodinjstev v bankah. Po izredno visoki septembrski rasti obsega slabih terjatev se je ta oktobra nekoliko znižal. Rezultati pregleda stanja v bančnem sistemu in stresnih testov so pokazali, da bi v primeru uresničitve neugodnega makroekonomskega scenarija kapitalski primanjkljaj pregledanih bank znašal do 4,8 mrd EUR

(13,7 % BDP). Država je v skladu z objavljenimi rezultati že decembra izvedla del dokapitalizacije bank.

Po podatkih konsolidirane bilance je primanjkljaj javnih financ v prvih desetih mesecih 2013 znašal 1,4 mrd EUR, kar je več kot v enakem obdobju leta 2012. K medletno višjemu primanjkljaju za 260 mio EUR so prispevali predvsem nižji javnofinančni prihodki (285 mio EUR), ki so se zmanjšali predvsem zaradi upada davčnih prihodkov (davki od dohodka pravnih oseb in dohodnina) in prispevkov za socialno varnost. Predvsem zaradi uvedbe višje stopnje DDV v juliju pa so bili prihodki od davka na dodano vrednost medletno nekoliko višji. Odhodki so bili v prvih desetih mesecih nekoliko manjši kot v enakem obdobju leta 2012 (26 mio EUR), predvsem zaradi manjših izdatkov za plače, nakupe blaga in socialne transfere (z izjemo pokojnin).

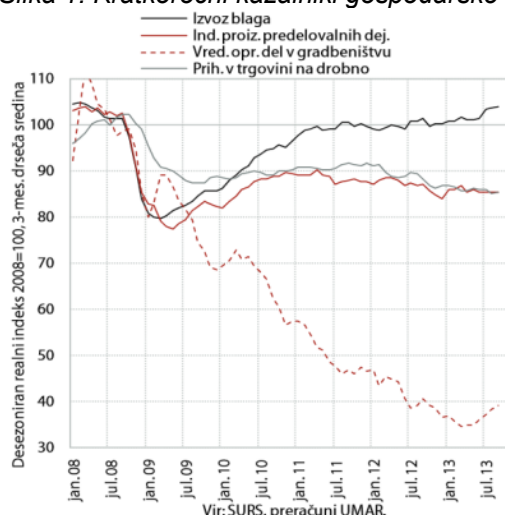
(Vir: Urad za makroekonomske analize in razvoj, Ekonomsko ogledalo – december 2013)

3.2. Stanje v gradbeni panogi

Vrednost opravljenih gradbenih del se je oktobra povečala (7,6 %, desez.), in bila tudi medletno znatno višja (27,3 %). Ob znatnih mesečnih nihanjih se je aktivnost v zadnjih mesecih okrepila tako v gradnji inženirskih stavb kot v gradnji nestanovanjskih stavb, v gradnji stanovanjskih stavb pa znižala. Oktobra je bila aktivnost v gradbeništvu znatno višja kot v enakem mesecu predhodnega leta; na to je močno vplivala tudi nizka osnova v oktobru 2012 (tedaj se je vrednost gradbenih del znižala za 21,1 % in dosegla najnižjo raven v letu 2012).

Tudi oktobra je bila vrednost zaloge pogodb v gradbeništvu precej višje kot pred letom. Vrednost zaloge pogodb v gradbeništvu je bila oktobra za 35,3 % višja kot oktobra leta 2012, od tega v gradnji inženirskih objektov kar za 78,4 %, kar povezujemo z intenzivno gradnjo komunalne infrastrukture, spodbujene z evropskimi sredstvi.

Slika 1: Kratkoročni kazalniki gospodarske aktivnosti v Sloveniji

(Vir: Urad za makroekonomske analize in razvoj, Ekonomsko ogledalo – december 2013)

Obeti in poslovne tendence za prihodnja leta v gradbeništvu sicer nakazujejo na postopno okrevanje dejavnosti, ki pa je za specializirano dejavnost del na cevovodih, komunikacijskih in električnih vodih nekoliko manj izrazito.

Iz podatkov Statističnega urada Republike Slovenije (Anketa o poslovnih tendencah v gradbeništvu, januar 2014) izhaja, da je kazalnik zaupanja v gradbeništvu v drugi polovici leta

ponovno padal, a je bil za gradbeništvo (skupaj) meseca decembra na višjem nivoju, kot v začetku leta 2013. Obratno pa je bil kazalnik zaupanja v specializirani dejavnosti del na cevovodih, komunikacijskih in električnih vodih meseca decembra malenkost nižji, kot v začetku leta.

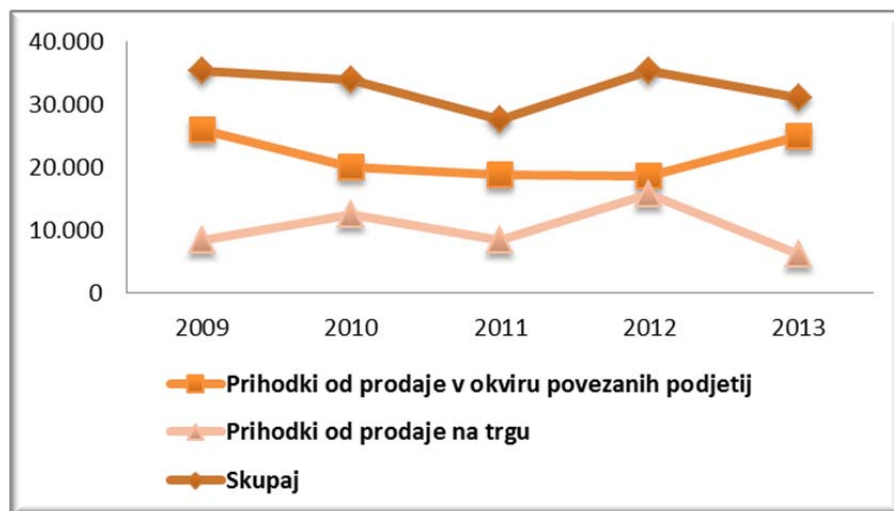
Pozitivne tendence je za gradbeništvo in za specializirana dela zaznati v obsegu gradbenih del, skupnih naročilih, pri zaposlovanju in cenah storitev, medtem ko je bilo zaupanje v pričakovana skupna naročila in pričakovano zaposlovanje konec leta 2013 na za odtonek nižjih nivojih kot v začetku leta.

3.3. GVO danes

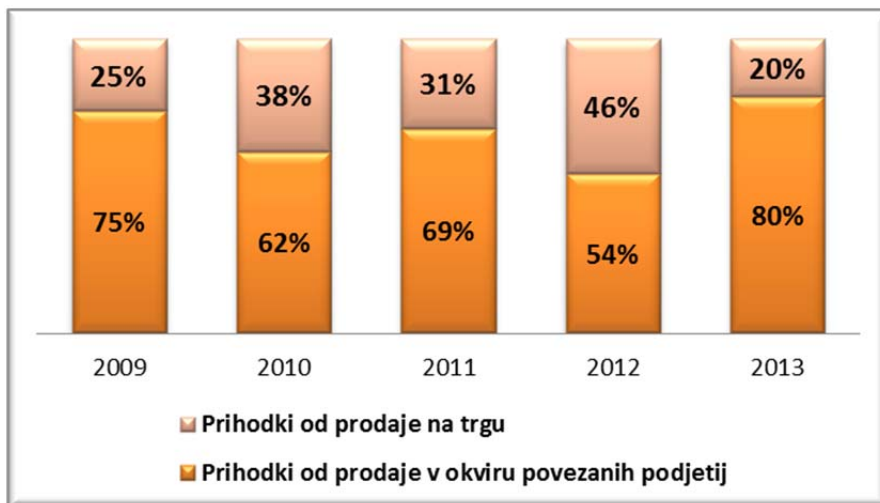
GVO je danes vodilni ponudnik celovitih storitev projektiranja, gradnje in vzdrževanja telekomunikacijskih omrežij na območju Republike Slovenije, tako po tržnem deležu, kot tudi po obsegu proizvodnje na teh področjih dela.

Sorazmerno pomemben delež prihodkov GVO še vedno realizira znotraj Skupine Telekom Slovenije, čeprav se je v zadnjih petih letih delež finančne realizacije del, izvedenih neposredno na trgu, gibal med 20% in 46% vseh prihodkov. Ključni preboj na trgu je GVO dosegel leta 2008, ko je pogumno zakorakal v prva projekta javno-zasebnega partnerstva s področja gradnje, upravljanja in vzdrževanja odprtih širokopasovnih omrežij, hkrati pa je intenziviral svoje aktivnosti na področju pridobivanja poslov neposredno na trgu, kar se danes odraža na poslovanju. V preteklih letih je k večjemu obsegu prihodkov na trgu pomembno pripomogla tudi pridobitev novih projektov javno-zasebnega partnerstva ter poslov na novih trgih, predvsem na trgu gradnje elektroinstalacij, sončnih elektrarn in na trgu Zvezne Republike Nemčije.

Slika 2: Gibanje prihodkov od prodaje v okviru povezanih podjetij in na trgu v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

Slika 3: Struktura prihodkov od prodaje v okviru povezanih podjetij in na trgu v obdobju 2009 – 2013

V prikazu in podatkih niso zajeti prihodki iz naslova prodaje materiala in prihodki iz naslova rezervacij.

Pri tem ne smemo zanemariti dejstva, da je GVO v obdobju zadnjih petih let močno racionaliziral svoje poslovanje tako z zniževanjem ključnih stroškov, kot z zniževanjem števila zaposlenih, ki ga je zaradi izvajanja del na trgu Zvezne Republike Nemčije začasno povečal šele v letu 2013. Z ustrezno organiziranostjo in z uspešno zaježitvijo stroškov podizvajalcev (večino del je GVO v preteklih letih prevzel v lastno režijo in znižal stroške podizvajalcev) se je GVO lahko zoperstavil izzivom, ki jih prinašajo zgoraj opisane spremenjene gospodarske razmere in tako ohranil pozitivne poslovne rezultate.

3.4. Analiza poslovanja

3.4.1. Prihodki

Prihodki

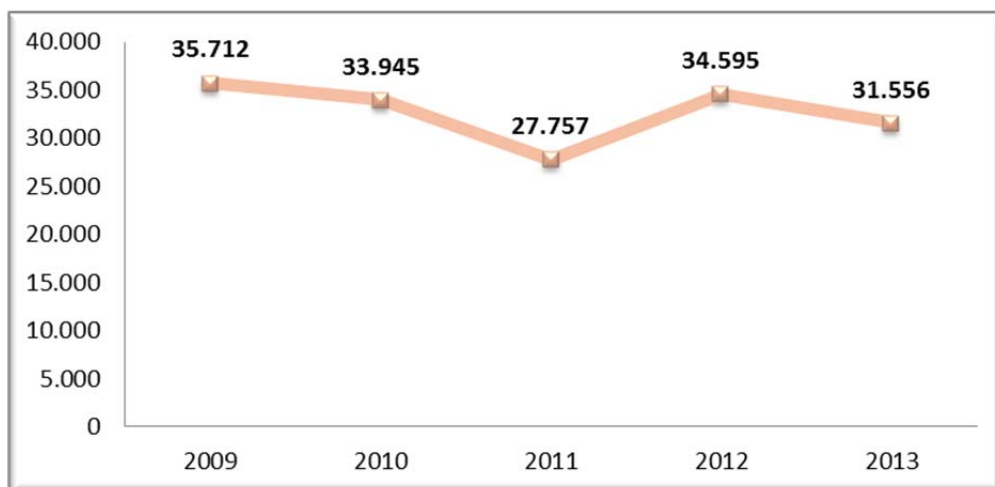
Prihodki družbe so v letu 2013 znašali 31.556 tisoč EUR, od tega je 30.910 tisoč EUR (98%) čistih prihodkov od prodaje, 635 tisoč EUR (2%) je drugih prihodkov iz poslovanja in 11 tisoč EUR (manj kot 1%) finančnih prihodkov. Glavnino prihodkov GVO ustvarja z izvajanjem poslovne dejavnosti, le 2% prihodkov je iz naslova neposlovnih aktivnosti. V primerjavi z letom 2012 se je obseg prihodkov zaradi izostanka večjih investicij znižal za 13%. Drugi prihodki iz poslovanja so v primerjavi z letom 2012 nižji za 31%, finančni prihodki pa nižji za 46%.

Tabela 1: Struktura prihodkov primerjalno 2013 in 2012

Prihodki v 000 EUR	2013		2012 prilagojeno		Indeks 2013/2012
Čisti prihodki od prodaje*	30.910	98,0%	35.188	97,4%	88
Drugi prihodki od poslovanja*	635	2,0%	915	2,5%	69
Finančni prihodki	11	0,0%	20	0,1%	54
Skupaj prihodki	31.555		36.122		87

*Opomba: Zaradi spremembe načina prikazovanja prihodkov v letu 2013 smo vrednosti za 2012 prilagodili na enako primerjalno osnovo.

Slika 4: Gibanje prihodkov v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

Čisti prihodki od prodaje

V strukturi čistih prihodkov od prodaje, predstavljajo prihodki od prodaje v okviru povezanih podjetij 80%, prihodki od prodaje na trgu pa 20%. Povečanje prihodkov od prodaje v okviru povezanih podjetij je posledica povečanja obsega del v 2013 glede na leto 2012 ter izvajanja storitev za novoustanovljeno hčerinsko podjetje GVO Telekommunikation GmbH. Nižji prihodki od prodaje na trgu glede na leto prej pa so posledica zaključka nekaterih večjih projektov v letu 2012 in izpada večjih investicij na domačem trgu.

Tabela 2: Struktura čistih prihodkov od prodaje primerjalno 2013 in 2012

Čisti prihodki od prodaje (v 000 EUR)	2013		2012*		Indeks 2013/2012
Prihodki od prodaje v okviru povezanih podjetij	24.872	80%	18.436	52%	135
Prihodki od prodaje na trgu	6.056	20%	15.618	44%	39
Prihodki od prodaje materiala	-18	0%	1.134	3%	-
Skupaj	30.910		35.188		88

*V prikazu so izzeti prihodki iz naslova rezervacij za odpravo napak v garancijski dobi

Tabela 3: Gibanje čistih prihodkov od prodaje v obdobju 2009 - 2013

Čisti prihodki od prodaje (v 000 EUR)	2009	2010	2011	2012	2013
Prihodki od prodaje v okviru povezanih podjetij	25.873	19.889	18.717	18.436	24.872
Prihodki od prodaje na trgu	8.397	12.311	8.220	15.618	6.056
Prihodki od prodaje materiala	914	1.554	533	1.134	-18
Skupaj	35.184	33.754	27.470	35.188	30.910

*V prikazu so izzeti prihodki iz naslova rezervacij za odpravo napak v garancijski dobi

Prihodki od prodaje v okviru povezanih podjetij

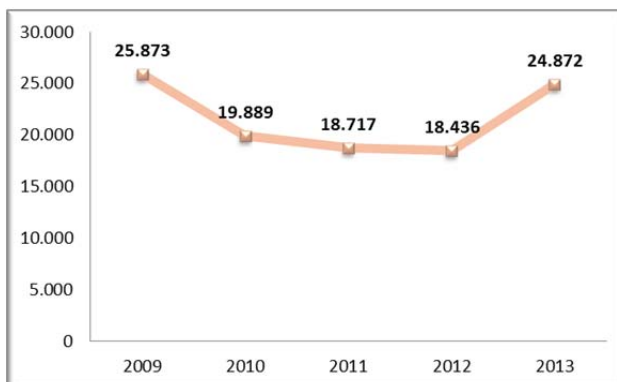
V strukturi prihodkov od prodaje v okviru povezanih podjetij največji delež predstavljajo prihodki iz naslova investicijskih gradenj in investicijskega vzdrževanja v višini 52%, 48% pa predstavljajo prihodki iz naslova odprave napak, vzdrževanja in ostalih storitev, ki jih je GVO izvajal za potrebe povezanih podjetij. Razmerje med obema vrstama prihodkov zadnjih nekaj let ostaja praktično nespremenjeno, čeprav je zaznati trend upadanja deleža prihodkov iz naslova investicijskih gradenj in investicijskega vzdrževanja na račun povečevanja deleža prihodkov iz naslova vzdrževanja, odprave napak in drugih prihodkov.

Tabela 4: Struktura prihodkov od prodaje v okviru povezanih podjetij primerjalno 2013 in 2012

Prihodki od prodaje v okviru povezanih podjetij (v 000 EUR)	2013		2012		Indeks 2013/2012
Prihodki od investicijskih gradenj in investicijskega vzdrževanja	12.883	52%	10.089	55%	128
Prihodki od vzdrževanja, odprave napak in ostali prihodki	11.989	48%	8.347	45%	144
Skupaj	24.872		18.436		135

Vrednosti zajemajo tudi prihodke, ki jih je GVO, d.o.o. izvajal za hčerinsko podjetje GVO Telekommunikation GmbH.

Slika 5: Gibanje prihodkov od prodaje v okviru v okviru povezanih podjetij v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

Slika 6: Struktura prihodkov od prodaje povezanih podjetij v obdobju 2009 – 2013

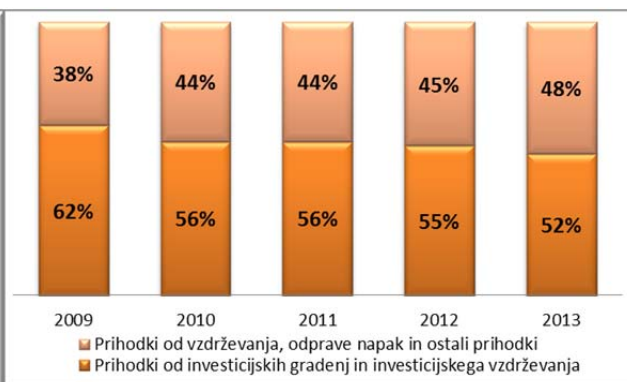

Tabela 5: Prihodki od prodaje v okviru povezanih podjetij v obdobju 2009 - 2013

Prihodki od prodaje v okviru povezanih podjetij (v 000 EUR)	2009	2010	2011	2012	2013
Prihodki od investicijskih gradenj in investicijskega vzdrževanja	16.101	11.210	10.547	10.089	12.883
Prihodki od vzdrževanja, odprave napak in ostali prihodki	9.772	8.679	8.170	8.347	11.989
Skupaj	25.873	19.889	18.717	18.436	24.872

Obseg storitev iz naslova odprave napak in vzdrževalnih del je v obdobju zadnjih pet let relativno stabilen, nihanja v okviru te vrste prihodkov pa so posledica sprememb cen in opredelitve, kaj sodi v napako in kaj v skupino vzdrževalnih del, kar zaradi povzroča posamezna nihanja.

Prihodki od prodaje na trgu

V strukturi prihodkov od prodaje na trgu največji strukturni delež (93%) predstavljajo ostali prihodki (storitve na elektroenergetskih omrežjih, geodetske, projektantske in druge storitve), 5% delež predstavljajo prihodki iz naslova gradnje, vzdrževanja in upravljanja širokopasovnih omrežij v obliki javno-zasebnega partnerstva, preostanek (2%) pa prihodki iz naslova investicijskih gradenj TK omrežij v tujini. Prihodki iz naslova gradnje odprtih širokopasovnih omrežij v obliki javno-zasebnega partnerstva so v primerjavi z letom 2012 zaradi zaključka vseh največjih projektov v letu 2012 nižji za 98%, ostali prihodki pa so višji za 75%. Prihodki iz naslova investicijskih gradenj so nižji za 79%, saj smo izvajanje del v tujini prenesli na novoustanovljeno hčerinsko družbo GVO Telekommunikation GmbH, ki je ustvarila večino prihodkov v tujini.

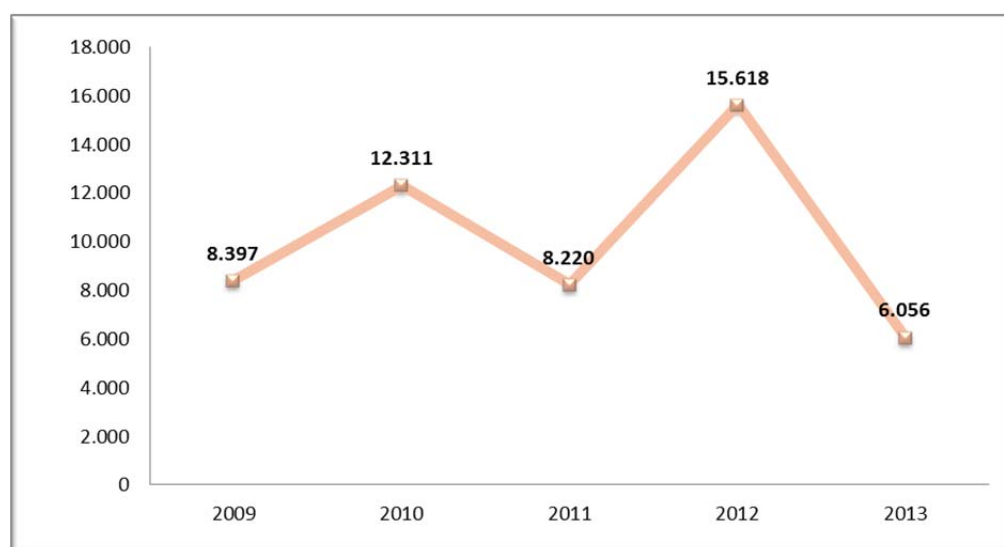
V podatkih niso zajeti prihodki iz naslova prodaje materiala j.

Ciklično gibanje prihodkov iz naslova gradnje, vzdrževanja in upravljanja širokopasovnih omrežij je v povezavi z 18 mesečnimi cikli, ki predstavljajo roke izvedbe teh omrežij.

Tabela 6: Struktura prihodkov od prodaje na trgu primerjalno 2013 in 2012

Prihodki od prodaje na trgu (v 000 EUR)	2013		2012		Indeks 2013/2012
Prihodki gradnje OŠO v obliki JZP	295	5%	11.859	76%	2
Prihodki od investicijskih gradenj v tujini	111	2%	535	3%	21
Ostali prihodki	5.650	93%	3.224	21%	175
Skupaj	6.056		15.618		39

Slika 7: Gibanje prihodkov od prodaje na trgu v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

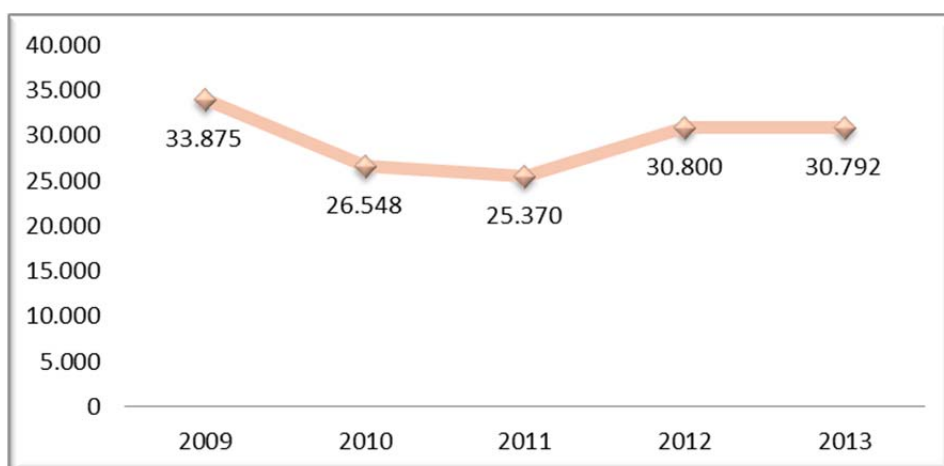
3.4.2. Odhodki

Odhodki v letu 2013 znašajo skupaj 30.792 tisoč EUR (od tega je 177 tisoč EUR oziroma 0,6% finančnih odhodkov), kar je za 5 % manj kot v letu 2012.

Tabela 7: Struktura odhodkov primerjalno 2013 in 2012

Odhodki (v 000 EUR)	2013		2012 prilagojeno		Indeks 2013/2012
Poslovni odhodki	30.616	99,4%	32.231	99,7%	95
Finančni odhodki	177	0,6%	97	0,3%	182
Skupaj	30.792		32.328		95

Slika 8: Gibanje odhodkov v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

V strukturi odhodkov v letu 2013 predstavljajo največji strukturni delež stroški dela, ki znašajo 39% celotnih odhodkov (oz. 2 % več kot v letu 2012). Sledijo stroški podizvajalcev v višini 23% vseh odhodkov (oz. 22% manj kot v letu 2012), stroški materiala, vključno z nabavno vrednostjo prodanega materiala, v višini 19% vseh odhodkov (oz. 34% manj kot v letu 2012), stroški storitev v višini 10% odhodkov (oz. 11% manj kot v letu 2012), amortizacija v višini 5% odhodkov (oz. 2% manj kot v letu 2012) ter stroški goriva za vozni park in delovne stroje v višini 2% odhodkov (oz. 12% manj kot v letu 2012). Drugi odhodki v obsegu 2% vseh poslovnih odhodkov zajemajo rezervacije, slabitve, del usredstvene lastne režije iz naslova zasebnega vložka v projekte izgradnje širokopasovnih omrežij in ostale odhodke.

Tabela 8: Struktura poslovnih odhodkov primerjalno 2013 in 2012

Poslovni odhodki (v 000 EUR)	2013		2012		Indeks 2013/2012
Stroški Materiala + nabavna vrednost materiala	5.850	19%	8.908	29%	66
Stroški energije (gorivo)	676	2%	764	2%	88
Stroški storitev	2.984	10%	3.337	11%	89
Stroški podizvajalcev	7.082	23%	9.089	30%	78
Stroški dela	11.910	39%	11.719	38%	102
Amortizacija	1.438	5%	1.466	5%	98
Drugi odhodki	675	2%	-4.580	-15%	-15
Skupaj	30.615		30.703		100

3.4.3. Dobiček iz poslovanja (EBIT) in dobičkonosnost poslovnih prihodkov

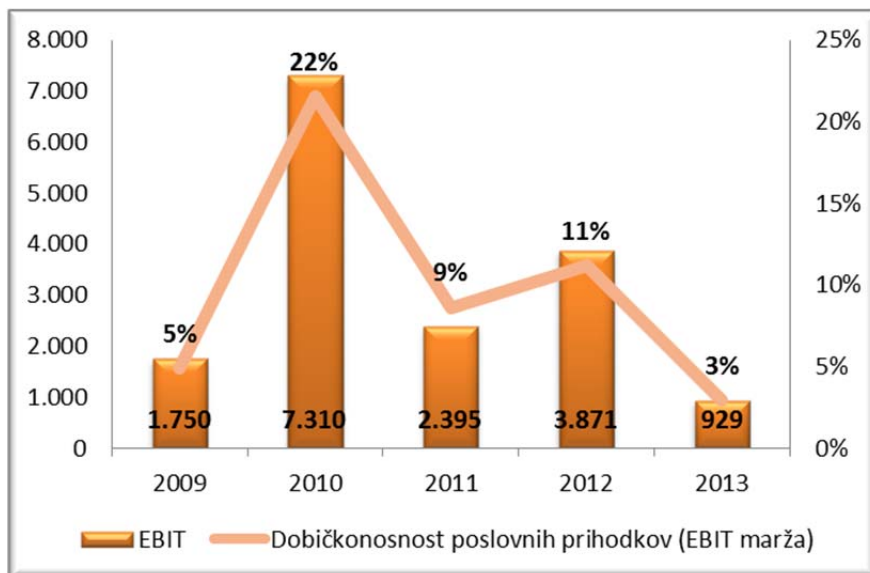
Dobiček iz poslovanja – EBIT za leto 2013 znaša 929 tisoč EUR in je za 76% nižji od dobička iz poslovanja v letu 2012.

Dobičkonosnost poslovnih prihodkov (EBIT marža) v letu 2013 znaša 11%.

Tabela 9: EBIT, EBIT marža primerjalno 2013 in 2012

EBIT in EBIT marža	2013	2012	Indeks 2013/2012
EBIT (v 000 EUR)	929	3.871	24
Dobičkonosnost poslovnih prihodkov (EBIT marža)	3%	11%	

Slika 9: Gibanje in dobičkonosnost EBIT v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

3.4.4. Sredstva

Sredstva

Obseg sredstev družbe GVO je konec leta 2013 znašal 36.734 tisoč EUR in je za 6% nižji kot leto prej. Dolgoročna sredstva so ob koncu leta 2013 znašala 23.864 tisoč EUR, kar je za 2% manj kot v letu prej in predstavljajo 65% bilančne vsote.

Tabela 10: Struktura sredstev primerjalno 2013 in 2012

Sredstva (v 000 EUR)	2013		2012		Indeks 2013/2012
Kratkoročna sredstva	12.870	35%	14.735	38%	87
Dolgoročna sredstva	23.864	65%	24.335	62%	98
Skupaj	36.734		39.070		94

Slika 10: Gibanje sredstev v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

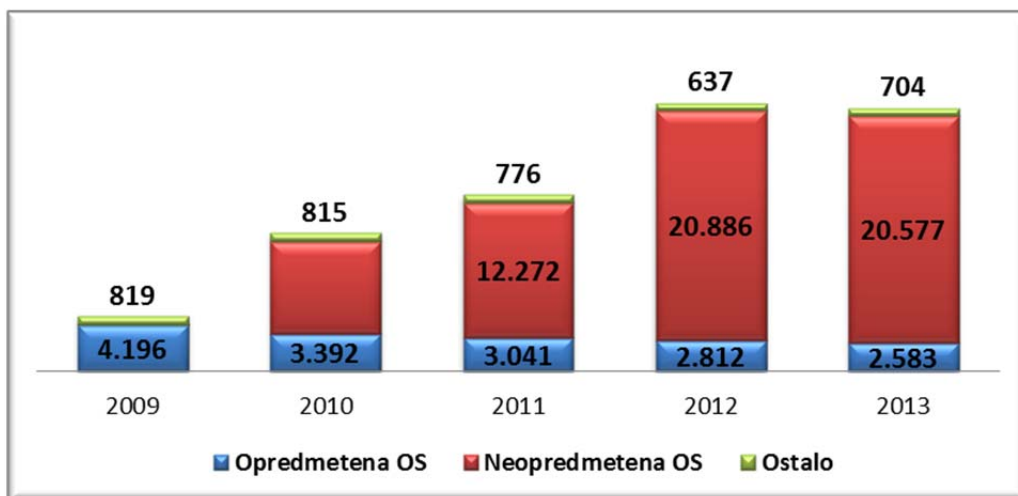
Dolgoročna sredstva

Med dolgoročnimi sredstvi predstavljajo največji del neopredmetena osnovna sredstva (86%), sledijo opredmetena osnovna sredstva (11%), ostalo pa so druge finančne naložbe in odložene terjatve za davek (3%). V neopredmetenih osnovnih sredstvih daleč največji strukturni delež predstavljajo pravice iz naslova upravljanja širokopasovnih omrežij, ki jih je GVO zgradil v letih 2009 - 2012. Opredmetena osnovna sredstev so se v letu 2013 v primerjavi z 2012 vrednostno znižala za 8%, in sicer iz naslova amortizacije in zaradi izostanka večjih investicij v opredmetena osnovna sredstva. Skupna vrednost dolgoročnih sredstev je bila na dan 31.12.2013 za 2% nižja, kot leto prej.

Tabela 11: Struktura dolgoročnih sredstev primerjalno 2013 in 2012

Dolgoročna sredstva (v 000 EUR)	2013		2012		Indeks 2013/2012
Opredmetena OS	2.583	11%	2.812	12%	92
Neopredmetena OS	20.577	86%	20.886	86%	99
Ostalo	704	3%	637	3%	110
Skupaj	23.864		24.335		98

Slika 11: Gibanje dolgoročnih sredstev v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

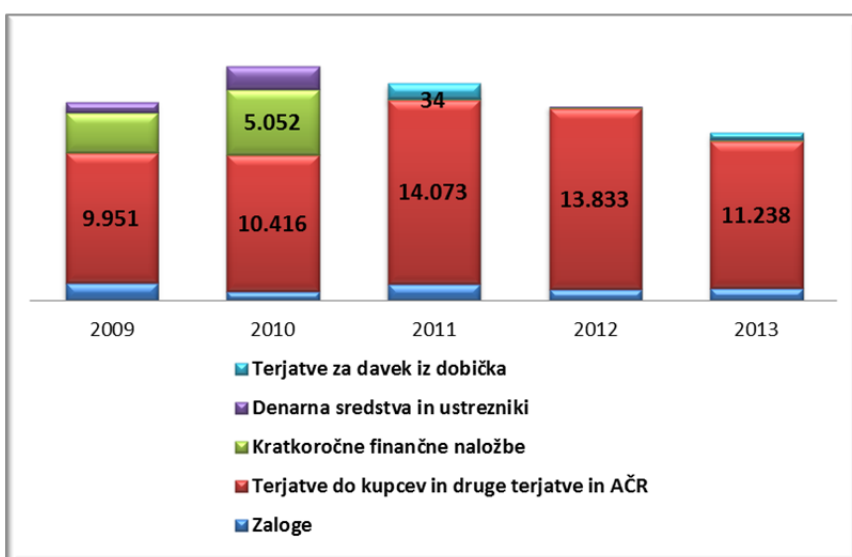
Kratkoročna sredstva

Kratkoročna sredstva so na dan 31.12.2013 znašala 12.870 tisoč EUR in so za 13% nižja kot leto prej. Upad vrednosti kratkoročnih sredstev je predvsem posledica zmanjšanja terjatev do kupcev in drugih terjatev, ki smo jih znižali za 19%.

Tabela 12: Struktura kratkoročnih sredstev primerjalno 2013 in 2012

Kratkoročna sredstva (v 000 EUR)	2013		2012		Indeks 2013/2012
Zaloge	964	7%	868	6%	111
Terjatve do kupcev in druge terjatve in AČR	11.239	87%	13.833	94%	81
Kratkoročne finančne naložbe	25	0%	29	0%	86
Denarna sredstva in ustrezniki	94	1%	5	0%	1880
Terjatve za davek iz dobička	548	4%	0	0%	
Skupaj	12.870		14.735		87

Slika 12: Gibanje kratkoročnih sredstev v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

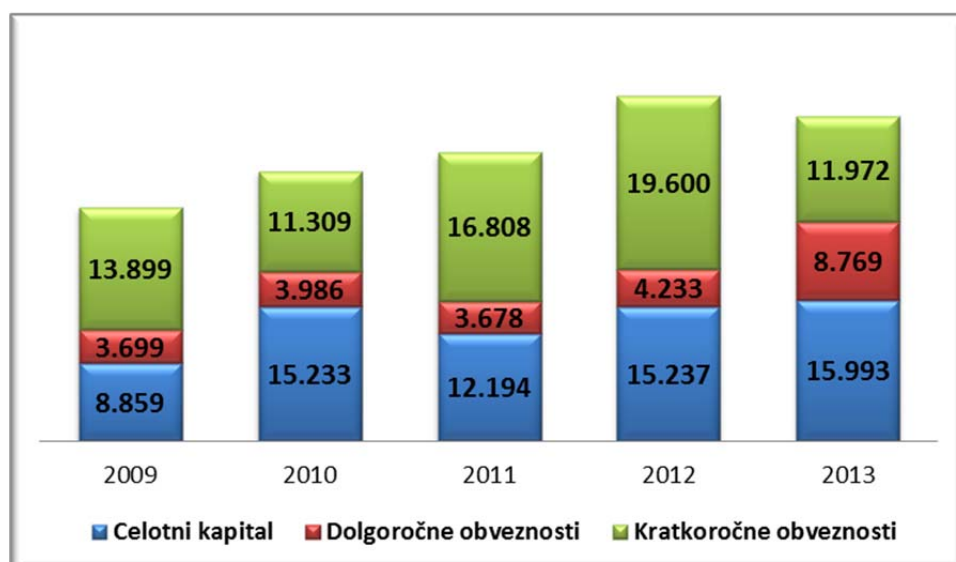
3.4.5. Kapital in obveznosti

Kapital in obveznosti družbe GVO so na zadnji dan leta 2013 znašale 36.734 tisoč EUR in so za 6% nižje kot leto prej. Kratkoročne obveznosti v primerjavi z letom prej nižje za 39%, in sicer na račun povečanja dolgoročnih obveznosti, saj je bil del kratkoročnih obveznosti do matične družbe v letu 2013 spremenjen v dolgoročen kredit, ki ga je GVO najel pri matični družbi.

Tabela 13: Struktura kapitala in obveznosti do virov primerjalno 2013 in 2012

Kapital in obveznosti (v 000 EUR)	2013		2012		Indeks 2013/2012
Celotni kapital	15.994	44%	15.237	39%	105
Dolgoročne obveznosti	8.768	24%	4.233	11%	207
Kratkoročne obveznosti	11.972	33%	19.600	50%	61
Skupaj	36.734		39.070		94

Slika 13: Gibanje kapitala in obveznosti v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

Kapital

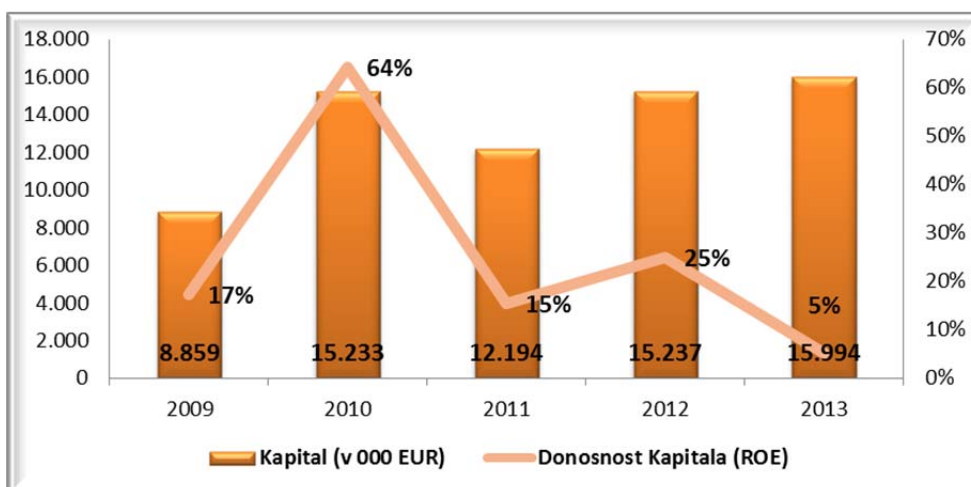
Kapital družbe GVO je vključno z rezervami ob koncu leta 2013 znašal 15.994 tisoč EUR in je za 5% višji kot leto prej ter predstavlja v strukturi virov sredstev 44% (v letu 2012 39%).

Donosnost kapitala (ROE) je v letu 2013 znašala 5% in je v primerjavi z letom 2012 nižja za 20 odstotnih točk. Kazalnik je izračunan kot čisti poslovni izid / ((kapital predhodnega leta + kapital tekočega leta – ČPI tekočega leta) / 2).

Tabela 14: Kapital in ROE primerjalno 2013 in 2012

Kapital in ROE	2013	2012	Indeks 2013/2012
Kapital (v 000 EUR)	15.994	15.237	105
Donosnost Kapitala (ROE)	5%	25%	

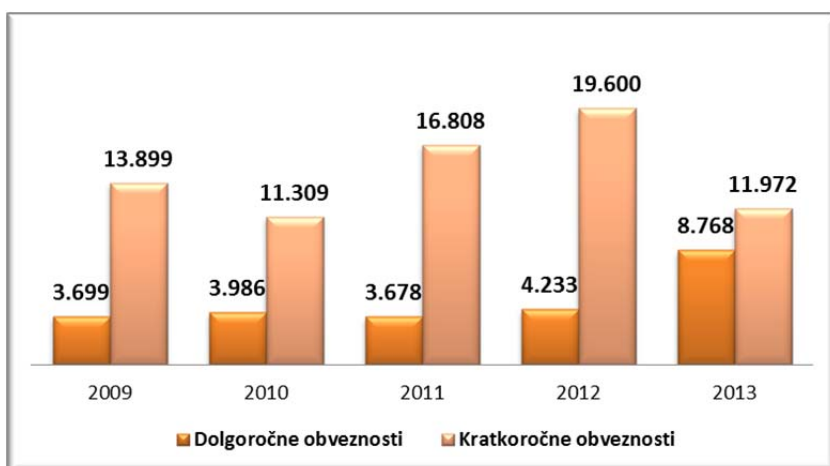
Slika 14: Gibanje kapitala & ROE v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

Dolgoročne in kratkoročne obveznosti

Dolgoročne obveznosti v višini 8.768 tisoč EUR so v letu 2013 predstavljajo obveznosti iz naslova dolgoročnega kredita, ki ga je GVO najel pri matični družbi, in rezervacij za odpravo napak v garancijski dobi. Dolgoročne obveznosti predstavljajo v strukturi obveznosti do virov sredstev skupaj 24% (v letu 2012 so znašale 4.233 tisoč EUR oziroma 11%). Kratkoročne obveznosti so ob koncu leta 2013 znašale 11.972 tisoč EUR in predstavljajo 33% v strukturi obveznosti do virov sredstev. V primerjavi z letom 2012 so se kratkoročne obveznosti zaradi zamenjave kratkoročnega kredita pri matični družbi z dolgoročnim znižale za 39%.

Slika 15: Gibanje dolgoročnih in kratkoročnih obveznost v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

3.4.6. Dodana vrednost in prihodek na zaposlenega (produktivnost)

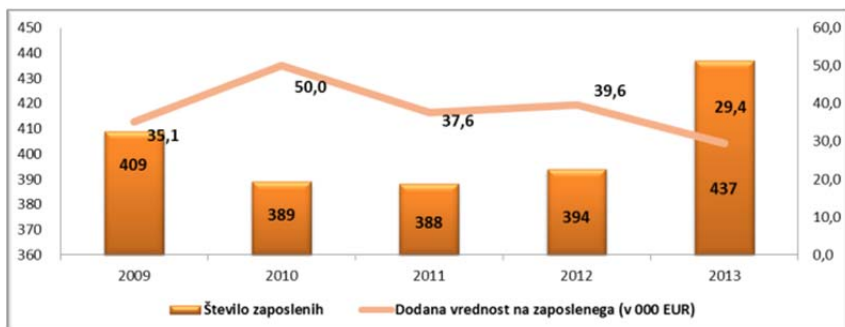
Dodana vrednost na zaposlenega izkazuje, kolikšna je povprečna novo ustvarjena vrednost na zaposlenega in je odraz kakovosti poslovnih učinkov.

V letu 2013 je znašala dodana vrednost na zaposlenega 29,4 tisoč EUR in je v primerjavi z letom prej nižja za 26%.

Tabela 15: Dodana vrednost in prihodek na zaposlenega primerjalno 2013 in 2012

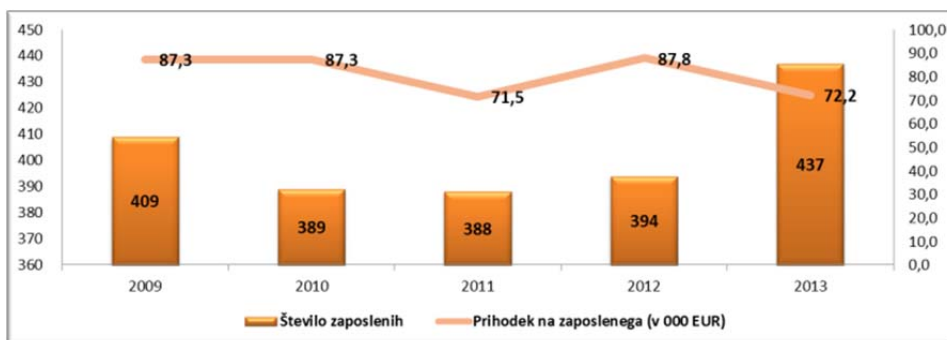
Dodana vrednost in prihodek na zaposlenega (v 000 EUR)	2013	2012	Indeks 2013/2012
Dodana vrednost na zaposlenega	29,4	39,6	74
Prihodek na zaposlenega	72,2	87,8	82

Slika 16: Gibanje števila zaposlenih in dodane vrednosti v obdobju 2009 – 2013

V letu 2013 je prihodek na zaposlenega (produktivnost) znašal 72,2 tisoč EUR in je v primerjavi z letom 2012 nižji za 18%. Prihodek na zaposlenega od leta 2006 dalje presega 70 tisoč EUR.

Slika 17: Gibanje števila zaposlenih in prihodka na zaposlenega v obdobju 2009 – 2013

3.5. Obratni kapital

V okviru finančno – računovodskih izkazov in analiz se izraz »obratni kapital« največkrat nanaša na kratkoročna sredstva in kratkoročne obveznosti. V bolj poglobljene namene pa se uporablja termin »neto obratni kapital«, ki se izračuna tako, da se od trenutnih kratkoročnih sredstev, prikazanih na aktivni strani bilance stanja (obratni kapital) odštejejo kratkoročne obveznosti, prikazane na pasivni strani bilance stanja.

Glede na izračun neto obratnega kapitala (zaloge+terjatve+AČR-obveznosti-PČR) se le ta spreminja v odvisnosti od:

- vrednosti zalog oziroma višine terjatev in obveznosti, vključno z AČR in PČR
- dni obračanja zalog, terjatev in obveznosti

Tabela 16: Neto obratni kapital v GVO primerjalno 2013 in 2012

Neto obratni kapital (v 000 EUR)	2013	2012	Razlika
Zaloge	964	868	96
Poslovne terjatve	10.823	12.547	-1.724
AČR	416	1.286	-870
Terjatve za davek od dobička	548	0	548
Poslovne obveznosti	8.940	12.940	-4.000
Krakoročno vnaprej vračunani str.in odhodki	1.010	1.296	-286
Obveznosti za davek od dobička	0	221	-221
Skupaj	2.801	244	2.557

V okviru politike obvladovanja obratnega kapitala izvajamo stalne aktivnosti za zmanjševanje razlike med zalogami, terjatvami in obveznostmi do dobaviteljev skozi:

- učinkovito upravljanje z zalogami, s ciljem zmanjševanja le-teh in/ali povečevanja njihovega obrata in s tem posledično zmanjševanje zneska denarja, ki je vezan v zalogah kot tudi časa, ko je denar vezan v zalogah, namesto da bi bil čim prej povrnjen skozi prodajo storitev, ki vključujejo material iz zalog,
- učinkovito izterjavo in obvladovanje terjatev do kupcev v obsegu in časovnih rokih, ki omogočajo dovolj denarnega priliva za tekoče plačevanje obveznosti do dobaviteljev, podizvajalcev, države in zaposlenih s čimer se zmanjšuje potreba po najemanju dodatnih virov za premostitev časovnih in vrednostnih razlik med prejemi iz naslova terjatev in izdatki iz naslova obveznosti.

Uresničevanje cilja ničelnega obratnega kapitala tako posledično za GVO pomeni:

- lažje in učinkovitejše zagotavljanje tekoče likvidnosti,
- povečevanje denarnega toka,
- zmanjševanje stroškov dodatnih virov denarja,
- povečanje učinkovitosti procesov naročila storitve → nabave materiala → izvedbe storitve → fakturiranja in
- povečanje učinkovitosti procesov upravljanja z zalogami, terjatvami in obveznostmi.

V nadaljevanju je podana analiza ključnih kategorij za izračun obratnega kapitala.

3.5.1. Terjatve

Poslovne in druge terjatve ter AČR so v letu 2013 znašale 11.239 tisoč EUR, kar je za 19% manj kot v letu 2012. V strukturi poslovnih in drugih terjatev ter AČR največji delež predstavljajo poslovne terjatve s 97%. Sledijo terjatve za DDV in druge davke s 5% deležem, odloženi stroški in vračunani prihodki ter druge terjatve oboje s 4% deležem ter dani predujmi v minimalni višini. Popravek vrednosti terjatev je bil oblikovan v vrednosti 1.115 tisoč EUR, kar je za 301 tisoč EUR več, kot v letu 2012.

Tabela 17: Struktura poslovnih in drugih terjatev ter AČR primerjalno 2013 in 2012

Poslovne in druge terjatve ter AČR (v 000 EUR)	2013		2012		Indeks 2013/2012
Poslovne terjatve	10.957	97%	12.192	88%	90
Dani predujmi	7	0%	329	2%	2
Terjatve za DDV in druge davke	526	5%	754	5%	70
Odloženi stroški in vračunani prihodki	416	4%	1.286	9%	32
Druge terjatve	448	4%	86	1%	521
Popravek vrednosti terjatev	-1.115	-10%	-814	-6%	137
Skupaj	11.239	100%	13.833	100%	81

V starostni strukturi poslovnih in drugih terjatev ter AČR v letu 2013 največji delež predstavljajo nezapadle terjatve s 77% deležem. Delež zapadlih terjatev v strukturi znaša 23%, vrednost zapadlih terjatev pa se je v primerjavi z letom 2012 povečala za 35%. Od zapadlih terjatev največji strukturni delež znotraj poslovnih in drugih terjatev predstavljajo zapadle terjatve od vključno 121 dni naprej (17%), vsebinsko pa so to večinoma terjatve v sodnih postopkih. Popravek vrednosti se v višini 1.090 tisoč EUR nanaša ravno na zapadle terjatve od vključno 121 dni naprej, preostanek v višini 25 tisoč EUR pa se nanaša na zapadle terjatve od vključno 91 do vključno 120 dni.

Tabela 18: Dospelost terjatev primerjalno 2013 in 2012

Poslovne in druge terjatve ter AČR - ročnost (v 000 EUR)	2013		2012		Indeks 2013/2012
Nezapadle terjatve	8.603	77%	11.876	86%	72
Zapadle terjatve					
- do vključno 30 dni	1.171	4%	818	1%	143
- od vključno 31 do vključno 60 dni	468	4%	76	1%	616
- od vključno 61 do vključno 90 dni	113	1%	96	0%	118
- od vključno 91 do vključno 120 dni	115	1%	60	0%	192
- od vključno 121 dni naprej	1.884	17%	1.721	12%	109
Popravek vrednosti	-1.115		-814		137
Vsota zapadlih terjatev	2.636	23%	1.957	14%	135
Skupaj	11.239		13.833		81

Pri izračunu koeficienta obračanja terjatev do kupcev so v števcu upoštevani samo čisti prihodki od prodaje brez rezervacij, v imenovalcu pa povprečno stanje terjatev. Pri izračunu povprečnega stanja terjatev do kupcev niso upoštevani popravki vrednosti terjatev

Tabela 19: Koeficient obračanja terjatev in dnevi vezave terjatev primerjalno 2013 in 2012

Koeficient obračanja terjatev do kupcev	2013	2012	Indeks 2013/2012
Čisti prihodki od prodaje brez rezervacij (v 000 EUR)	30.910	35.188	88
Povprečno stanje terjatev do kupcev (v 000 EUR)	8.681	10.308	84
Koeficient obračanja terjatev do kupcev	3,6	3,4	104
Dnevi vezave terjatev	103	107	96

V povprečju so kupci v letu 2013 plačevali svoje obveznosti do GVO v 103 dneh, kar je 4 dni hitreje kot v letu 2012. Zmanjševanje dni vezave terjatev do kupcev je rezultat stalnega izboljševanja kvalitete postopkov obvladovanja terjatev v GVO.

3.5.2. Obveznosti

Stanje poslovnih in drugih obveznosti je v letu 2013 znašalo 8.940 tisoč EUR, kar je za 31% manj kot v letu 2012. Zmanjšanje stanja je predvsem iz naslova znižanja obveznosti do dobaviteljev za 33%, kot posledica zmanjšanja obsega prometa v letu 2013, v primerjavi z letom 2012. V strukturi obveznosti največji strukturni delež predstavljajo obveznosti do dobaviteljev (84%), sledijo obveznosti do zaposlenih (9%), druge obveznosti (v večji meri obveznosti iz naslova cesij in asignacij) s 5% in obveznosti za DDV in druge davčne obveznosti (2%). Obveznosti za predujme v strukturi predstavljajo manj kot odstotek.

Tabela 20: Struktura poslovnih in drugih obveznosti primerjalno 2013 in 2012

Poslovne in druge obveznosti (v 000 EUR)	2013		2012		Indeks 2013/2012
Obveznosti do dobaviteljev	7.502	84%	11.153	86%	67
Obveznosti za DDV in druge davčne obveznosti	148	2%	124	1%	119
Obveznosti do zaposlenih	785	9%	911	7%	86
Obveznosti za predujme	43	0%	39	0%	110
Druge obveznosti	462	5%	713	6%	65
Skupaj	8.940		12.940		69

V strukturi zapadlosti poslovnih in drugih obveznosti, največji delež predstavljajo obveznosti z rokom zapadlosti do 3 mesece (61%), ki so bile v letu 2013 glede na leto prej nižje za 35%. V okviru zapadlih poslovnih obveznosti do 3 mesecev so večinoma izkazane obveznosti do Telekom Slovenije d.d.. Obveznosti z rokom zapadlosti od 3 do 12 mesecev predstavljajo 18% strukturni delež in so bile za 41% nižje od leta prej. Nižje so bile tudi obveznosti na odpoklic, ki predstavljajo 11% strukturni delež, in sicer za 32%. Glede na leto 2012 pa so se povečale zapadle obveznosti, ki so narasle za 202% ter obveznosti od 1 do 5 let, ki so se povečale za 120 tisoč EUR.

Tabela 21: Zapadlost poslovnih in drugih obveznosti primerjalno 2013 in 2012

Poslovne in druge obveznosti - ročnost (v 000 EUR)	2013		2012		Indeks 2013/2012
Zapadle	788	9%	261	2%	302
Na odpoklic	975	11%	1.435	11%	68
Do 3 mesece	5.553	61%	8.504	66%	65
Od 3 do 12 mesecev	1.624	18%	2.740	21%	59
Od 1 do 5 let	120	0%	0	0%	
Nad 5 let	0	0%	0	0%	
Skupaj	9.060		12.940		70

Povprečno je družba GVO v letu 2013 svoje obveznosti do dobaviteljev plačevala v 146 dneh oziroma 47 dni kasneje kot v letu 2012.

Tabela 22: Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev in dnevi vezave obveznosti primerjalno 2013 in 2012

Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev	2013	2012	Indeks 2013/2012
Stroški materiala, blaga, storitev, nabave OOS,			
GOŠO zasebni del, material in podizvajalci (v 000 EUR)	17.104	27.418	62
Povprečno stanje obveznosti do dobaviteljev (v 000 EUR)	6.839	8.210	83
Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev	2,5	3,3	75
Dnevi vezave obveznosti	146	109	134

3.5.3. Zaloge

V zalogah družba GVO izkazuje samo zaloge materiala. Stanje zalog materiala je v povprečju v letu 2013 znašalo 1.178 tisoč EUR, kar je za 8% manj kot v letu 2012. Zmanjšanje obsega zalog je predvsem zmanjšanja obsega prometa v letu 2013 glede na leto prej. Povprečen obrat zalog je v letu 2013 znašal 91 dni za 69% večji od povprečnega obrata v letu 2012 za 23 dni. V povprečju so se zaloge v letu 2013 obrnile 4 krat, v 2012 pa 6,8 krat.

Tabela 23: Koeficient obračanja zalog in dnevi vezave zalog primerjalno 2013 in 2012

Koeficient obračanja zalog	2013	2012	Indeks 2013/2012
Poraba materiala in surovin (v 000 EUR)	4.730	8.635	55
Povprečna zaloga (v 000 EUR)	1.178	1.275	92
Koeficient obračanja zalog	4,0	6,8	59
Dnevi vezave zalog	91	54	169

3.5.4. Operativni cikel

Za upravljanje obratnega kapitala se za osnovo njegovega merjenja največkrat uporablja krogotok denarja. Učinkovitost upravljanja obratnega kapitala je odvisna od čim hitrejših plačil in čim počasnejših izplačil. Operativni cikel je čas med pridobitvijo materiala in plačilom kupcev, ki so posredno povezana s prihodki od prodaje. Ker se operativni cikel osredotoča predvsem na finančne tokove iz zalog, terjatev in obveznosti, se krogotok denarja zajema le iz finančnih tokov iz naslova poslovanja. Krogotok denarja tako lahko opredelimo kot čas med izplačilom obveznosti do dobaviteljev materiala in prejetih plačil kupcev.

Slika 18: Operativni cikel družbe GVO v letu 2013

Pri družbi GVO znaša v letu 2013 povprečna vezava zalog materiala 91 dni, povprečni dnevi vezave terjatev 103 dni in povprečni dnevi vezave obveznosti 146 dni. To pomeni, da ima družba povprečno dobo vezave obratnega kapitala 47 dni oziroma je družba v letu 2013 za financiranje tekočega poslovanja potrebovala dodatne vire v povprečju za čas 52 dni.

Primerjalno z letom 2012, je družba GVO v letu 2013 skrajšala operativni cikel vezave obratnega kapitala za 5 dni oz. za 8%.

Tabela 24: Operativni cikel GVO primerjalno 2013 in 2012

Operativni cikel	2013	2012	Indeks 2013/2012
Dnevi vezave zalog	91	54	169
Dnevi vezave terjatev	103	107	96
Dnevi vezave obveznosti	146	109	134
Dnevi vezave obratnega kapitala	47	52	92

3.6. Nekateri ključni kazalniki poslovanja

Ključni kazalniki poslovanja so glede na vsebino razdeljeni v posamezne vsebinsko zaključene skupine. Iz množice kazalnikov, ki so na razpolago in se danes uporabljajo, smo izbrali tiste, ki so po našem mnenju glede na dejavnost in specifiko poslovanja GVO najpomembnejši. Pri vsakem kazalniku, kjer je smiselno, je podan tudi način izračuna. Zaradi nadpovprečno dobrih rezultatov podjetja v letu 2010 je kot relevantna primerjava, poleg vrednosti posameznih kazalnikov v 2012, podana tudi povprečna vrednost posameznega kazalnika za obdobje 2009 – 2013.

V okviru kazalnikov finančnega stanja kazalniki kratkoročne likvidnosti niso podani, saj se na osnovi vrednosti teh koeficientov na stanje zadnjega dne v letu ne da odločati. Uporabnejši je izračun in spremljanje kratkoročnih koeficientov likvidnosti glede na mesečne vrednosti bilance stanja.

3.6.1. Kazalniki

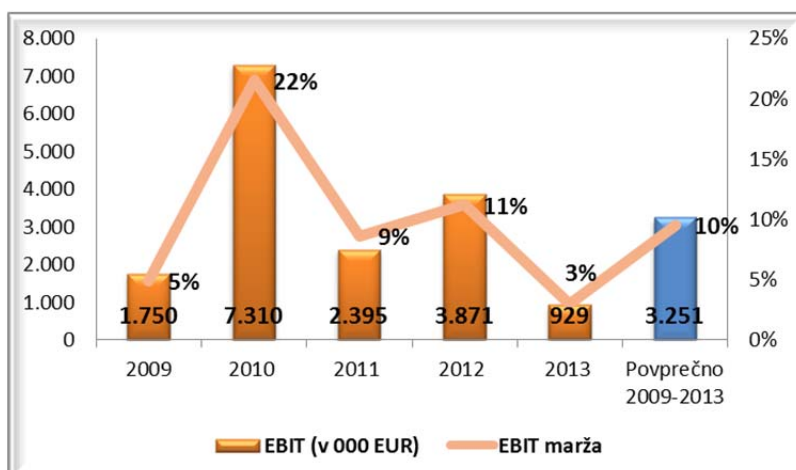
EBIT marža; tudi čisti donos prodaje. Kazalnik izkazuje, koliko EUR dobička iz poslovanja ustvari podjetje na 100 EUR prihodkov. Na vrednost kazalnika vpliva vsaka sprememba prihodkov tako navzgor (novi trgi, novi kupci, nove storitve) kot navzdol (znižanje cen, izguba trga, izguba kupcev).

Kazalnik je izračunan kot poslovni izid poslovnega dela (EBIT) / poslovni prihodki.

Tabela 25: EBIT, EBIT marža primerjalno 2013, 2012 in povprečje 2009 - 2013

EBIT in EBIT marža	2013	2012	Povprečno 2009-2013
EBIT (v 000 EUR)	929	3.871	3.251
Dobičkonosnost poslovnih prihodkov (EBIT marža)	3%	11%	10%

Slika 19: Gibanje EBIT, EBIT marže v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

V letu 2013 se je EBIT marža znižala za 8%, v povprečju pa za obdobje 2009 – 2013 znaša 10%.

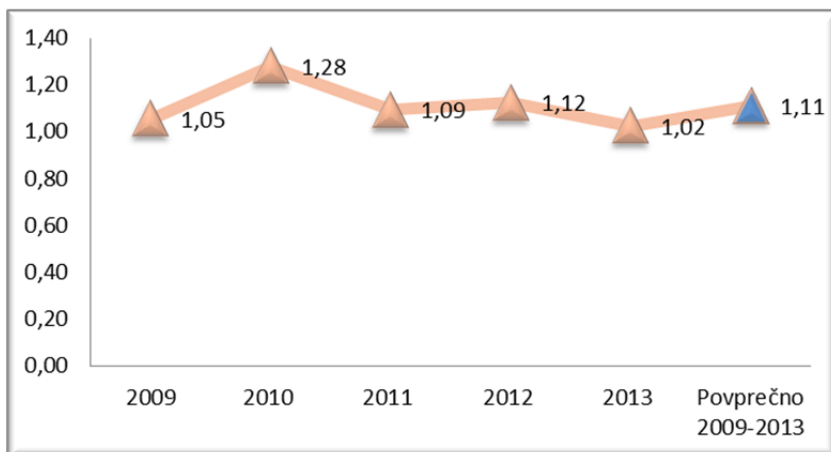
Gospodarnost (ekonomičnost) poslovanja; kazalnik prikazuje razmerje med prihodki in odhodki. Odraža doseganje cilja, kako z minimalnimi stroški opraviti dejavnost v potrebnem obsegu. Vrednostno kazalnik izkazuje, koliko EUR prihodkov je podjetje ustvarilo na 100 EUR odhodkov. Izračunamo ga kot razmerje med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki.

Kazalnik je izračunan kot celotni prihodki / celotni odhodki.

Tabela 26: Celotni prihodki, celotni odhodki, gospodarnost primerjalno 2013, 2012 in povprečje 2009 – 2013

Prihodki, odhodki in gospodarnost	2013	2012 prilagojeno	Povprečno 2009-2013
Prihodki (v 000 EUR)	31.555	36.122	33.018
Odhodki (v 000 EUR)	30.792	32.328	29.783
Gospodarnost	1,02	1,12	1,11

Slika 20: Gibanje kazalnika gospodarnosti v obdobju 2009 – 2013

Vrednost kazalnika v 2013 znaša 1,02, kar pomeni, da je GVO na 100 EUR odhodkov ustvaril 102 EUR prihodkov. Kazalnik je v opazovanem obdobju ves čas višji od 1.

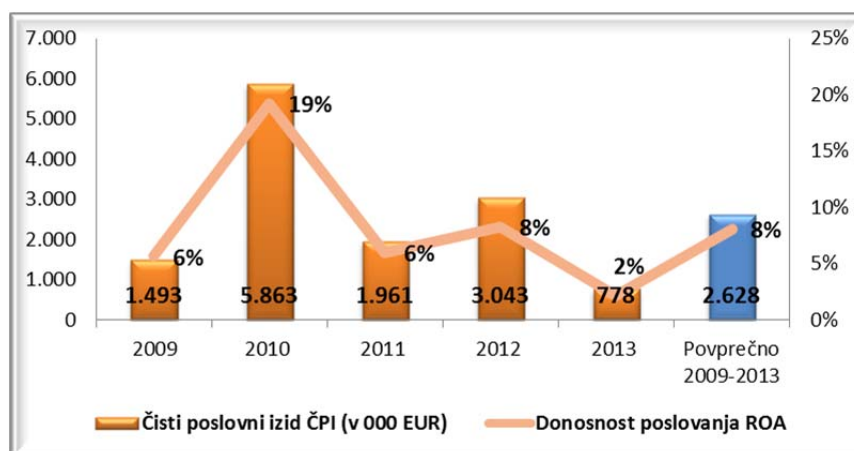
Donosnost poslovanja (ROA); Kazalnik kaže, kako uspešno je bilo poslovanje pri upravljanju sredstev. Kaže, koliko čistega dobička oziroma čiste izgube je gospodarska družba ugotovila na vsakih 100 evrov obstoječih sredstev, ne glede na to, kako so financirana. Gospodarska družba posluje uspešneje, če je vrednost tega kazalnika višja. Čista donosnost sredstev je zmnožek dveh drugih kazalnikov, izraženih v obliki razmerja, čiste dobičkovnosti prihodkov ter proizvodnosti sredstev. Večja kot je vrednost obeh kazalnikov, večja je vrednost kazalnika čiste donosnosti sredstev.

Kazalnik je izračunan kot čisti dobiček / sredstva.

Tabela 27: Čisti poslovni izid (ČPI) in donosnost poslovanja ROA primerjalno 2013, 2012 in povprečje 2009 - 2013

ROA in ČPI	2013	2012	Povprečno 2009-2013
Donosnost poslovanja ROA	2%	8%	8%
Čisti poslovni izid ČPI (v 000 EUR)	778	3.043	2.628

Slika 21: Gibanje kazalnika donosnosti poslovanja ROA in ČPI v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

V letu 2013 je vrednost ROA znašala 2% in bila za 6 odstotnih točk pod povprečjem za obdobje 2009 – 2013. 2% vrednost ROA pomeni, da je imel GVO v letu 2013 na 100 EUR obstoječih sredstev 2 EUR dobička.

Donosnost kapitala (ROE); Čista donosnost kapitala je s stališča lastnikov gospodarske družbe najpomembnejši in eden najpogostejše uporabljenih kazalnikov poslovne uspešnosti. Kazalnik pojasnjuje, kako uspešno upravlja poslovanje s premoženjem lastnikov. Pokaže, koliko čistega dobička je gospodarska družba dosegla na vsakih 100 evrov vloženega kapitala. Gospodarska družba je poslovno uspešnejša, če je vrednost tega kazalnika čim višja (pozitivna). Vendar pa višja vrednost kazalnika lahko pomeni tudi večje tveganje na račun velikega zadolževanja gospodarske družbe. Čista donosnost kapitala je namreč odvisna od sestave virov financiranja sredstev.

Čisto donosnost kapitala je mogoče primerjati z zahtevano donosnostjo kapitala: lastniki za svojo udeležbo pri financiranju gospodarske družbe zahtevajo določen donos, v odvisnosti od tveganja. Če poslovodstvo ne zmore zagotavljati zahtevanega donosa, potem ne uresničuje cilja lastnikov.

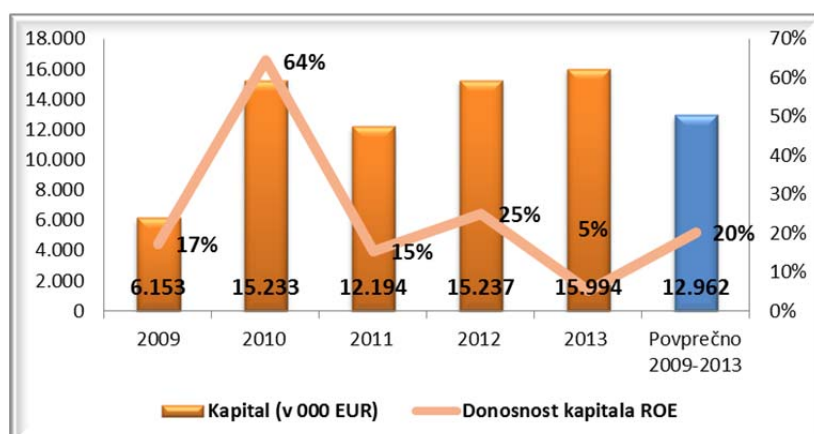
Gospodarske družbe s precej podobno donosnostjo kapitala le-to dosegajo na različne načine. Donosnost kapitala je namreč zmnožek treh kazalnikov - dobičkovnosti prihodkov, obračanja vseh sredstev ter razmerja med sredstvi in kapitalom, ki izraža finančno tveganje.

Kazalnik je izračunan kot čisti poslovni izid tekočega leta / ((kapital tekočega leta + kapital predhodnega leta – čisti poslovni izid tekočega leta) / 2).

Tabela 28: ČPI, Kapital in donosnost kapitala ROE primerjalno 2013, 2012 in povprečje 2009 – 2013

ROE, ČPI in Kapital	2013	2012	Povprečno 2009-2013
Donosnost kapitala ROE	5%	25%	20%
ČPI (v 000 EUR)	778	3.043	2.628
Kapital (v 000 EUR)	15.994	15.237	12.962

Slika 22: Gibanje kazalnika donosnosti kapitala ROE in kapitala v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

V primerjavi z letom 2012 je donosnost kapitala v GVO v letu 2013 nižja za 20 odstotnih točk, od povprečja v obdobju 2009 – 2013 pa za 15 odstotnih točk.

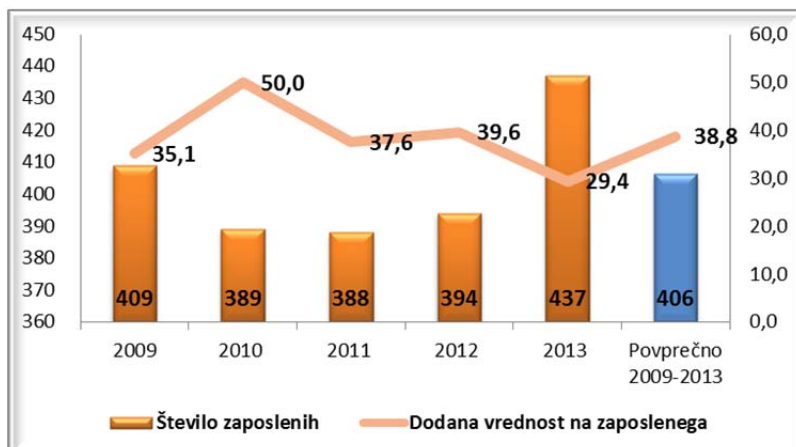
Dodana vrednost na zaposlenega; je ključni kazalnik uspešnega gospodarjenja in poleg kvalitete storitev oziroma produktov odraža tudi tehnološko zaostalost in prednost podjetja.

Kazalnik je izračunan kot (čisti dobiček + odhodki za obresti + davek od dohodka pravnih oseb + odloženi davek + stroški dela) / število zaposlenih.

Tabela 29: Število zaposlenih in dodana vrednost na zaposlenega primerjalno 2013, 2012 in povprečje 2009 - 2013

	2013	2012	Povprečno 2009-2013
Število zaposlenih	437	394	406
Dodana vrednost na zaposlenega	29,4	39,6	38,8

Slika 23: Gibanje kazalnika dodane vrednosti na zaposlenega in števila zaposlenih v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

Kot je razvidno iz podatkov, znaša dosežena dodana vrednost na zaposlenega 29,4 tisoč EUR in je za 10,2 tisoč EUR nižja od dosežene v 2012 oz. za 9,4 tisoč EUR nižja od povprečne dosežene dodane vrednosti v obdobju 2009 – 2013.

Produktivnost na zaposlenega; je pokazatelj ali z obstoječimi zaposlenimi podjetje naredi dovolj, preveč ali premalo. Produktivnost na zaposlenega se uporablja tudi kot merilo glede odločitve o zaposlitvi dodatnih kadrov ali odpuščanju obstoječih.

Kazalnik je izračunan kot poslovni prihodki / število zaposlenih.

Tabela 30: Število zaposlenih in produktivnost na zaposlenega primerjalno 2013, 2012 in povprečje 2009 – 2013

	2013	2012	Povprečno 2009-2013
Število zaposlenih	437	394	403
Produktivnost na zaposlenega	72,2	87,8	81,1

Slika 24: Gibanje kazalnika produktivnosti na zaposlenega in števila zaposlenih v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

Ob minimalnem zvišanju števila zaposlenih v 2013 se je produktivnost na zaposlenega v letu 2013 znižala za 15,6 tisoč EUR in je za 8,9 tisoč EUR nižja od povprečja v obdobju 2009 – 2013.

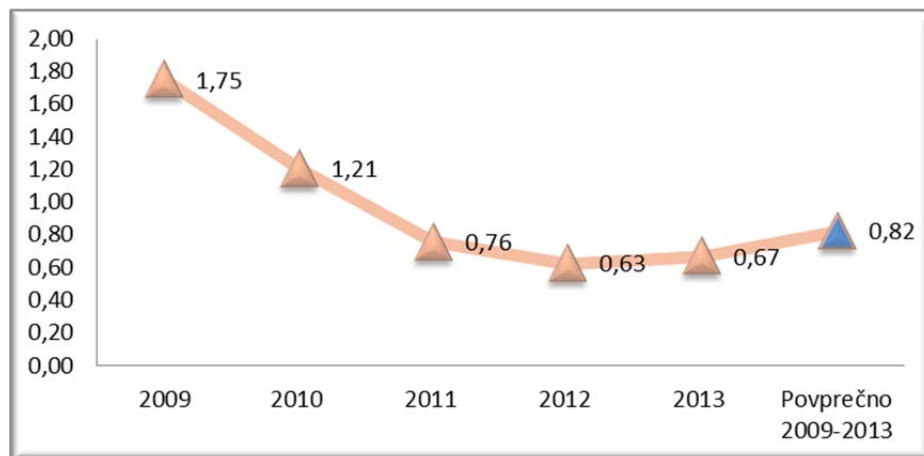
Koeficient kapitalne pokritosti dolgoročnih sredstev; je kazalnik dolgoročne likvidnosti, ki pove koliko dolgoročnih sredstev ima podjetje v lasti in jih lahko zastavi ali proda.

Kazalnik je izračunan kot kapital / dolgoročna sredstva.

Tabela 31: Kapitalna pokritost dolgoročnih sredstev primerjalno 2013, 2012 in povprečje 2009 – 2013

	2013	2012	Povprečno 2009-2013
Kapitalna pokritost dolgoročnih sredstev	0,67	0,63	0,82

Slika 25: Gibanje kazalnika kapitalne pokritosti dolgoročnih sredstev v obdobju 2009 – 2013

Dolgoročna sredstva družbe GVO so v 67% pokrita s kapitalom, kar je za 15 odstotnih točk nižje od povprečne vrednosti za obdobje 2009 – 2013 . Koeficient za leto 2013 je sicer za 0,04 večji od vrednosti v letu 2012.

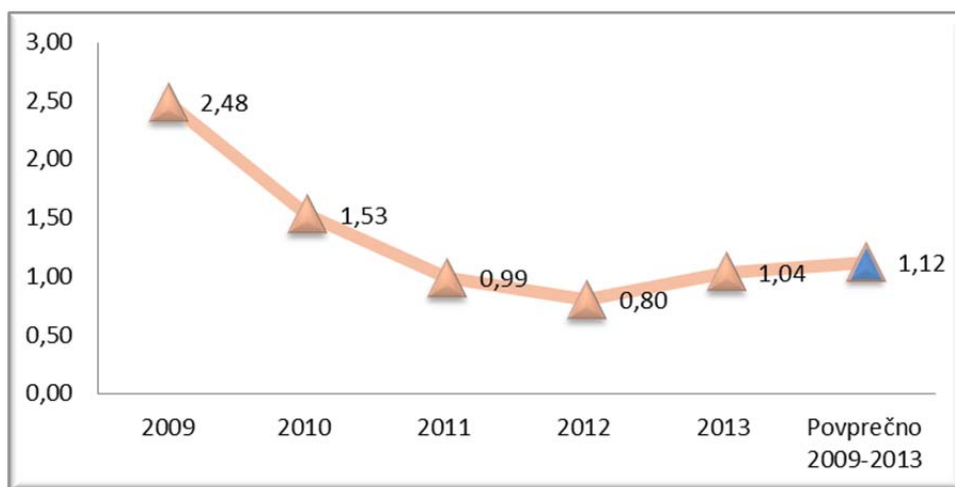
Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev; je prav tako koeficient dolgoročne likvidnosti in pove ali je podjetje kreditno in investicijsko sposobno. Izračun je predvsem pomemben za banke, v primeru da podjetje najema posojilo. Koeficient pove v kolikšni meri ima podjetje dolgoročna sredstva pokrita z dolgoročnimi viri oziroma ali po pokrivanju dolgoročnih sredstev ostane še kaj na razpolago za pokrivanje kratkoročnih sredstev in zalog.

Kazalnik je izračunan kot kapital + rezervacije + dolgoročne obveznosti / dolgoročna sredstva.

Tabela 32: Dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev primerjalno 2013, 2012 in povprečje 2009 – 2013

	2013	2012	Povprečno 2009-2013
Dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev	1,04	0,80	1,12

Slika 26: Gibanje kazalnika dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev v obdobju 2009 – 2013

Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev je v letu 2013 znašal 1,04, kar je za 0,24 več kot v letu prej in za 0,08 manj od povprečne vrednosti za obdobje 2009 – 2013.

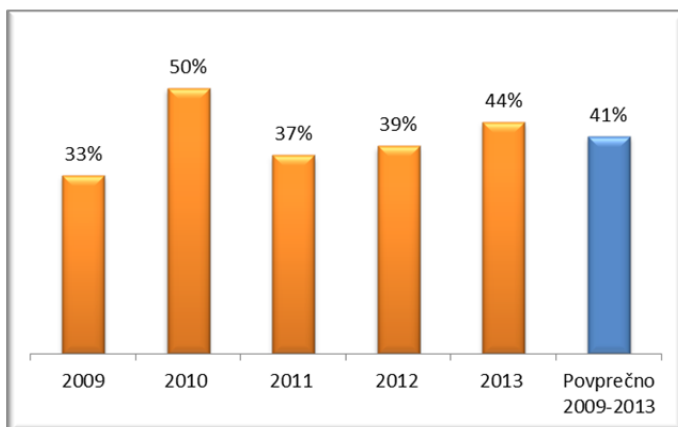
Finančna samostojnost; kazalnik izkazuje, koliko odstotkov sredstev je financiranih z lastnim kapitalom. Večji ko je ta odstotek, višja je finančna samostojnost podjetja.

Kazalnik je izračunan kot kapital / pasiva.

Tabela 33: Finančna samostojnost primerjalno 2013, 2012 in povprečje 2009 – 2013

	2013	2012	Povprečno 2009-2013
Finančna samostojnost	44%	39%	41%

Slika 27: Gibanje kazalnika finančne samostojnosti v obdobju 2009 – 2013

V letu 2012 je imela družba GVO 44% sredstev financiranih z lastnim kapitalom, kar je v primerjavi z letom prej za 5 odstotnih točk več. V povprečju je ta kazalnik za obdobje 2009 – 2013 znašal 41%.

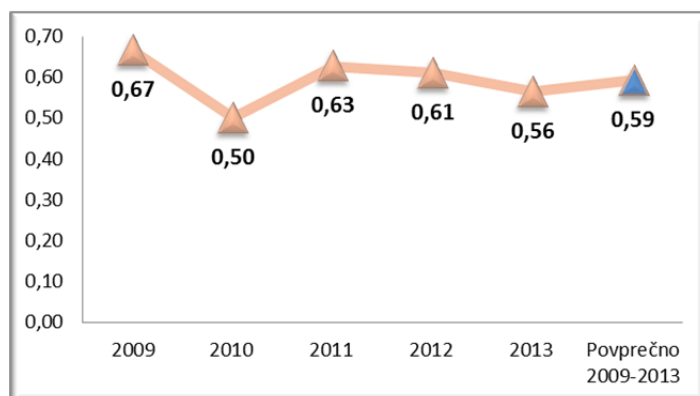
Zadolženost; je kazalnik, komplementaren kazalniku finančne samostojnosti. Kazalnik namreč kaže, koliko sredstev je financiranih s tujimi viri. Vrednost koeficienta, ki ga običajno pričakujejo banke znaša 0,5 ali manj.

Kazalnik je izračunan kot rezervacije in dolgoročne PČR + dolgoročne obveznosti + kratkoročne obveznosti + kratkoročne PČR / Kapital in obveznosti do virov

Tabela 34: Zadolženost primerjalno 2013, 2012 in povprečje 2009 – 2013

	2013	2012	Povprečno 2009-2013
Zadolženost	0,56	0,61	0,59

Slika 28: Gibanje kazalnika zadolženosti v obdobju 2009 – 2013

V letu 2013 je imela družba GVO 56% sredstev financiranih s tujimi viri, kar je za 5 odstotnih točk manj kot v letu 2012. V obdobju 2009 – 2013 je v povprečju ta odstotek znašal 59%. V zadnjih dveh letih vrednost kazalnika postopno pada in se približuje proti vrednosti iz leta 2010.

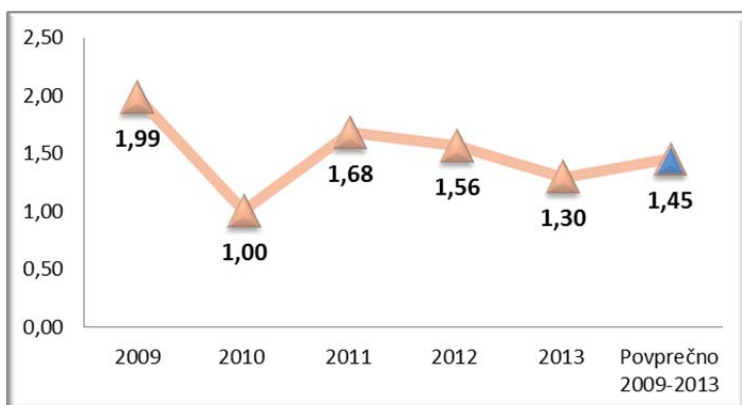
Finančni vzvod; je kazalnik, ki pove, kolikokrat dolgovi presegajo vrednost kapitala. Priporočljiva vrednost je 0,5 ali celo manj in banke so glede tega kazalnika zelo ostre, saj je kapital za banke najkvalitetnejši vir financiranja.

Kazalnik je izračunan kot rezervacije in dolgoročne PČR + dolgoročne obveznosti + kratkoročne obveznosti + kratkoročne PČR / kapital.

Tabela 35: Finančni vzvod primerjalno 2013, 2012 in povprečje 2009 – 2013

	2013	2012	Povprečno 2009-2013
Finančni vzvod	1,30	1,56	1,45

Slika 29: Gibanje kazalnika finančnega vzvoda v obdobju 2009 – 2013

V družbi GVO je vrednost finančnega vzvoda v zadnjih petih letih višja 1, tako v letu 2013, kot tudi v povprečju v obdobju 2009 – 2013, čeprav vrednost kazalnika v zadnjih dveh letih pada. V letu 2013 je znašal 1,30, kar je za 0,26 manj kot v letu 2012 in za 0,15 manj od povprečja v obdobju 2009 – 2013. Potrebno je upoštevati dejstvo, da GVO nima najetih posojil pri bankah in se v celoti financira pri matični družbi Telekom Slovenije, d.d..

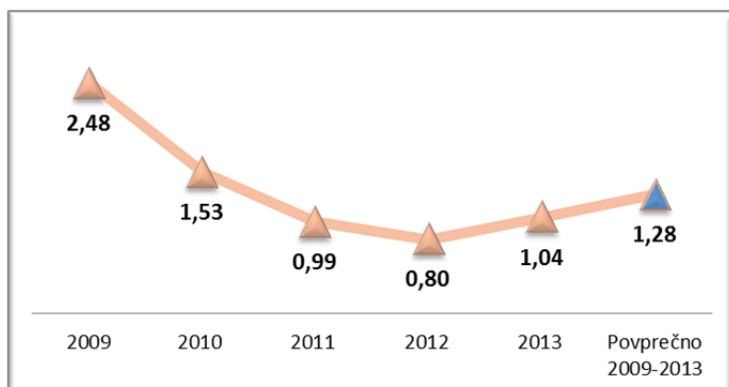
Kreditna sposobnost; je kazalnik, ki izkazuje, ali je podjetje kreditno sposobno oziroma ali ima podjetje s kakovostnimi dolgoročnimi viri v celoti pokrita dolgoročna sredstva.

Kazalnik je izračunan kot kapital + dolgoročne obveznosti + rezervacije in dolgoročne PČR / dolgoročna sredstva.

Tabela 36: Kreditna sposobnost primerjalno 2013, 2012 in povprečje 2009 – 2013

	2013	2012	Povprečno 2009-2013
Kreditna sposobnost	1,04	0,80	1,28

Slika 30: Gibanje kazalnika kreditne sposobnosti v obdobju 2009 – 2013

V letu 2013 se je kreditna sposobnost družbe GVO v primerjavi z letom 2012 povečala, a še je vedno nižja od povprečja za obdobje 2009 – 2013. Družba GVO tudi v 2013 kreditno sposobna, saj nima najetih posojil pri bankah in se v celoti financira pri lastniku Telekom Slovenije d.d..

Neto upnik ali neto dolžnik; V primeru, da je vrednost kazalnika pozitivna je podjetje neto dolžnik. To pomeni, da so dolgoročna sredstva financirana s tujimi viri (dobavitelji, banka, država, zaposleni). V primeru, da je vrednost kazalnika negativna, pa je podjetje neto upnik in financira svoje kupce. Vsekakor je bolje, če je podjetje neto dolžnik, ob pogoju, da je cena (obresti) takšnega financiranja ugodna.

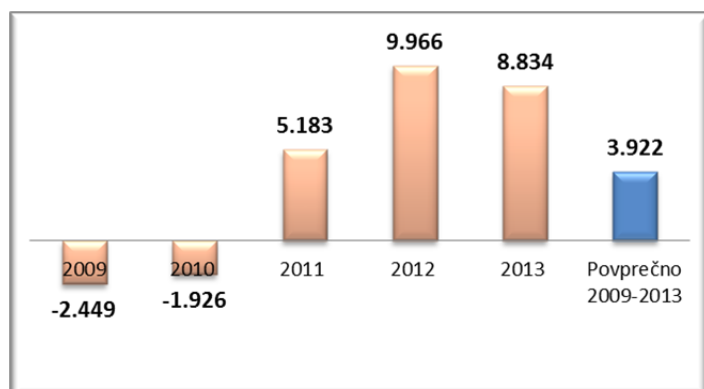
Kazalnik je izračunan kot dolgoročna sredstva + zaloge – kapital.

Tabela 37: Finančno posredniški položaj primerjalno 2013, 2012 in povprečje 2009 – 2013

	2013	2012	Povprečno 2009-2013
Neto dolžnik oz. Neto upnik	8.834	9.966	3.922
	Neto dolžnik	Neto dolžnik	Neto dolžnik

Družba GVO je bila v letu 2013 neto dolžnik.

Slika 31: Gibanje kazalnika finančno posredniškega položaja v obdobju 2009 – 2013 (v 000 EUR)

4. PRODAJA IN NABAVA

4.1. Obseg prodaje

V letu 2013 je družba dosegla prodajo (tj. pridobila posle) v skupni višini 33.777 tisoč EUR, kar je za 1% manj kot v letu 2012.

Prodaja matični družbi Telekom Slovenije d.d. je bila dosežena v skupni višini 17.514 tisoč EUR, kar je za 34% manj kot v letu 2012. Na področju prodaje na trgu je bilo sklenjenih za 4.813 tisoč EUR novih poslov na območju Republike Slovenije, kar je za 30% manj, kot v enakem obdobju lani. Na področju prodaje na trgu je družba pridobila posle v skupni višini 11.450 tisoč EUR, kar je za 1807% več, kot v letu 2012; pri tem je treba opozoriti, da ta vrednost zajema vse posle, pridobljene v tujini, tudi tiste, ki so po ustanovitvi hčerinskega podjetja GVO Telekommunikation GmbH preneseni na novoustanovljeno podjetje.

Tabela 38: Sklenjene pogodbe in naročila primerjalno 2013 in 2012

Sklenjene pogodbe in naročila (v 000 EUR)	2013	2012	Indeks 2013/2012
Telekom Slovenije, d.d.	17.514	26.485	66
Zunanji naročniki	4.813	6.885	70
Zunanji naročniki - tujina	11.450	600	1907
SKUPAJ	33.777	33.971	99

4.2. Naročniki

Največji naročniki GVO na trgu so bile v letu 2013 občine, investitorice v projekte gradnje odprtih širokopasovnih omrežij, večja storitvena podjetja, Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije, telekomunikacijski operaterji ter številna gradbena, nepremičninska, komunalna in projektantska podjetja. Med pomembnejšimi naročniki najdemo tudi hčerinsko družbo GVO Telekommunikation GmbH.

Naročila za izvedbo dela za druge zunanje naročnike so se nanašala na novogradnje, zaščite in predstavitev TK vodov, za potrebe gradnje prometne in druge infrastrukture, kakor tudi na dela ob novogradnjah raznih poslovnih, stanovanjskih in gospodarsko obrtnih objektih oz. conah. Naročila so se nanašala tudi na elektroinstalacijska dela, projektiranje in geodetske storitve.

4.3. Dobavitelji

Največji domači dobavitelj je Telekom Slovenije, d.d. s storitvami poslovne podpore, storitvami najema poslovnih in skladiščnih prostorov, telekomunikacijskimi storitvami in dobavljenim materialom iz lastnih zalog. Sledijo podizvajalci gradbenih del in ostali kooperanti, dobavitelji energentov ter dobavitelji materialov, ki jih GVO vgrajuje pri izvajanju storitev.

4.4. Investicije

Struktura se tudi v letu 2013 odraža predvsem skozi omejitve v investicijah. Tako smo tudi v letu 2013 investirali zgolj v nujno potrebna delovna sredstva ter specifično opremo za potrebe izvajanja projektov gradnje širokopasovnih omrežij na območju Nemčije. Investicije večjih vrednosti so bile izvedene izključno v obnovitev licenc za programsko opremo, zamenjavo dotrajanih delovnih in osebnih vozil, manjše gradbene mehanizacije, v specialno opremo in orodja za potrebe gradnje telekomunikacijskih in drugih omrežij. Izvedli smo tudi manjšo investicijo v telekomunikacijsko infrastrukturo, ki jo oddajamo v najem in iz tega naslova ustvarjamo dodatne prihodke. Preostale naložbe so bile manjših vrednosti, večinoma v delovno opremo (računalniška oprema, telekomunikacijska oprema, mobilni aparati ipd.).

Skupen obseg investicij je bil v letu 2013 realiziran v višini 905 tisoč EUR, kar je za 91% manj kot v letu 2012, ko smo zaključili večje investicije v odprta širokopasovna omrežja v obliki javno-zasebnega partnerstva.

Tabela 39: Naložbe primerjalno 2013 in 2012

Naložbe (v EUR)	2013	2012	Indeks 2013/2012
Programska oprema	148.100	3.900	3797
Avtomobili	159.779	389.109	41
Instrumenti	26.459	65.738	40
Strojna mehanizacija	158.574	61.624	257
Standardna in specialna orodja	201.665	252.488	80
Računalniška oprema	18.998	28.937	66
Ostala oprema	23.077	13.488	171
Delna vsota	736.652	815.284	90
GOŠO gradnja	37.284	9.036.936	0
Ostale investicije v TK infrastrukturo	131.101	0	
Skupaj	905.037	9.852.220	9

5. PROJEKTI JAVNO-ZASEBNEGA PARTNERSTVA

Uspešno poslovanje in finančna stabilnost nam omogočata ustrezne pogoje, zajetno znanje in izkušnje pa zaupanje v projekte javno-zasebnega partnerstva. Odprti smo za nove poslovne priložnosti in pripravljeni vanje vlagati svoje znanje, izkušnje in kapital.

Trenutno smo aktivno udeleženi v več projektih javno-zasebnega partnerstva, ki jih sofinancirata Evropska Unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija iz proračuna. Gre za projekte gradnje in upravljanja odprtih širokopasovnih omrežij na (pretežno ruralnih) območjih, kjer zaradi redke poseljenosti ni komercialnega interesa za gradnjo tovrstnih omrežij. V teh projektih nastopamo kot zasebni partner in sofinancer, kot izvajalec gradnje in nazadnje tudi kot upravljavec in vzdrževalec omrežja, ki vsem zainteresiranim ponudnikom omogoča ponujanje širokopasovnih storitev (širokopasovni dostop do svetovnega spleta, IP televizija in IP telefonija), pod enakimi pogoji.

Odprta širokopasovna omrežja v Mislinjski in Dravski dolini ter v občinah Ormož, Sveti Tomaž in Središče ob Dravi upravljamo in vzdržujemo od leta 2011, pri čemer smo v letih 2012 in 2013 v okviru 2. faze dogradili odprto širokopasovno omrežje v občini Ormož. V letu 2013 pa smo v upravljanje in vzdrževanje prevzeli tudi odprta širokopasovna omrežja na območju občin Mokronog-Trebelno, Mirna, Mirna Peč, Trebnje, Šentrupert, Žužemberk, Sevnica in Slovenske Konjice.

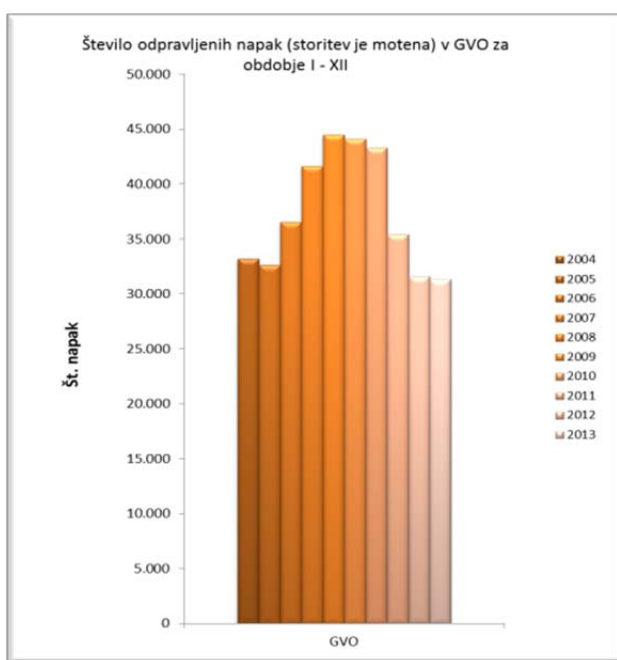
Odprta širokopasovna omrežja v upravljanju GVO, d.o.o. so na dan 31.12.2013 omogočala širokopasovni dostop skupaj 9.756 končnim uporabnikom (gospodinjstev, poslovnih in drugih uporabnikov), od tega jih je storitve uporabljalo skupaj 5.424 končnih uporabnikov.

6. UČINKOVITOST IZVAJANJA STORITEV VZDRŽEVANJA

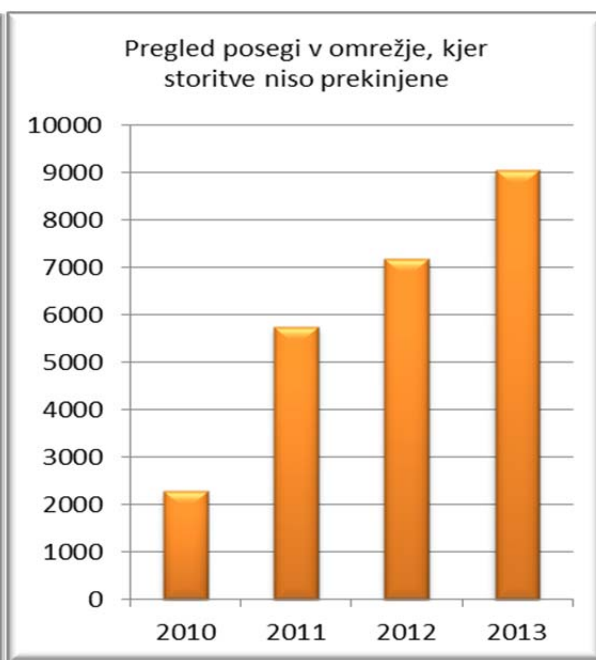
V letu 2013 smo na področju kurativnega vzdrževanja na hrbteničnem in medkrajevnem omrežju Telekoma Slovenije napake odpravljali v pogodbeno določenih časih, kar potrjuje učinkovito organiziranost ekip na celotnem področju Slovenije.

Na področju celovite odprave napak za Telekom Slovenije, je bilo na področju motenih storitev zaključeno 1% manj opravil kot v predhodnem letu. Večjih odmikov v posameznem mesecu v primerjavi z večletnimi povprečji ni bilo. Zaradi povečevanja deleža širokopasovnih storitev na telekomunikacijskem omrežju se sorazmerno povečuje diagnostika, ki je potrebna ob takšnih napakah. V letu 2013 smo ponovno zabeležili rast zaključenih opravil na napakah, kjer storitve za naročnike niso bile motene in je bilo potrebno na omrežju opraviti le določene posege oz. vzdrževanje.

Slika 32: Število odpravljenih napak za Telekom Slovenije v obdobju 2004 - 2013

Slika 33: Pregled posegov v omrežje Telekoma Slovenije, kjer storitev ni motena, primerjalno v obdobju 2010-2013

Na odprtih širokopasovnih omrežjih, ki jih upravljamo in vzdržujemo na območju 19 slovenskih občin smo v letu 2013 zabeležili 309 odpravljenih incidentov.

7. UPRAVLJANJE S TVEGANJI

Celovito obvladovanje tveganj pripomore k obvladovanju procesov in pomaga voditi podjetje v pravi smeri, kar poveča verjetnost doseganja boljših rezultatov podjetja ter omeji verjetnost ustvarjanja izgub.

7.1. Tveganja delovanja

Tveganja s področja ravnanja z okoljem smo zmanjšali z uvedbo standarda ISO 14001:2004 ter jasnimi navodili zaposlenim v zvezi s poslovnimi procesi.

Tveganje nepravočasnega potrjevanja faktur in situacij naših naročnikov predstavlja večje tveganje, še posebej v zapletenih razmerah na trgu in finančni krizi. Da bi se tem tveganjem čim bolj izognili, se zavarujemo že v fazi priprave pogodbe.

Tveganje nedoseganja rokov je zlasti na področju odprave napak zelo veliko. Vsak izpad linije predstavlja za Telekom Slovenije izpad prihodkov, vpliva pa tudi na ugled podjetja. Večji izpadi, ki povzročijo večje število napak na povezavah, so večinoma posledica višje sile, predvsem vremenskih vplivov (strela, veter, sneg, žled, poplave ipd.). To tveganje obvladujemo z ustrezno organizacijo dela in geografsko razpršenostjo lokacij, s čimer skušamo tem bolj skrajšati čase odprave napak. Število napak in čase, potrebne za odpravo, spremljamo dvakrat dnevno.

Tveganje neustreznega organiziranja poslovnega procesa ocenjujemo kot zmerno. Velik napor vlagamo v poenotenje in optimizacijo procesov v posameznih centrih gradnje in uveljavljanje najboljših prakse ter tudi v opremo in vozila, ki omogočajo nemoten poslovni proces.

7.2. Tržna tveganja

Družba je s svojim poslovanjem zelo povezana z matično družbo, Telekom Slovenije d.d., zato se tveganja, ki jim je izpostavljena matična družba, prenašajo tudi na GVO, d.o.o..

S povečanjem aktivnosti družbe na trgu se povečujejo tveganja, vezana na poslovanje poslovnih partnerjev, po drugi strani pa se zmanjšujejo tveganja, ki so posledica odvisnosti od matične družbe.

Na trgu se krepí konkurenca, ki agresivno nastopa zlasti na javnih razpisih. To se je še posebej izkazalo na javnih razpisih za gradnjo, upravljanje in vzdrževanje odprtih širokopasovnih omrežij, ki so jih razpisovale občine, operacijo pa sofinancirata Evropska Unija in Republika Slovenija.

7.3. Finančna tveganja

Finančna tveganja, med katera uvrščamo likvidnostno tveganje, kreditno tveganje, obrestno tveganje, valutno tveganje, tveganje neustreznega zavarovanja plačil oz. nezavarovanja terjatev in tveganje neusklajenih plačilnih pogojev, smo v letu 2012 uspešno obvladovali. S temi tveganji upravlja Sektor za finance Telekom Slovenije, v sodelovanju z Enoto komercialne in marketinga in Enoto za Projektiranje, Geodezijo, Razvoj in Ekonomiko. Glede na lastniška razmerja in s tem povezanim načinom financiranja, obrestnega tveganja ni oziroma je minimalno. Prav tako glede na trge, na katerih pretežno delujemo, ni prisotno valutno tveganje.

7.3.1 Kreditno tveganje

Kreditno tveganje, ki izhaja iz terjatev do kupcev in kratkoročnih finančnih naložb, je nizko, saj ima v strukturi terjatev iz poslovanja največji delež Telekom Slovenije, d.d., ki je hkrati tudi naš lastnik in pri katerem tveganj neplačila v preteklosti nismo poznali. S povečevanjem deleža

poslov na trgu se tveganje terjatev do kupcev povečuje, sploh v luči zaostrenih gospodarskih razmer, kar smo občutili v letu 2012. V družbi oblikujemo popravek vrednosti kratkoročnih terjatev po kriteriju starosti posamezne terjatve (od 50 do 100 %), za tiste terjatve, ki postanejo predmet prisilne poravnave ali stečaja pa je poslovna praksa takojšen 100% odpis, ne glede na starost ali višino. Kreditno tveganje obvladujemo z aktivnimi procesi izterjave.

7.3.2 Plačilnosposobnostno tveganje

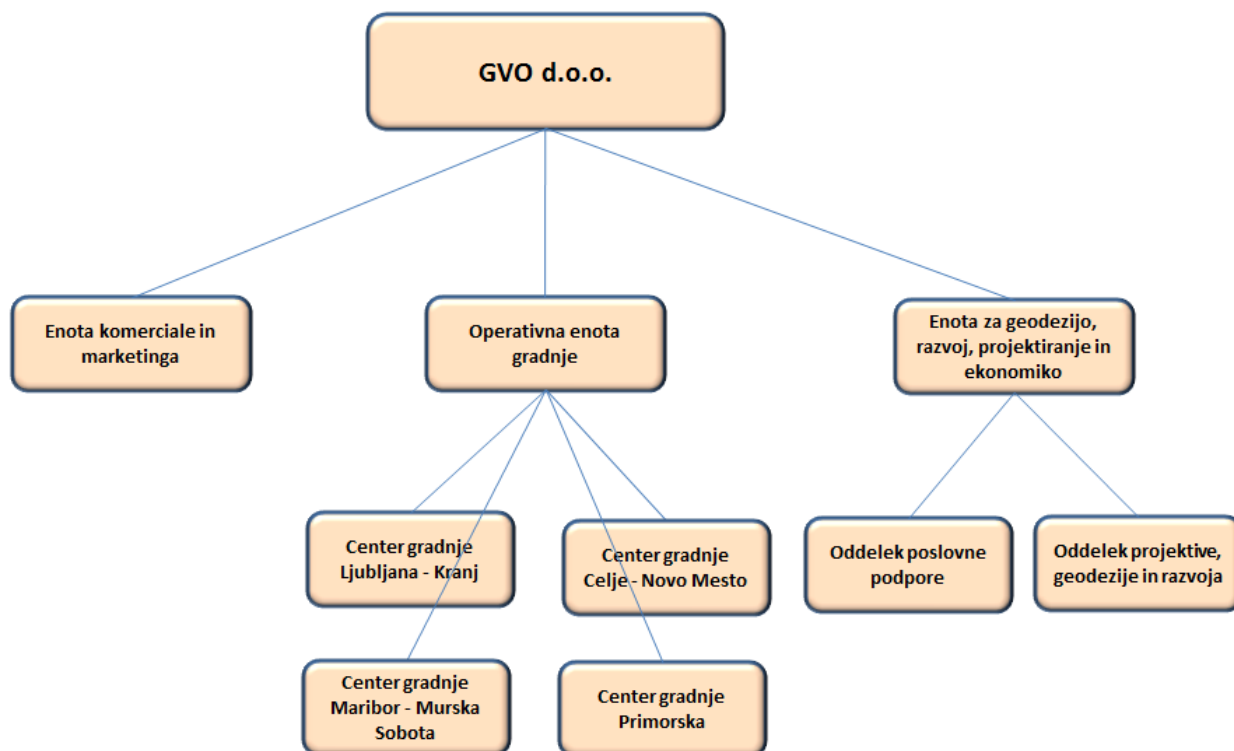
Eno od glavnih ciljev finančne poslovne funkcije je zagotavljanje likvidnosti, ki je odvisna od učinkovitosti ravnanja s finančnimi sredstvi in dinamike investiranja. Plačilno sposobnost za družbo uravnavamo v GVO v sodelovanju s Sektorjem za finance Telekom Slovenije s pomočjo usklajevanja likvidnostne strukture sredstev in virov sredstev. Vsebinski nadzor in spremljava likvidnosti ter odločanje o posameznih aktivnostih je na strani GVO.

8. ORGANIZIRANOST IN ZAPOSLENI

8.1. Organiziranost

Organizacijska struktura družbe GVO je tri nivojska in je funkcijsko organizirana. Takšna organiziranost nam omogoča jasno razmejitev pristojnosti in odgovornosti na vseh hierarhičnih ravneh, medtem ko nam projekti pristop na nižjih ravneh omogoča visoko stopnjo odzivnosti in prilagodljivosti potrebam naročnikov.

Slika 34: Organizacijska struktura družbe GVO v 2013

Družba GVO je organizacijsko sestavljena iz treh enot, Enote komercialne in marketinga, Operativne enote gradnje in Enote za geodezijo, razvoj, projektiranje in ekonomiko.

Enota Komeriale in marketinga se nahaja na sedežu družbe, na Cigaletovi 10 v Ljubljani. Ključne aktivnosti, ki jih ta enota izvaja, so pridobivanje poslov in prodaja storitev v skupini Telekom Slovenije in neposredno na domačem in tujem trgu, vodenje postopkov izbora podizvajalcev in dobaviteljev, izbor in priprava pogodb, raziskovanje in poročanje o tržni poziciji GVO, d.o.o. in konkurence, marketinška podpora pri uvajanju novih storitev in skrb za celostno podobo družbe.

Operativna enota gradnje je organizacijsko razdeljena na štiri t.i. centre gradenj, ki so lokacijsko razporejeni na 12 lokacij po celotnem ozemlju Slovenije s čimer je omogočena hitra odzivnost na zahteve kupcev, kot tudi bližina lokalnim skupnostim. Ključne aktivnosti, ki jih ta enota izvaja, so izvajanje projektov izgradnje telekomunikacijskih omrežij, vzdrževanje in odprava napak na telekomunikacijskih omrežjih skladno z zahtevami kupcev oziroma pogodbenimi določili.

V letu 2012 je bila v GVO sprejeta odločitev o vstopu GVO na trg geodetskih storitev. V ta namen je bila izvedena izločitev kadra, ki je v okviru Operativne enote gradnje izvajal storitve izvršilno tehnične dokumentacije in združitve le-teh z obstoječim oddelkom projektive v samostojni profitni center, ki naj bi del prihodkov pridobil neposredno na trgu, zunaj skupine TS. Odločitev se je izkazala za pravilno, saj je novoustanovljeni profitni center v letu 2012 izpolnil vse zadane cilje, vključno z načrtovanim obsegom prihodkov.

Enota za geodezijo, razvoj, projektiranje in ekonomiko je lokacijsko porazdeljena po vseh izpostavah GVO, saj je vpeta v celovite procese, ki potekajo na posameznih lokacijah. Razvoj in projektiranje je centraliziran v Celju, kjer je projektivni biro, geodetske storitve zagotavljamo na lokacijah, kjer se nahajajo posamezni centri gradnje. Oddelek poslovne podpore oz. ekonomike je centraliziran na sedežu družbe in na izpostavi v Mariboru ter skrbi za planiranje, spremljanje in nadzor nad ekonomskim položajem družbe, izvajanje okoljskega planiranja in skrb za celovito izvajanje informacijske podpore.

8.2. Zaposleni

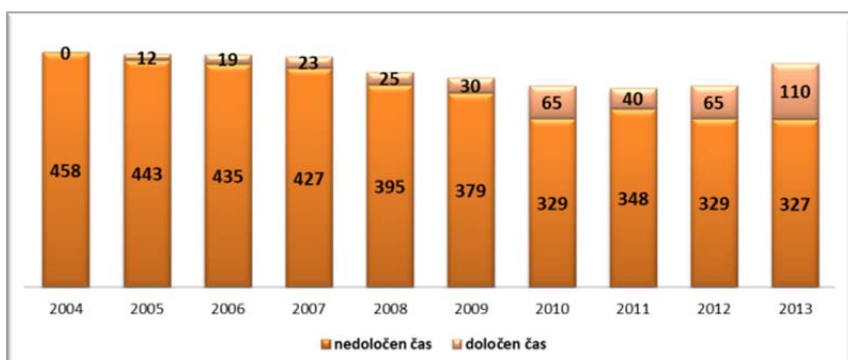
8.2.1. Število zaposlenih in vrsta delovnega razmerja

Konec leta 2013 je bilo v GVO, d.o.o. zaposlenih 437 delavcev, od tega 327 z delovnim razmerjem za nedoločen čas (75%) in 110 z delovnim razmerjem za določen čas (25%). V primerjavi z letom 2012 se je število zaposlenih za nedoločen čas znižalo za 1 odstotno točko, število zaposlenih za določen čas pa se je zaradi povečanega obsega dela povečalo za 69 odstotnih točk.

Tabela 40: Kategorije zaposlenih primerjalno 2013 in 2012

Kategorije zaposlenih	2013		2012		Indeks 2013/2012
nedoločen čas	327	75%	329	84%	99
določen čas	110	25%	65	16%	169
Vsi zaposleni	437		394		111

Slika 35: Gibanje števila zaposlenih v obdobju 2004 – 2013

Vzrok za povečanje števila zaposlenih za določen čas je v zaposlovanju za potrebe časovno omejenih projektov v Zvezni Republiki Nemčiji.

Tabela 41: Vzroki zaposlitve delavcev za določen čas v 2013

Vzroki zaposlitve delavcev za določen čas	2013
povečan obseg	109
pripravištvo	0
nadomeščanje	0
mandat	1
Skupaj	110

8.2.2. Polni in skrajšani delovni čas in invalidi

Skupno število invalidov II. in III. kategorije je v letu 2013 znašalo 30 oziroma 6,8% vseh zaposlenih. V primerjavi z letom 2012 se je v letu 2013 število invalidov povečalo za 6, in sicer v 2 v skupini invalidov III. kategorije in za 4 v skupini invalidov II. kategorije. Kljub povečanju števila delavcev v letu 2013 GVO še vedno presega predpisano kvoto 3%, ki jo določa Uredba o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov (Ur. l. RS, št. 21/08) in velja od 1.3.2008 dalje.

Tabela 42: Spremembe v strukturi invalidov primerjalno 2013 in 2012

Kategorije Invalidov	2013		2012		Indeks 2013/2012
invalidi II. kategorije	4	13%	2	8%	200
invalidi III. kategorije	26	87%	22	92%	118
Skupaj	30		24		125

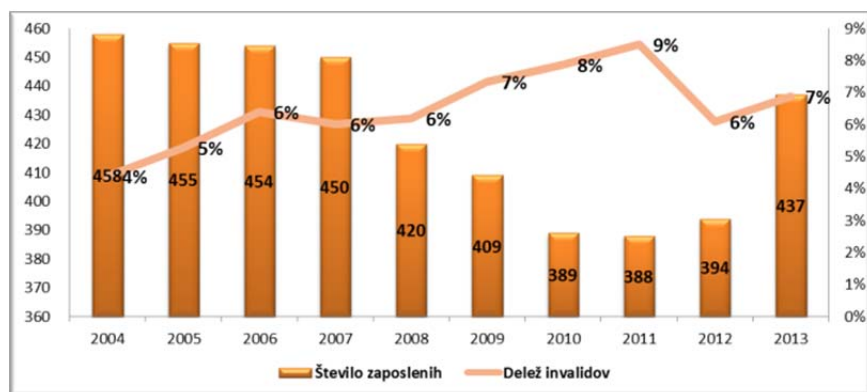
Tabela 43: Struktura invalidov v 2013

Kategorije Invalidov	Trajanje dela	2013
invalidi II. kategorije	polovični delovni čas (20 ur / teden)	1
invalidi II. kategorije	polni delovni čas	3
invalidi III. kategorije	polovični delovni čas (20 ur / teden)	5
invalidi III. kategorije	skrajšani delovni čas (30 ur / teden ali drugo)	2
invalidi III. kategorije	polni delovni čas	19
Skupaj		30

Družba GVO, d.o.o. je v letu 2013 ves čas presegala predpisano kvoto. Na dan 31.12.2012 je družba presegla kvoto za 17 invalidov, zato je oproščena plačila prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter upravičena do nagrade za preseganje kvote, ki znaša 25 % minimalne plače na mesec, oboje za vsakega zaposlenega invalida nad predpisano kvoto, katerih

invalidnost ni nastala zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni pri delodajalcu.

Slika 36: Gibanje deleža invalidov glede na spremembe števila zaposlenih v obdobju 2004 – 2013

8.2.3. Struktura zaposlenih po spolu, starosti in delovni dobi

V družbi prevladuje delež moških, ki znaša 96%, njihova povprečna starost je 41,8 let oz. 0,1 leto manj, kot v enakem obdobju lani. Delež žensk znaša 4 %, njihova povprečna starost pa je 43,8 let oz. 1 leto več, kot v enakem obdobju lani. Povprečna delovna doba moških je 20,6 let oz. 0,7 leta manj, kot v enakem obdobju lani, žensk pa 23 let oz. 1 leto več, kot v enakem obdobju lani.

Tabela 44: Struktura zaposlenih po spolu primerjalno 2013 in 2012

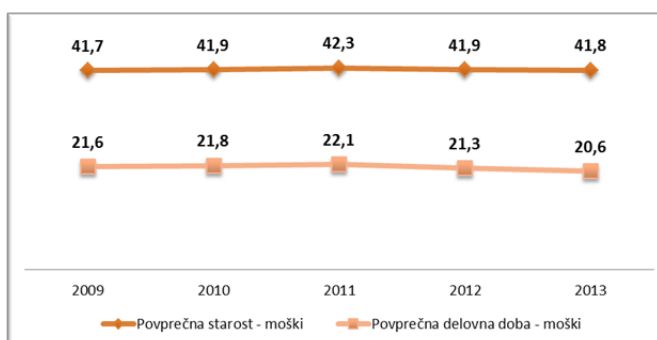
Število	2013		2012		Indeks 2013/2012
Moški	421	96%	378	96%	111
Ženske	16	4%	16	4%	100
Skupaj	437		394		111

Tabela 45: Povprečna starost in povprečna delovna doba primerjalno 2013 in 2012

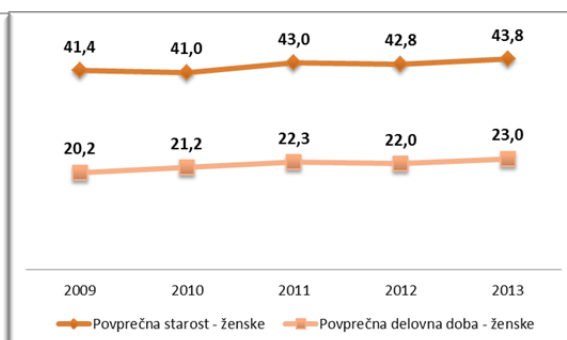
	2013	2012	Indeks 2013/2012
Moški			
Povprečna starost - moški	41,8	41,9	100
Povprečna delovna doba - moški	20,6	21,3	97
Ženske			
Povprečna starost - ženske	43,8	42,8	102
Povprečna delovna doba - ženske	23,0	22,0	105

V letu 2013 se je povprečno število let delovne dobe in starosti moških (ki predstavljajo večino delavcev) ponovno nekoliko znižalo, kar prikazuje trend zadnjih treh let, ki je posledica aktivnosti na področju pomlajevanja kadra, medtem ko se je pri ženskah povečalo, saj nobena delavka v letu 2013 ni prekinila dela v GVO, d.o.o., niti ni bila zaposlena nobena nova delavka.

Slika 37: Gibanje povprečne starosti in povprečne delovne dobe moških v obdobju 2009-2013

Slika 38: Gibanje povprečne starosti in delovne dobe žensk v obdobju 2009-2013

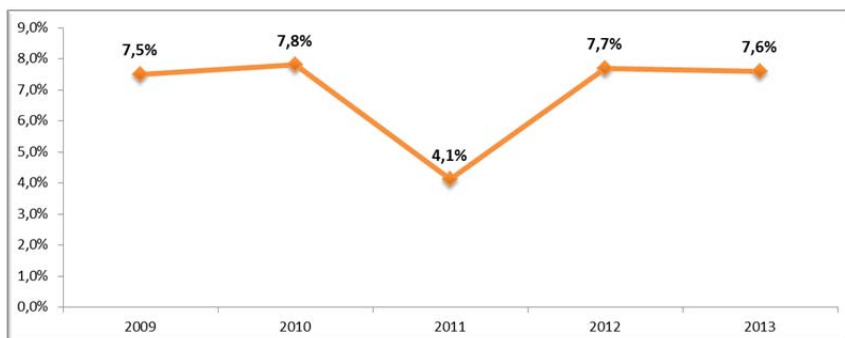

8.2.4. Prihodi in odhodi (fluktuacija)

V letu 2013 je GVO zaposlil 79 novih delavcev, večino za določen čas zaradi povečanega obsega dela v Nemčiji. Število zaposlenih znižalo za 36, in sicer je 17 delavcev prekinilo delo sporazumno, 12 delavcem je potekla pogodbe za določen čas, 3 delavci so se upokojili, po en delavec pa so z delom prenehali zaradi prehoda v Telekom Slovenije, d.d., disciplinskega postopka oz. zaradi smrti.

Fluktuacija je v letu 2013 znašala 7,6% in je za 0,1% odstotne točke kot v letu 2012. Relativno visoka fluktuacija v 2013 je posledica aktivnosti družbe na pomlajevanju kadra, ostaja pa dejstvo, da je družba GVO kljub krizi še vedno dober delodajalec, kjer je varnost zaposlitve dobra in ki redno izplačuje plače ter ostala izplačila iz naslova dela.

Slika 39: Fluktuacija v obdobju 2009 – 2013

8.2.5. Izobrazbena struktura

Iz pregleda izobrazbene strukture zaposlenih je mogoče ugotoviti, da je imelo v letu 2013 skupaj 19% zaposlenih manj kot IV. stopnjo strokovne izobrazbe, 28% jih ima IV. stopnjo, 35% jih ima V. stopnjo, 18% pa ima doseženo VI. - VIII. stopnjo strokovne izobrazbe.

Tabela 46: Izobrazbena struktura primerjalno 2013 in 2012

st. izob./leto	st. dejanske izobrazbe na dan 31.12.			
	2013		2012	
I. do III.	83	19%	77	20%
IV.	123	28%	114	29%
V.	152	35%	128	32%
VI.	49	11%	47	12%
VII.	29	7%	27	7%
VIII.	1	0%	1	0%
Skupaj	437		394	

V primerjavi s preteklim letom se je povečal delež delavcev z največ V. stopnjo izobrazbe, predvsem kot posledica večjih potreb po kadrih z nižjo izobrazbeno strukturo za izvajanje del v Zvezni Republiki Nemčiji.

8.2.6. Letni ocenjevalni razgovori

V marcu 2013 smo zaključili letne ocenjevalne razgovore, v okviru katerih smo izvedli naslednje aktivnosti:

- v skladu z vpeljanim sistemom ciljnega vodenja smo ocenili doseganje ciljev za leto 2012,
- v skladu z vpeljanim sistemom ciljnega vodenja smo postavili cilje za leto 2013,
- določeni so bili obvezni cilji za vodje in vse zaposlene.

Ocena delovne uspešnosti je bila v letu 2013 neposredno vezana na gibljivost plače ter ima posredni vpliv na napredovanje zaposlenih.

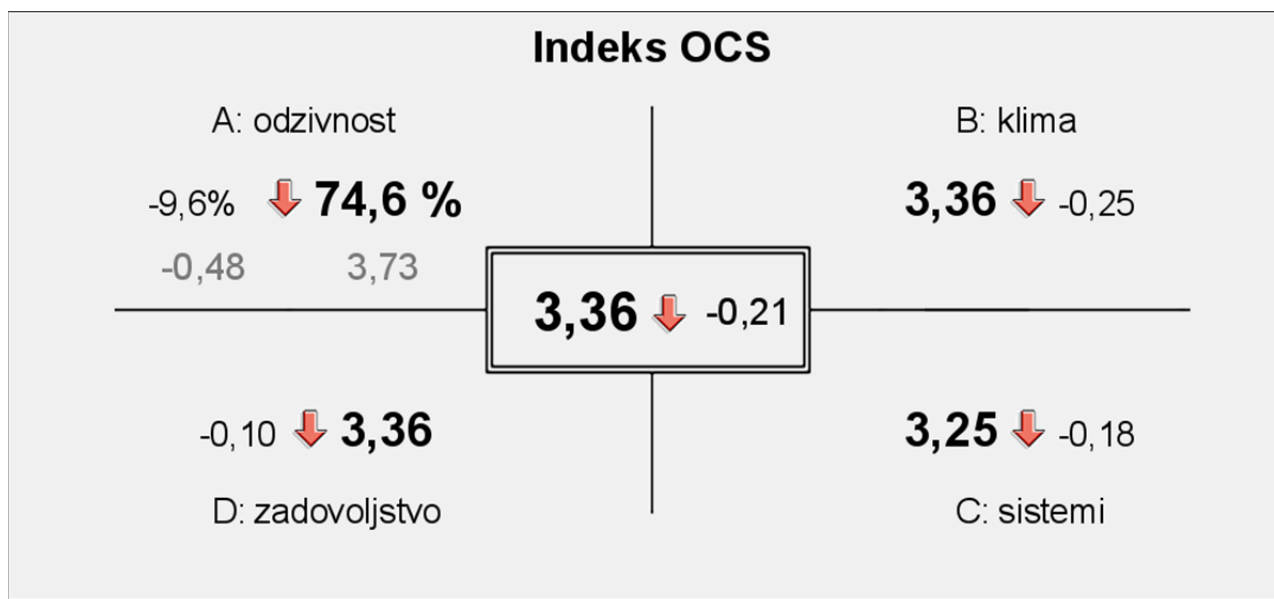
8.2.7. Organizacijska klima in zadovoljstvo zaposlenih

Spremljanje organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih je praksa uspešnih podjetij. Pozornost je usmerjena predvsem na povezavo zadovoljstva z rezultati pri delu. S tem postane ključno vprašanje, kako podjetje zaposlenim omogoča, da uveljavljajo svoje znanje in ideje ter tako dosegajo uspeh pri svojem delu. To namreč vpliva tako na zadovoljstvo pri delu kot tudi na uspešnost podjetja.

V GVO d.o.o. od leta 2005 merimo organizacijsko klimo, v letu 2013 torej že deveto leto zapored. Odziv zaposlenih je bil v vseh letih merjenja dober. Ta trend se je nadaljeval tudi v letu 2013, ko je bila udeležba 75%.

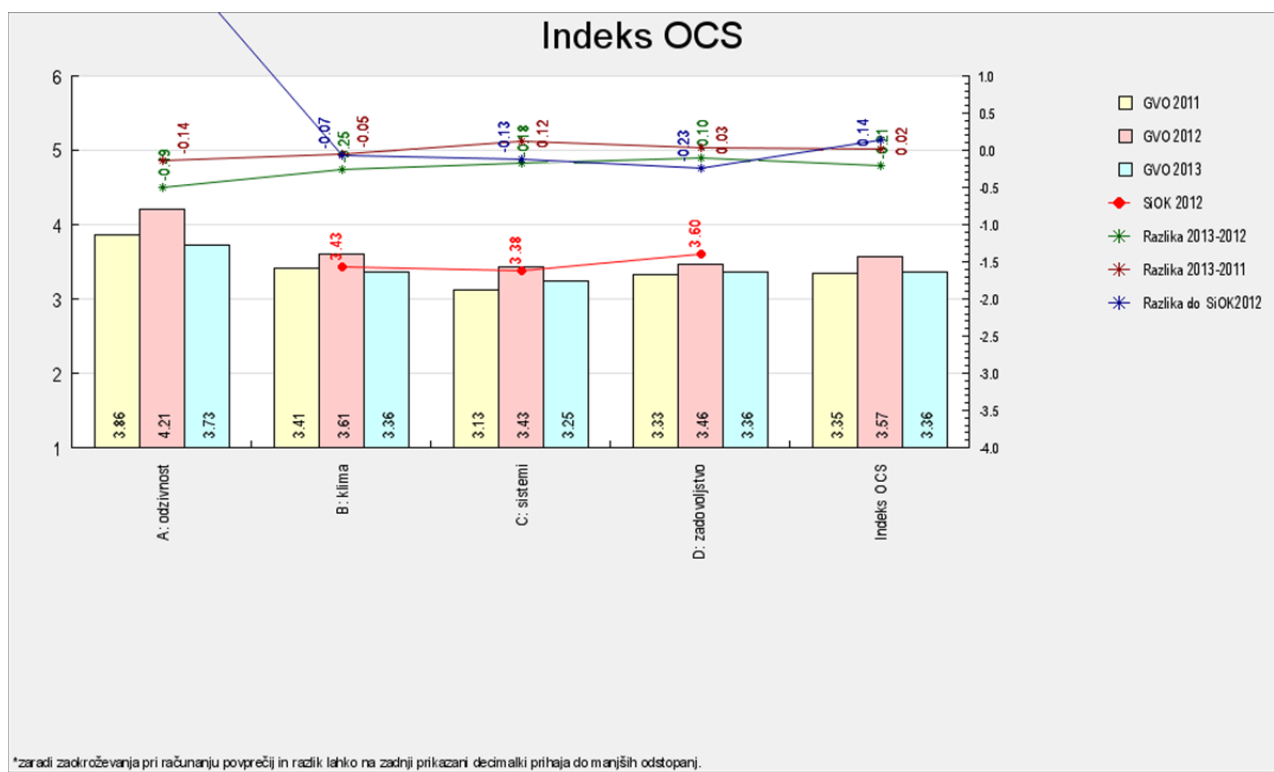
V letu 2013 smo organizacijsko klimo zadovoljstvo zaposlenih merili s pomočjo t.i. indeksa OCS, ki omogoča ugotavljanje klime skozi 4 ključne, vsebinsko zaključene kategorije merjenja klime, in sicer udeležbe (A: odzivnost), jasnosti zahtev in nagrajevanja (B: klima), zadovoljstva pri delu (C: zadovoljstvo) in ciljnega vodenja in nagrajevanja (D: sistemi).

Slika 40: Merjenje klime – Indeks OCS 2013

V letu 2013 so rezultati vseh štirih kategorij merjenja organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih nekoliko nižji, kot v letu 2012, ko smo zabeležili najboljše rezultate, odkar izvajamo meritve. Vendar pa so rezultati kljub temu na zadovoljivem nivoju in na večini segmentov višji od slovenskega povprečja za leto 2012.

Slika 41: Merjenje klime – indeks OCS v obdobju 2011 - 2013

Iz generalnega pregleda rezultatov merjenja organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih v letu 2013 lahko ugotovimo, da se je indeks odzivnosti zaposlenih (A) odzivnost glede na leto 2012 znižal s 84,2% (rezultat 4,21) na 74,6% (3,73), kar gre pripisati težavnejši izvedbi merjenja, saj je bilo v letu 2013 veliko število delavcev napotenih na delo v Zvezno Republiko Nemčijo in so bili zato težje dosegljivi. Indeks organizacijske klime (B) se je s 3,61 znižal na 3,36 oz. za 5 odstotnih točk, kar je predvsem posledica izostanka kvartalne stimulacije, ki je v letu 2013 nismo izplačevali, zaostrenih gospodarskih razmer in izostanka večjih investicij, pa tudi napotitve večjega števila delavcev v Nemčijo, ki ji nekateri posamezniki sprva niso bili najbolj naklonjeni. Indeks sistemov vodenja in razvoja (C) je bil iz istih razlogov nižji za 0,10 oz. za 2 odstotni točki, indeks zadovoljstva zaposlenih (D) pa nižji za 0,18 oz. 3,6 odstotne točke.

Največji padec ocen v letu 2013 je zaznati v kategorijah, ki se nanašajo na nagrajevanje, stalnost zaposlitve in izobraževanja. Zavedamo se, da vsaka večja sprememba v delovnem procesu, še posebej tako velika, kot je prevzemanje večjega obsega del v Nemčiji, na nekatere posameznike vpliva tudi negativno, vendar ocenjujemo, da smo začetne težave na tem področju že prebrodili in da se zadovoljstvo delavcev, ki so bili napoteni v Nemčijo izboljšuje, kot tudi se izboljšuje organizacija in pretok informacij iz Slovenije v Nemčijo, ki sta v začetni fazi med posameznike vnesla nekoliko negotovosti. Prav tako je treba omeniti, da v trenutno zaostrenih gospodarskih razmerah finančno nagrajevanje ali dodatno izobraževanje zaposlenih v takšnem obsegu, kot so njihova pričakovanja, ni mogoče, zato je tudi na tem področju razumeti nekoliko slabše rezultate.

Po drugi strani pa velja ugotoviti, da so upadu rezultatov merjenja organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih v letu 2013 glede na leto 2012, ko so bili na rekordnem nivoju, pa so rezultati v povprečju še vedno višji od rezultatov v letu 2011 in v nekaterih ključnih kategorijah ostajajo na izjemno dobrih nivojih. Najbolje ocenjene kategorije v letu 2013 so namreč bile povezane z zavzetostjo in pripadnostjo delavcev, odnosom do kakovosti, strateškim usmerjanjem in operativnim vodenjem ter zadovoljstvom s sodelavci. Visoke ocene pa zaznavamo tudi v kategorijah, povezanih z osebnim razvojem in kariero, pripravljenostjo na spremembe in inovativnost, medsebojnimi odnosi, pravičnostjo in sorodnimi. Vse to pa je ključnega pomena za nadaljnji razvoj družbe in dobra popotnica za doseganje zastavljenih ciljev v okviru zastavljene strategije družbe.

Poleg prednosti, pa so rezultati klime pred GVO postavili tudi nekaj izzivov, ki čakajo GVO v letu 2013. Poudarek je na potrebi po izboljšanju učinkovitosti komunikacije v organizaciji skozi boljšo komunikacijo in poznavanje ciljev sektorjev in oddelkov ter boljšo komunikacijo in izmenjavo informacij med centri in oddelki. Komunikacija se torej iz nivoja strategije in ciljev podjetja seli nivo nižje in bliže neposrednim zaposlenim, kar je dobro. Prav tako bo v primeru izboljšanja gospodarskih razmer potrebno znova začeti uporabljati sistem nagrajevanja, in sicer tako, da bodo nagrajeni res tisti posamezniki, ki tako ali drugače izstopajo iz povprečja. In ne nazadnje sodi v ta krog izzivov tudi redno povratno informiranje zaposlenih s strani vodij o dobro opravljenem delu.

8.2.8. Izobraževanje in razvoj zaposlenih

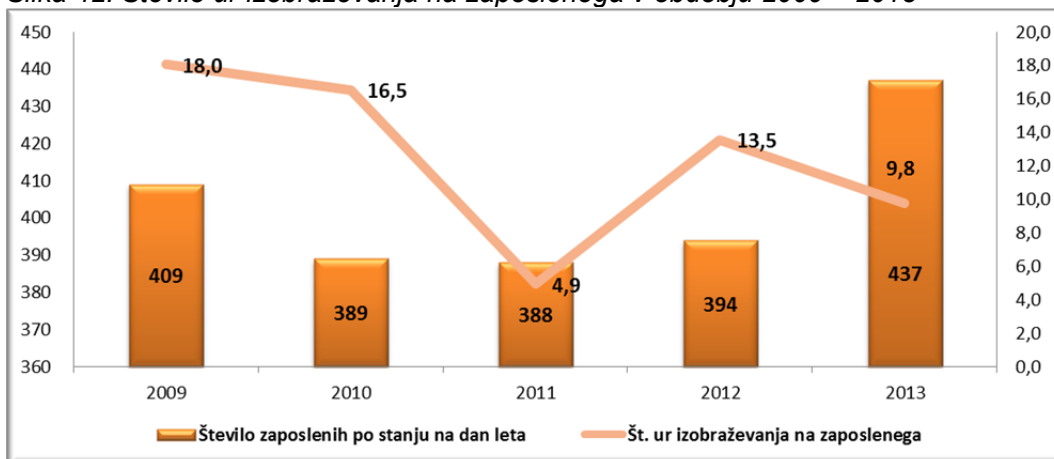
V letu 2013 smo zabeležili 351 udeležb na izobraževanjih in usposabljanjih, kar je 230 udeležb manj kot v letu prej. Nižji obseg izobraževanj je predvsem posledica dejstva, da smo v letu 2012 izvedli obvezno usposabljanje delavcev iz varstva in zdravja pri delu, medtem ko smo v letu 2013 usposabljanja delavcev iz varstva pri delu izvajali pretežno le za nove kadre. Velik del izobraževanj je bil posledica povečevanje obsega posla na nemškem trgu, vsa izobraževanja pa so bila izvedena v skladu z usmeritvijo družbe, da se zaposleni izobražujejo ciljno, glede na dejanske strokovne in poslovne potrebe, pri čemer smo pomemben delež izobraževanja zaradi stroškovne učinkovitosti izvajali v lastni režiji.

Iz ključnih kazalnikov na segmentu izobraževanja lahko ugotovimo, da se je skupen obseg izobraževanja v letu 2013 sicer znižal glede na leto 2012, vendar pa so bila izvedena izobraževanja bolj intenzivna. Izobraževanja smo namreč izvajali glede na specifične potrebe pri delu, tako da smo izobraževanja izvedli za manjše število delavcev (indeks 56), a smo za ta izobraževanja na zaposlenega namenili več ur (indeks 280). Predvsem zaradi prevzemanja novih poslov na območju Zvezne Republike Nemčije smo namreč intenzivna izobraževanja izvajali na področju nemške gradbene in delovno-pravne zakonodaje ter na področju tujih jezikov (nemščina). Stroški izvedenih izobraževanj v letu 2013 so bili glede na leto prej nižji, saj smo velik del izobraževanj izvedli v lastni režiji, z lastnimi resursi; neposredni stroški izobraževanj so bili nižji za 23%, neposredni stroški izobraževanja na zaposlenega pa so bili nižji za 31%.

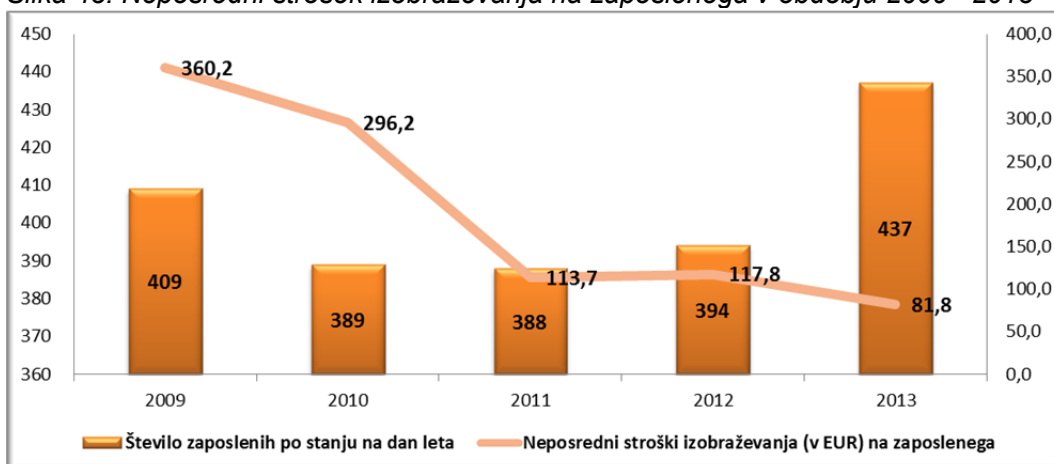
Tabela 47: Ključni kazalniki na segmentu izobraževanja primerjalno 2013 in 2012

Izobraževanje	2013	2012	Indeks 2013/2012
Število zaposlenih po stanju na dan leta	437	394	111
Število udeležencev izobraževanj	204	362	56
Delež zaposlenih, vključenih v izobraževanje	47%	92%	51
Štev. ur izobraževanja	4.263	5.338	80
Št. ur izobraževanja na zaposlenega	14	5	280
Neposredni stroški izobraževanja (v EUR)	35.745	46.428	77
Neposredni str. izobraževanja na zaposlenega (v EUR)	82	118	69
Število izobraževanj doma	344	574	60
Število izobraževanj tujina	7	7	100
Skupaj število izobraževanj	351	581	60

Slika 42: Število ur izobraževanja na zaposlenega v obdobju 2009 – 2013

Slika 43: Neposredni strošek izobraževanja na zaposlenega v obdobju 2009– 2013

Kot je razvidno iz tabele 48, največji delež števila udeležb na izobraževanjih v letu 2013 predstavljajo usposabljanja na področju informacijsko-komunikacijskih tehnologij (48%), predvsem usposabljanja za uporabo interno razvite programske opreme, ki smo jih izvedli v celoti v lastni režiji. Sledijo obvezna izobraževanja s področja varnosti in zdravja pri delu (24%), tujih jezikov (16%) in s področja zakonodaje (9%).

Tabela 48: Udeležba na izobraževanju po vsebinskih tematskih področjih primerjalno 2013 in 2012

Število udeležb po področjih izobraževanj	2013		2012		Indeks 2013/2012
Informacijsko telekomunikacijske tehnologije	168	48%	77	13%	218
Prodaja	0	0%	30	5%	0
Informatika in računalništvo	0	0%	8	1%	0
Vodenje	1	0%	0	0%	
Komunikacijske veščine	0	0%	3	1%	0
Tuji jeziki	56	16%	31	5%	181
Varnost in zdravje pri delu	83	24%	344	59%	24
Energetika in strojništvo	2	1%	21	4%	10
Zakonodaja	33	9%	21	4%	157
Ekonomika	3	1%	1	0%	300
Poslovno komuniciranje in poslovne veščine	3	1%	0	0%	
Druga znanja	2	1%	45	8%	4
Skupaj	351		581		60

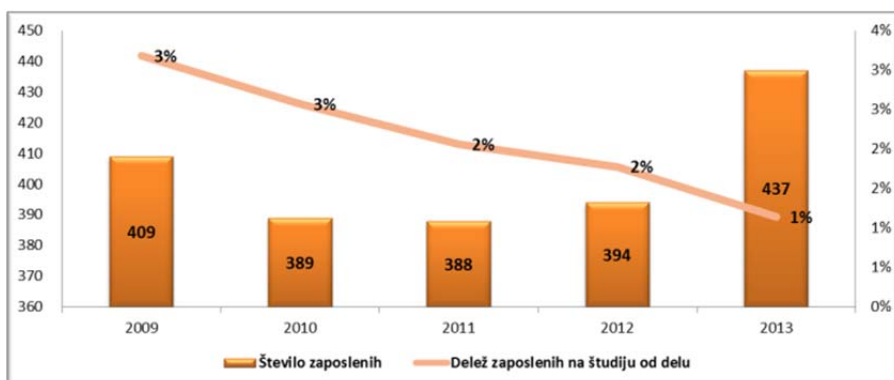
8.2.9. Študij ob delu

Na dan 31.12.2013 je imelo sklenjeno pogodbo o študiju ob delu 5 zaposlenih, od tega 4 na višji šoli in 1 na fakulteti. V letu 2013 sta 2 delavca zaključila šolanje, 1 na višji šoli in 1 na fakulteti. Novih pogodb o študiju GVO v letu 2013 ni sklepala.

Tabela 49: Zaposleni, ki ob delu študirajo in imajo sklenjeno pogodbo za študij ob delu z GVO

Študij ob delu	2013		2012		Indeks 2013/2012
srednje šole	0	0%	0	0%	80
višje šole	4	80%	5	71%	
visoke šole in fakultete	1	20%	2	29%	50
podiplomski študij	0	0%	0	0%	
Skupaj	5		7		71

Slika 44: Delež zaposlenih, ki študirajo ob delu glede na celotno število zaposlenih v obdobju 2009 – 2013

8.2.10. Štipendije, strokovna delovna praksa in pripravništvo

Štipendiranje smo v družbi GVO izvajali od leta 2006 do leta 2011, ko so vsi štipendisti uspešno zaključili šolanje. Odtlej novih pogodb o štipendiranju v GVO nismo sklepali.

Obvezno delovno prakso je v letu 2013 opravljalo 7 dijakov in študentov, od tega jih je bilo 5 na trimesečni praksi.

8.2.11. Stroški dela

Družba GVO, d.o.o. je odgovoren delodajalec, ki nagraduje dobro opravljeno delo s konkurenčnimi plačami in dobrimi delovnimi pogoji. Družba se zaveda, da je pomemben del motivacije zaposlenih plača oziroma gibljivi del plače, ki je vezan na doseganje načrtovanih poslovnih ciljev. Kljub temu je bil gibljivi del plače zaradi varčevanja na področju stroškov dela izplačan le v začetku leta 2013, za delo, opravljeno v zadnjem kvartalu 2012, medtem ko se za delo, opravljeno v letu 2013 stimulacija ni izplačevala.

V stroških dela predstavlja delež stroškov plač in nadomestil 71%, delež stroškov za socialno in pokojninsko zavarovanje 12%, delež za dodatno pokojninsko zavarovanje 3%, delež regresa 3% in delež ostalih stroškov dela 11%.

Regres za letni dopust za leto 2013 je bil izplačan pri plači za mesec april 2013 v višini 783,66 EUR na zaposlenega. Božičnica v letu 2013 ni bila izplačana.

Primerjalno z letom 2012 so stroški za dodatke, stimulacijo ter 13. plačo in božičnico podani v naslednji tabeli:

Tabela 50: Stroški za dodatke primerjalno 2013 in 2012

Stroški za dodatke (v EUR)	2013	2012	Indeks 2013/2012
dodatki	294.664	308.970	95
nadure	105.088	171.026	61
mesečna stimulacija	0	114.957	0
13. plača*	71.916	136.707	53
božičnica	0	261.950	0

*Znesek predstavlja poračun 13. plače za leto 2012, ki je bil izplačan v letu 2013.

8.2.12. Povprečna plača

V letu 2013 so se izplačevale plače na podlagi Kolektivne pogodbe GVO, d.o.o.. Izhodiščna vrednost prvega plačnega razreda je do 30.8.2013 znašala, s 1.9.2013 pa se je znižala na 568,72 EUR.

Tabela 51: Povprečna bruto plača GVO in v RS primerjalno 2013 in 2012

	2013	2012	Indeks 2013/2012
Povprečna bruto plača GVO	1.810,15	1.816,54	100
Povprečna bruto plača RS	1.521,21	1.515,99	100
Indeks GVO/RS	1,190	1,198	99

V letu 2013 so bile izplačane odpravnine iz poslovnih razlogov 5 delavcem, ki so delo v GVO, d.o.o. zaključili v letu 2012. Znesek izplačanih odpravnin je v letu 2013 znašal skupaj 62.413 EUR, pri čemer pa so ti delavci drugi prejemek prejeli že v letu 2012.

8.2.13. Izraba delovnega časa

Število vračunanih ur (redne ure + nadure + neizvršene ure) se je v letu 2013 v primerjavi z letom 2012 povečalo za 4,4%. V okviru izvršenih ur so se redne ure povečale za 7,7%, kar je posledica povečanega števila zaposlenih. Število nadur se je zmanjšalo za 38%, neizvršene ure pa za 3,3%. V okviru neizvršenih ur so se neizvršene ure v breme podjetja zmanjšale za 2,7%, neizvršene ure v breme drugih pa so se zmanjšale za 6%.

V kolikor pogledamo strukturo neizvršenih ur v smislu % na število vračunanih ur, ugotovimo, da se je zmanjšal delež neizvršenih ur v breme podjetja za 1,2%, kar je predvsem posledica manjše izrabe letnih dopustov. Delež neizvršenih ur v breme drugih se je prav tako zmanjšal za 0,3%.

V letu 2013 je bilo število zaposlenih iz ur odsotnosti zaradi bolezni in poškodb 18,8, kar je za 2 manj, kot v letu 2012.

Tabela 52: Izraba delovnega časa v urah primerjalno 2013 in 2012

	2013			2012			Indeks 2013/2012
Fond vkalkuliranih ur	875.209		100%	837.947		100%	104
Izvršene ure	701.602	100%	80%	658.496	100%	79%	107
redne ure	691.104	99%	79%	641.574	97%	77%	108
nadure	10.497	1%	1%	16.922	3%	2%	62
Neizvršene ure	173.607	100%	20%	179.451	100%	21%	97
v breme podjetja	144.947	83%	17%	148.977	83%	18%	97
v breme drugih	28.661	17%	3%	30.474	17%	4%	94

8.2.14. Skrb za zaposlene, upokoјence in druge skupine, ki so povezane s podjetjem

GVO svojim zaposlenim namenja posebno skrb tudi izven delovnega okolja. Za zaposlene so organizirane rekreativne športne aktivnosti in športna tekmovanja, zaposleni so bili napoteni na preventivne zdravstvene preglede in na aktivni zdravstveni oddih v zdravilišča. V primerih posebnih socialnih in zdravstvenih razmer so bile dodeljene solidarnostne pomoči.

Pozornost namenjamo novo rojenim družinskim članom naših zaposlenih, otroke pa smo obdarovali tudi ob božično-novoletnih praznikih in prvošolce ob vstopu v šolo.

Podjetje podpira Klube upokoјencev Telekom Slovenije in druga interesna društva, v katera so včlanjeni delavci GVO in njihovi družinski člani.

8.2.15. Varnost in zdravje pri delu ter požarna varnost

Varnost in zdravje pri delu

Največ aktivnosti je bilo usmerjenih k realizaciji usmeritev iz ocen tveganj, ki pomenijo zmanjšanje nevarnosti na najmanjšo možno raven, pregledom delovnih ekip na terenu, usposabljanjem iz varnosti pri delu in požarne varnosti, preizkusom alkoholiziranosti na delovnem mestu in ostalim aktivnostim v zvezi s tehnično varnostjo.

Na usposabljanjih iz varnosti pri delu so bili delavci posebej opozorjeni na potrebne ukrepe pri delu na višini, za področje varnosti v cestnem prometu ter varstva pred požarom. Za delavce smo organizirali skupaj 20 seminarjev iz varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti, na katerih so udeleženci na koncu opravili preizkus znanja o poznavanju nevarnosti in predpisanih ukrepov za varno delo.

Zdravstveno varstvo

V skladu z določili Zakona o varnosti in zdravju pri delu, Pravilnika o preventivnih zdravstvenih pregledih delavcev ter priloge k izjavi o varnosti, so bili izvedeni preventivni zdravstveni pregledi. Obdobni preventivni zdravstveni pregled je opravilo 167 delavcev, predhodni preventivni zdravstveni pregled pa 47 delavcev.

Za 63 delavcev, katerih delo je povezano z gibanjem v gozdovih, smo nadaljevali s postopki cepljenja proti klopnemu meningoencefalitisu (KME).

Na vseh lokacijah družbe so bila organizirana preventivna cepljenja proti gripi, ki so ga izvedli Zavodi za zdravstveno varstvo. Cepljenja se je udeležilo 12 delavcev.

Osebna varovalna oprema

Nadzirali smo uporabo osebne varovalne opreme ter v vsakdanji praksi uporabljena določila o zamenjavi osebne varovalne opreme po ugotovljeni dotrajanosti. Na vseh lokacijah smo nadaljevale z aktivnostmi kemičnega čiščenja močno zamazanih delovnih oblačil.

Poškodbe pri delu

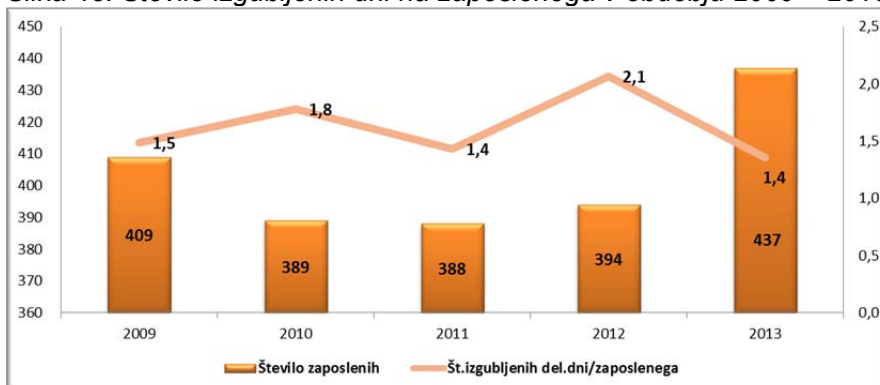
Leta 2013 je bilo prijavljenih 24 poškodb pri delu, kar je kljub večjemu številu delavcev za 1 poškodbo manj, kot v letu 2012. V poškodbah se je poškodovalo 5,49% zaposlenih delavcev, kar je za 0,84% manj, kot v letu 2012.

Tabela 53: Skrb za varstvo pri delu in zdravstveno varstvo primerjalno 2013 in 2012

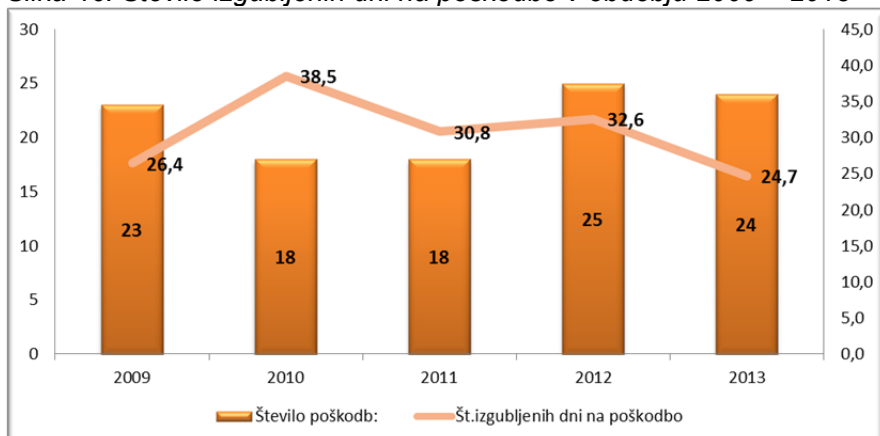
Varstvo pri delu in zdravstveno varstvo	2013	2012	Indeks 2013/2012
Število zaposlenih	437	394	111
Število poškodb:	24	25	96
Delež zaposlenih s poškodbo	5%	6%	87
Št. izgubljenih delovnih dni	592	814	73
Št. izgubljenih del.dni/zaposlenega	1,4	2,1	66
Št. izgubljenih dni na poškodbo	24,7	32,6	76
Št. izgubljenih delovnih ur	4.588	6.164	74
Št. izgubljenih del.ur/zaposlenega	10,5	15,6	67
Št. zdravstvenih pregledov	214	176	122
- Predhodni pregledi	47	27	174
- Obdobni pregledi	167	149	112
Št. cepljenih proti gripi	12	30	40
Št. cepljenih proti KME	63	94	67
Št. smrtnih primerov	0	0	

Delavci so zaradi poškodb pri delu v letu 2013 izostali z dela skupaj 4.588 delovnih ur (592 delovnih dni), kar je za 26% manj kot v letu 2012, oziroma 24,7 dni na poškodbo, kar je za 24% manj kot v letu 2012. 7 poškodovanih delavcev je v letu 2013 izostalo z dela več kot 30 delovnih dni, kar je za 12,5% manj, kot v letu prej.

Slika 45: Število izgubljenih dni na zaposlenega v obdobju 2009 – 2013

Slika 46: Število izgubljenih dni na poškodbo v obdobju 2009 – 2013

Požarna varnost

Usposabljanje delavcev iz požarne varnosti je bilo sestavni del izobraževanj iz varnosti pri delu. Ob usposabljanju je bila delavcem prikazana praktična uporaba gasilnikov ter hidrantov. V službenih vozilih so bili pregledani in servisirani vsi gasilniki.

8.2.16. Sodelovanje s sindikati in svetom delavcev

Vodstvo družbe dobro sodeluje tako s Konferenco sindikatov GVO, d. o. o., kot tudi s Svetom delavcev GVO, d. o. o.. Člane na skupnih sestankih direktor družbe redno informira o njenem poslovanju ter o ostalih aktualnostih v podjetju in poslovnem okolju.

9. SISTEM VODENJA PO STANDARDU ISO 9001 in ISO 14001

Usmeritev in temeljni cilj družbe GVO, d.o.o. je opravljanje visoko kakovostnih storitev na področju projektiranja, gradenj in vzdrževanja telekomunikacijskih kabelskih omrežij, kar še naprej ostaja naša osnovna dejavnost.

Zahteve in pričakovanja poslovnih partnerjev in javnosti, zakoni, predpisi, varnostna določila, kakor tudi notranja navodila nas zavezujejo k nenehnemu zagotavljanju kakovosti, hkrati pa tudi k skrbnemu ravnanju z okoljem. Skrbimo, da bi relacije med našo družbo in poslovnimi partnerji potekale čim bolj enostavno, jasno, hitro in transparentno. Pri tem uporabljamo in nenehno nadgrajujemo sistem, ki zaposlenim pri delu omogoča čim večjo učinkovitost, zanesljivost, natančnost in ažurnost, uporabnikom in partnerjem pa zagotavlja kakovostno in hitro storitev. Nenehno razvijamo, nadgrajujemo in izboljšujemo delovne procese in postopke.

Politika in poslanstvo podjetja GVO, d.o.o. je v ponudbi celovitih in do okolja prijaznih storitev s področja projektiranja, geodezije, gradenj in vzdrževanja telekomunikacijskih in elektroenergetskih omrežij. Izvedene visoko kakovostne storitve, ki zadovoljujejo zahteve in pričakovanja naših naročnikov in drugih zainteresiranih strani so izpolnjene s stalnim prepoznavanjem in izpolnjevanjem njihovih zahtev. Lastnikom zagotavljamo primeren donos na vloženi kapital, zaposlenim pa poklicni in osebni razvoj. Naša tradicionalna skrb za telekomunikacijsko omrežje se izkazuje tudi skozi strokovno opravljanje vloge skrbnika omrežja.

Politika kakovosti in ravnanja z okoljem pa se kaže tudi skozi:

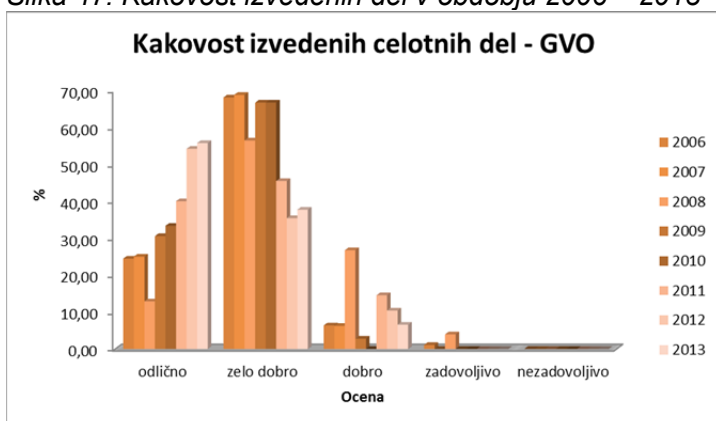
- visoko strokovno usposobljenost, ozaveščenost in motivacijo zaposlenih;
- sodobno tehnološko opremljenost;
- spoštovanje zakonodajnih zahtev, regulative in standardov;
- zmanjševanje vplivov na okolje s poudarkom na preprečevanju onesnaževanja;
- nenehno izboljševanje.

Politika kakovosti in ravnanja z okoljem je sestavni del celotne politike in poslanstva podjetja in je ključnega pomena za doseganje zastavljenih ciljev GVO. Zasnovana je dolgoročno, je odprta za spremembe, poznamo, razumemo in uresničujemo jo vsi zaposleni ter naši pogodbeni izvajalci. Hkrati je naša vizija biti vodilni ponudnik celovitih rešitev s področja projektiranja, geodezije, gradnje in vzdrževanja telekomunikacijskih in elektro omrežij v regiji. S stalnimi spremembami, diverzifikacijo storitev in prilagajanjem potrebam kupcev želimo biti prvi. Zagotavljamo tudi dostopnost politike zainteresiranim javnostim.

Prepričani smo, da imamo v družbi GVO zaposlene motivirane delavce, ki bodo našim poslovnim partnerjem s svojim znanjem, s svojimi izkušnjami in s sodobno opremo ter ob dobri organiziranosti tudi v prihodnje zagotavljale kakovostne storitve.

Kakovost izvedenih storitev potrjujejo tudi ocenitve, ki jih dobimo s strani naših naročnikov, tako, da se je delež ocenitev z oceno odlično v letu 2013 ponovno povečal.

Slika 47: Kakovost izvedenih del v obdobju 2006 – 2013

10. SKRB ZA OKOLJE

Dejavnost projektiranja, geodezije, gradenj in vzdrževanja telekomunikacijskih in elektroenergetskih omrežij z vidika varstva okolja ni problematična ter ne zahteva posebne obravnave. Kljub temu se družba zaveda odgovornosti varstva okolja in posveča posebno pozornost ravnanju z okoljem.

Področje ravnanja z okoljem je sestavni del usposabljanj iz varnosti pri delu. V sodelovanju s Telekomom Slovenije smo v letu 2013 izvedli redno letno srečanje skrbnikov ravnanja z okoljem ter notranjih presojevalcev v Skupini Telekom Slovenije, kar je primer dobre prakse seznanjanja zaposlenih.

Skupaj s Telekomom Slovenije, d.d., v sklopu katerega imamo organizirano razvrščanje in odvoz posameznih vrst odpadkov, kot so neuporabni in demontirani ostanki kablov, papir, kartonska embalaža, tonerji, baterije, plastični in drugi odpadki, stremimo k zmanjšanju količine komunalnih odpadkov, kar je možno realizirati z doslednim izvajanjem ločenega zbiranja odpadkov.

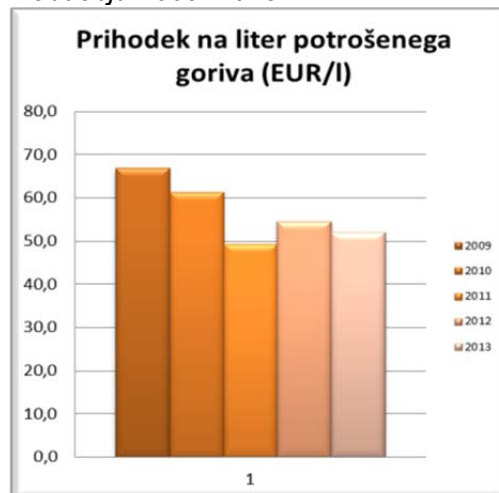
Skrbimo, da so vsi gradbeni odpadki oddani pooblaščenim odjemalcem. V letu 2013 so se količine oddanih gradbenih odpadkov v primerjavi s predhodnim letom zmanjšale za 95%, predvsem zaradi tega, ker je bil v letu 2012 zaključen projekt izgradnje odprtih širokopasovnih omrežij na področju Dolenjske, Sevnice in Slovenskih Konjic.

Za zmanjšanje hrupa nabavljamo samo certificirane delovne stroje in opremo, za manjše emisije oz. porabo pogonskih goriv pa redno servisiramo oz. obnavljamo vozni park. V letu 2013 smo zabeležili približno enako porabo pogonskega goriva kot v predhodnem letu. Iz naslova manjših prihodkov ter povečanja cen goriv se je znižal kazalnik ustvarjenega prihodka na liter potrošenega goriva oz. povečal strošek goriva na 1 evro prihodka.

Slika 48: Strošek goriva na 1 EUR prihodka v obdobju 2009-2013

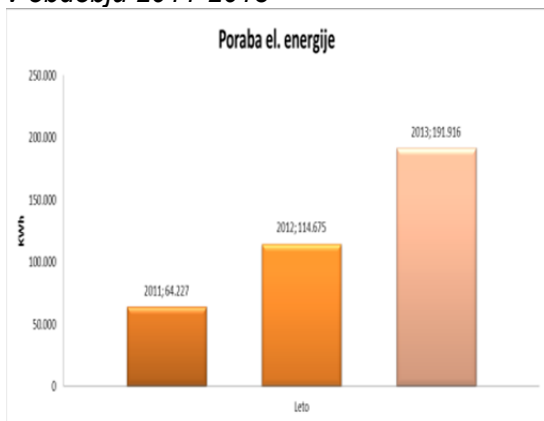
Slika 49: Prihodek na liter potrošenega goriva v obdobju 2009-2013

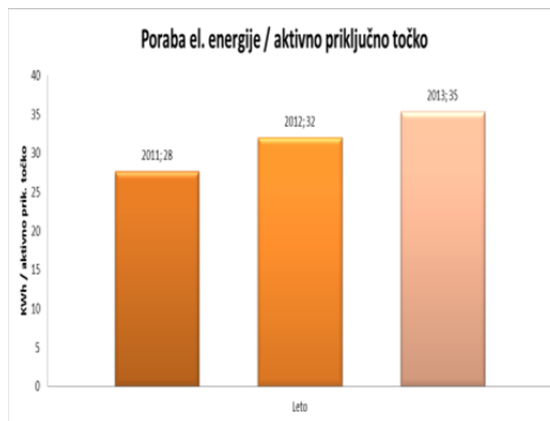
Vzpostavljeno imamo mesečno spremljanje porabe električne energije funkcijskih lokacij OŠO. Prav tako vodimo posebno evidenco zajetih in uporabljenih hladilnih plinov za klimatske naprave. primerjava porabe električne energije med letoma 2012 in 2013 je pokazala, da je poraba v 2013 narasla, ker so bile v celoletno polno uporabo vključene še preostale FL OŠO na območju Dolenjske, Sevnice in Slovenskih Konjic. Zato smo v 2013 okoljski cilj oz. spremljavo dopolnili s kazalnikom Poraba električne energije na aktivno priključno točko. Ta je pokazal, da smo imeli v

letu 2012 14% rast porabe na aktivni priključek, v letu 2013 pa je poraba na aktivni priključek narasla za 9%. V prihodnjih obdobjih predvidevamo upad porabe na aktivno priključno točko, v sorazmerju s postopnim vključevanjem oz. povečanjem aktivnih priključnih točk na odprtih širokopasovnih omrežjih.

*Slika 50: Skupna poraba električne energije
Za potrebe delovanja funkcijskih lokacij
v obdobju 2011-2013*

*Slika 51: Poraba električne energije na aktivno
priključno točko v obdobju 2011-2013*

11. RAZISKAVE IN RAZVOJ

Na področju raziskav in razvoja smo v letu 2013 največ pozornosti namenili novim trgom in novim tehnologijam gradnje optičnih omrežij, ki v zahtevnih gospodarskih razmerah lahko pomenijo predvsem nove priložnosti. Nadaljevali smo tudi z razvojem geodetskih storitev.

Največ energije smo vložili v spoznavanju trga Zvezne Republike Nemčije, krepljenje odnosov z naročniki in drugimi ciljnim javnostmi v ter, nacionalne in lokalne zakonodaje, standardov in drugih elementov, brez katerih uspešno izvajanje poslov na območju Nemčije ne bi bilo mogoče. Prek uspešno in kvalitetno zaključenih prvih projektov na nemškem trgu smo si ustvarili dobro ime ter vzpostavili pogoje za širjenje nabora naročnikov ter povečevanje obsega opravljenih del, prek izkušenj v letu 2013 pa zagotovili pogoje za uspešnejše poslovanje na nemškem trgu v bodoče.

Ob dodatnem zaostrovanju gospodarskih razmer smo priložnost zaznali v širitvi storitev gradnje širokopasovnih optičnih omrežij s pomočjo tehnologije Fibreflow proizvajalca Emtelle, za katero smo v Sloveniji in v regiji ekskluzivni zastopnik. Tehnologija Fibreflow omogoča racionalizacijo pri gradnji in postopna vlaganja v gradnjo širokopasovnih optičnih omrežij. Za interne potrebe smo pripravili navodila za projektiranje širokopasovnih optičnih omrežij z uporabo tehnologije Fibreflow in tržili nove storitve projektiranja tovrstnih omrežij. S tem smo si v povezavi s komercialnimi aktivnostmi zagotovili izvedbo prvih večjih projektov na trgu Zvezne Republike Nemčije, v okviru katerih smo izdelali celovite projektno-tehnične rešitve in projekte za izvedbo del. Izdelali smo tudi poenostavljeni model izračuna vrednosti projektov gradnje omrežij s to tehnologijo, ob vnaprej znanih predpostavkah, ki so jo naši komercialisti uporabljali za prodajo storitev predvsem na nemškem trgu.

Na področju geodetskih storitev smo nadaljevali z razvijanjem ponudbe, ki smo jo razširili in začeli tržiti tudi do fizičnih oseb. Nadaljevali smo z izobraževanji, izpopolnjevanji in zasledovanjem pridobitve formalnih certifikatov, ki jih potrebujemo za izvajanje večjih projektov na tem področju.

V družbi imamo preko sistema vodenja po standardih ISO 9001:2008 in ISO 14001:2004 vzpostavljen tudi sistem, ki zaposlenim omogoča dajanje predlogov izboljšav.

12. POMEMBNEJŠI DOGODKI PO DATUMU BILANCE STANJA

Drugih pomembnejših dogodkov po datumu bilance stanja ni bilo.

13. IZJAVA O ODGOVORNOSTI POSLOVODSTVA

Poslovodstvo potrjuje računovodske izkaze družbe GVO d.o.o. za leto, končano na dan 31. decembra 2013.

Poslovodstvo potrjuje, da so bile pri izdelavi računovodskih izkazov dosledno uporabljene ustrezne računovodske usmeritve in da poročilo predstavlja resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja družbe in izidov njenega poslovanja za leto 2013.

Poslovodstvo je odgovorno tudi za ustrezno vodenje računovodstva, za vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pripravo in pošteno predstavitvijo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake ter za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje premoženja in drugih sredstev ter potrjuje, da so računovodski izkazi s pojasnili izdelani na podlagi predpostavke o nadaljnjem poslovanju družbe ter v skladu z veljavno zakonodajo in Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, ki jih je sprejela Evropska unija.

Davčne oblasti lahko kadarkoli v roku 5 let po poteku leta, v katerem je bilo potrebno davek odmeriti, preverijo poslovanje družbe, kar lahko posledično povzroči nastanek dodatne obveznosti plačila davka, zamudnih obresti in kazni iz naslova DDPO ali drugih davkov ter dajatev. Poslovodstvo družbe ni seznanjeno z okoliščinami, ki bi lahko povzročile morebitno pomembno obveznost iz tega naslova.

Ljubljana, 27.2.2014

Podpis:

Edo Škufca
Direktor

II. Računovodsko poročilo

1. RAČUNOVODSKI IZKAZI DRUŽBE

1.1. Izkaz poslovnega izida družbe GVO, d.o.o. za obdobje, ki se je končalo 31.12.2013

v tisoč EUR	Pojasnilo	2013	2012 prilagojeno
Čisti prihodki od prodaje	3.1.	30.910	35.188
Drugi prihodki od poslovanja	3.2.	635	915
Nabavna vrednost prodanega materiala	3.3.	19	422
Stroški materiala in energije	3.3.	6.508	9.251
Stroški storitev	3.4.	10.066	12.426
Stroški dela	3.5.	11.910	9.594
Amortizacija	3.9.,3.10.	1.438	1.466
Drugi odhodki poslovanja	3.6.	675	-927
Skupaj odhodki poslovanja		30.616	32.232
Dobiček iz poslovanja		929	3.871
Finančni prihodki	3.7.	11	20
Finančni odhodki	3.7.	177	97
Dobiček pred obdavčitvijo		763	3.794
Davek tekočega leta	3.8.	53	636
Odložen davek	3.8.	-68	115
Čisti dobiček poslovnega leta		778	3.043

Pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov.

Pojasnilo razlik med prilagojenim in poročanim stanjem:

Povzetek prerazvrstitve usredstvene lastne režije ter oblikovanja in odprave rezervacij za odpravo napak v garancijski dobi

V nadaljevanju povzemamo spremembe prerazvrstitve:

v tisoč EUR	2012	2012	Razlika
	prilagojeno	poročano	
Čisti prihodki od prodaje	35.188	34.426	762
Drugi prihodki od poslovanja	915	149	766
			0
Nabavna vrednost prodanega materiala	422	422	0
Stroški materiala in energije	9.251	9.251	0
Stroški storitev	12.426	12.426	0
Stroški dela	9.594	11.719	-2.125
Amortizacija	1.466	1.466	0
Drugi odhodki poslovanja	-927	-4.580	3.653
- vpliv prerazvrstitve rezervacij (za oblikovanje napak v garan.dobi)	1.528	0	1.528
- vpliv prerazvrstitve zmanjšanja stroškov za usredstvene lastne učinke	-2.392	-4.517	2.125
- ostali drugi odhodki poslovanja	-63	-63	0
Skupaj odhodki poslovanja	32.232	30.704	1.528
Dobiček iz poslovanja	3.871	3.871	0

V letu 2013 so stroški usredstvenja prikazani ločeno glede na vrsto stroška, kjer nastanejo. Med stroški dela je evidentiranih - 289 tisoč EUR, med drugimi odhodki poslovanja pa - 329 tisoč EUR iz naslova zmanjšanja stroškov usredstvenja. Za leto 2012 so ti stroški prilagojeni, in sicer med stroški dela je evidentiranih - 2.125 tisoč EUR, med drugimi odhodki iz poslovanja pa - 2.392 tisoč EUR stroškov usredstvenja. V letu 2012 so ti stroški prerazporejeni iz drugih odhodkov poslovanja (- 4.517 tisoč EUR).

Drugače so evidentirane tudi rezervacije za odpravo napak v garancijski dobi. Te smo v letu 2013 evidentirali na druge prihodke in druge odhodke. Temu primerno smo za leto 2012 iz čistih prihodkov (prihodki od odprave, črpanja in oblikovanja rezervacij v garancijski dobi) prerazvrstili - 762 tisoč EUR na druge prihodke (766 tisoč EUR) in druge odhodke (1.528 tisoč EUR).

Izkaz drugega vseobsegajočega poslovnega donosa za obdobje, ki se je končalo 31.12.2013

v tisoč EUR	2013	2012
Čisti dobiček poslovnega leta	778	3.043
Drugi vseobsegajoči donos, ki se v prihodnosti sme prenesti v izkaz poslovnega izida:		
Presežek iz prevr. aktuar .presežkov in primanjkljajev	-21	0
Drugi vseobsegajoči donos poslovnega leta	-21	0
Celotni vseobsegajoči donos poslovnega leta	757	3.043

Pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov.

1.2. Bilanca stanja družbe GVO, d.o.o. na dan 31.12.2013

v tisoč EUR	pojasnila	31.12.2013	31.12.2012
SREDSTVA			
Neopredmetena sredstva	3.9.	20.577	20.886
Opredmetena osnovna sredstva	3.10.	2.583	2.812
Finančne naložbe v odvisna podjetja	3.11	25	0
Druge finančne naložbe	3.12.	107	133
Odložene terjatve za davek	3.13.	572	504
Skupaj dolgoročna sredstva		23.864	24.335
Zaloge	3.14.	964	868
Poslovne in druge terjatve	3.15.	10.823	12.547
Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	3.15.	416	1.286
Terjatve za davek iz dobička		548	0
Kratkoročne finančne naložbe	3.12.	25	29
Denar in denarni ustrezniki		94	5
Skupaj kratkoročna sredstva in AČR		12.870	14.735
Skupaj sredstva		36.734	39.070

Pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov.

v tisoč EUR	pojasnila	31.12.2013	31.12.2012
KAPITAL IN OBVEZNOSTI			
Vpoklicani kapital	3.16.	5.758	5.758
Kapitalske rezerve	3.16.	1	1
Rezerve	3.16.	575	575
Zadržani čisti poslovni izid	3.16.	9.680	8.902
Prevrednotovalne rezerve za opredmetena osnovna sredstva	3.16.	1	1
Presežek iz prevredn. aktuar.primanjkljajev in presežkov	3.16.	-21	0
Skupaj kapital in rezerve		15.994	15.237
Rezervacije	3.17.	3.648	4.233
Prejeta dolgoročna posojila in krediti	3.19.	5.000	0
Dolgoročne poslovne obveznosti		120	0
Skupaj dolgoročne obveznosti		8.768	4.233
Poslovne in druge obveznosti	3.18.	8.940	12.940
Obveznost za davek iz dobička		0	221
Prejeta kratkoročna posojila in krediti	3.19.	2.022	5.143
Vnaprej vračunani stroški in odhodki	3.20.	1.010	1.296
Skupaj kratkoročne obveznosti		11.972	19.600
Skupaj obveznosti in PČR		20.740	23.833
Skupaj kapital in obveznosti		36.734	39.070

Pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov.

1.3. Izkaz gibanja kapitala družbe GVO, d.o.o. za obdobje, ki se je končalo 31.12.2013

v tisoč EUR	Vpoklicani kapital	Kapitalske rezerve	Lastne delnice	Rezerve	Zadržani čisti poslovni izid	Prevrednotovalne rezerve za opredm. osnovna sredstva	Presežek iz prevredn. aktuar. presežkov in primanjkljajev	Skupaj
Stanje 1.1.2013	5.758	1	0	575	8.902	1	0	15.237
Čisti poslovni izid obdobja					778			778
Drugi vseobsegajoči donos poslovnega leta							-21	-21
Vseobsegajoči donos poslovnega leta	0	0	0	0	778	0	-21	757
Prenos v zadržani čisti poslovni izid in rezerve								0
Stanje 31.12.2013	5.758	1	0	575	9.680	1	-21	15.994

Več v pojasnilu 3.16.

Izkaz gibanja kapitala družbe GVO, d.o.o. za obdobje, ki se je končalo 31.12.2012

v tisoč EUR	Vpoklicani kapital	Kapitalske rezerve	Lastne delnice	Rezerve	Zadržani čisti poslovni izid	Prevrednotovalne rezerve za opredm. osnovna sredstva	Presežek iz prevredn. aktuar. presežkov in primanjkljajev	Skupaj
Stanje 1.1.2012	5.758	1	0	575	5.859	1	0	12.194
Čisti poslovni izid obdobja					3.043			3.043
Drugi vseobsegajoči donos poslovnega leta								0
Vseobsegajoči donos poslovnega leta	0	0	0	0	3.043	0	0	3.043
Prenos v zadržani čisti poslovni izid in rezerve								0
Stanje 31.12.2012	5.758	1	0	575	8.902	1	0	15.237

Pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov.

1.4. Izkaz denarnih tokov družbe GVO, d.o.o. za obdobje, ki se je končalo 31.12.2013

v tisoč EUR	Pojasnila	2013	2012
A. Denarni tokovi pri poslovanju			
a) Čisti dobiček pred obdavčitvijo		763	3.794
b) prilagoditve za:			
Amortizacija osnovnih sredstev	3.9.,3.10.	1.438	1.466
Slabitve in odpis opredmetenih in neopred.osnovnih sredstev		5	1
Gibanje popravka terjatev		302	12
Dobiček pri prodaji osn.sredstev		-20	-5
Finančni odhodki	3.7.	177	97
Finančni prihodki	3.7.	-11	-20
Sprememba poslovnih in drugih terjatev	3.15.	1.423	1.265
Sprememba kratkoročnih aktivnih razmejitev	3.15.	870	-1.038
Sprememba zalog	3.14.	-96	420
Sprememba rezervacij	3.17.	-585	556
Sprememba vnaprej vračunani stroški in odhodkov	3.20.	-286	-866
Sprememba poslovnih in drugih obveznosti	3.18.	-3.977	2.956
Plačan davek od dobička		-806	-667
c) Čista denarna sredstva iz poslovanja		-803	7.971
B. Denarni tokovi iz naložbenja			
a) Prejemki pri naložbenju		62	50
Prejemki od prodaje osnovnih sredstev		23	0
Prejete obresti		11	20
Odtujitev dolgoročnih finančnih naložb		25	25
Odtujitev kratkoročnih finančnih naložb		3	5
b) Izdatki pri naložbenju		-930	-9.852
Nakup opredmetenih osnovnih sredstev		-588	-811
Nakup neopredmetenih dolgoročnih sredstev		-317	-9.041
Nakup finančnih naložb		-25	0
c) Čista denarna sredstva porabljena pri naložbenju		-867	-9.802
C. Denarni tokovi iz financiranja			
a) Prejemki pri financiranju		16.637	21.105
Prejeta dolgoročna posojila	3.19.	5.000	0
Prejeta kratkoročna posojila	3.19.	11.637	21.105
b) Izdatki pri financiranju		-14.878	-19.284
Odplačila kratkoročnih posojil		-14.758	-19.198
Plačane obresti		-120	-86
c) Čista denarna sredstva porabljena pri financiranju		1.759	1.821
Čisto povečanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov v obdobju		89	-9
Č. Končno stanje denarnih sredstev		94	5
Začetno stanje denarnih sredstev		5	15

Pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov.

2. POJASNILA POSTAVK RAČUNOVODSKIH IZKAZOV IN POVZETEK POMEMBNIH RAČUNOVODSKIH USMERITEV GVO, d.o.o.

2.1. Splošno o družbi

a. Splošni podatki družbe GVO, d.o.o.

Družba: GVO, gradnja in vzdrževanje telekomunikacijskih omrežij, d.o.o.
(v nadaljevanju družba)
Sedež: Cigaletova 10, 1000 Ljubljana, Slovenija

b. Ustanovitev, registracija in lastništvo

Družba je bila ustanovljena v letu 2000. Leto 2004 je bilo prvo leto njenega delovanja.

Osnovni kapital družbe na dan 31.12.2013 je znašal 5.758 tisoč EUR.

c. Dejavnost družbe

Glavna dejavnost družbe je:

- Gradnja in vzdrževanje telekomunikacijskega omrežja.

d. Skupinski računovodski izkazi

Edini družbenik družbe GVO, d.o.o. je družba Telekom Slovenije, d.d. Letno poročilo Skupine Telekom Slovenije je na voljo na sedežu družbe Telekom Slovenije, d.d., Cigaletova 15, 1000 Ljubljana.

Družba GVO, d.o.o. je v začetku leta 2013 ustanovila hčerinsko družbo GVO Telekommunikation GmbH s sedežem v Zvezni Republiki Nemčiji zaradi pridobitve novih poslov za gradnjo razvodnih naročniških (optičnih) omrežij v Zvezni Republiki Nemčiji.

V skladu z MRS 27 in presojo družbenika se pripravljajo skupinski računovodski izkazi na ravni celotne Skupine Telekom Slovenije.

e. Podatki o zaposlenih

V družbi je bilo na dan 31.12.2013 redno zaposlenih 437 delavcev.

Število zaposlenih v poslovnem letu glede na zahtevano izobrazbo:	začetek leta	% delež	konec obdobja	% delež	Spremembe v letu	Povprečno število delavcev na podlagi delovnih ur glede na izobrazbo
IV. stopnja	215	54,6	258	59,0	43	237
V. stopnja	116	29,4	116	26,6	0	116
VI. stopnja	39	9,9	38	8,7	-1	39
VII. stopnja	24	6,1	25	5,7	1	25
Skupaj	394	100	437	100,0	43	415,5

V letu 2013 je bilo povprečno število zaposlenih iz ur glede na izobrazbo 415,5.

f. Organi družbe

Organi družbe so:

- Nadzorni organ - je Uprava Telekom Slovenije, ki opravlja naloge nadzornega sveta
- Uprava družbe, vloge katere opravlja direktor družbe.

Direktor družbe: Edo Škufca

Direktor vodi posle družbe v dobro družbe, samostojno in na lastno odgovornost. Pristojen je za vse zadeve, ki niso v pristojnosti nadzornega organa, Uprave Telekom Slovenije. Za sklepanje pravnih poslov v znesku nad 100 tisoč EUR potrebuje soglasje nadzornega organa.

2.2. Podlaga za sestavo

a. Izjava o skladnosti

Priloženi posamični računovodski izkazi družbe GVO, d.o.o. so sestavljeni v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP), ter s pojasnili, kot jih je sprejela Evropska unija in skladni z ZGD – 1.

Računovodske izkaze je poslovodstvo odobrilo dne 27.2.2014.

Na dan bilance stanja, glede na proces potrjevanja standardov v EU, ni razlik v računovodskih usmeritvah družbe GVO, d.o.o med uporabljenimi Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP), ki jih je sprejela EU.

b. Osnove za izdelavo računovodskih izkazov

Računovodski izkazi družbe so pripravljeni ob predpostavki neomejenega nadaljevanja poslovanja družbe v prihodnosti.

Pripravljeni so na podlagi izvirnih vrednosti.

Uporabljene računovodske usmeritve in metode izračunavanja so enake kot pri zadnjem letnem poročanju, z izjemo novo sprejetih standardov ter pojasnil, navedenih v nadaljevanju in

upoštevanih pri pripravi računovodskih izkazov, če je družba navedene dogodke za poročano obdobje imela.

Upoštevanje novih standardov in pojasnil ni vplivalo na finančni položaj in poslovanje družbe GVO, d.o.o. v obravnavanem obdobju.

Računovodski izkazi družbe se predstavijo v evrih, zaokroženi na tisoč enot, zaradi česar lahko pride do razlik zaradi zaokroževanja. Funkcionalna in predstavitvena valuta družbe je EURO.

c. Uporaba pomembnih ocen in presoj

Priprava računovodskih izkazov zahteva od posloводства določene ocene, presoje in predpostavke, ki vplivajo na neodpisano vrednost sredstev in obveznosti družbe ter na razkritje potencialnih obveznosti na dan bilance stanja ter zneskov prihodkov in odhodkov družbe v obdobju, ki se konča na dan bilance stanja.

Prihodnjih dogodkov in njihovega vpliva ni mogoče določiti z gotovostjo. Prav zaradi tega je potrebno pri računovodskih ocenah uporabiti presojo, saj se računovodske ocene spreminjajo glede na nove dogodke, izkušnje, dodatne informacije ter kot posledica sprememb poslovnega okolja, v katerem družba deluje. Dejanske vrednosti se lahko razlikujejo od ocenjenih. Oblikovanje ocen in s tem povezane predpostavke in negotovosti so opisane v usmeritvah k posameznim postavkam v poglavju 3. Povzetek pomembnih računovodskih usmeritev.

Ocene in predpostavke se redno pregledujejo. Popravki računovodskih ocen se pripoznajo v obdobju, za katerega se ocene popravijo, ter za vsa prihodnja obdobja, na katera popravek vpliva.

Poslovodske ocene med drugim zajemajo odločitve glede slabitve naprav in opreme ter neopredmetenih sredstev. Ocene morajo vključevati vzrok, časovni okvir in znesek slabitev. Ravno tako je potrebno oceniti pričakovane denarne tokove, dobo koristnosti in preostalo vrednost sredstev. Oceniti je potrebno vrednost vlaganja v instrumente, naprave in orodja ter opremo, ki je potrebna za ustvarjanje prihodnje rasti prihodkov.

Posloводство ohranja vrednost terjatev tako, da oceni dvomljivost terjatev, ki izhajajo iz nezmožnosti poplčila gradbenih in ostalih podjetij. Posloводство oceni slabitev dvomljivih terjatev na podlagi starosti terjatev, preteklih odpisov, kreditne sposobnosti in spremembe plačilnih zmožnosti posameznih podjetij. Če se dejansko finančno stanje podjetij poslabša bi lahko bili dejanski odpisi višji od pričakovanih.

Poslovodska presoja je potrebna za preračun dejanskih in odloženih davkov. Za oceno te verjetnosti mora posloводство upoštevati več dejavnikov vključno s preteklimi poslovnimi rezultati, poslovnimi načrti in z načrtovanjem davčne strategije. Če dejanski rezultati odstopajo od teh ocen ali če morajo biti ocene prilagojene v prihodnjih obdobjih imajo lahko negativen vpliv na poslovne rezultate, bilanco stanja in denarne tokove. V primeru, da se ocena prihodnje porabe odloženih davkov spremeni, morajo biti že pripoznani odloženi davki zmanjšani v izkazu poslovnega izida ali direktno v kapitalu odvisno načina prvotne pripoznave.

Pomembne presoje posloводства družbe GVO so potrebne pri merjenju in priznavanju izpostavljenosti družbe pogojnim obveznostim, povezanih z nerešenimi sodnimi spori in drugimi neporavnanimi terjatvami, ki so predmet pogajanj poravnave in drugih pogojnih obveznosti. Sodne spore posloводство presoja na podlagi ocen in mnenj strokovnih služb o verjetnem izidu za vsak posamezni spor. Primernost oblikovanja rezervacije se oblikuje na podlagi višine

tožbenega zahtevka, predmet tožbe, navedb tožeče stranke in glede na potek posameznega postopka. Zaradi negotovosti, značilne za ta proces ocenjevanja, so lahko dejanske izgube drugačne od prvotno ocenjenih. Poslovodske ocene se lahko spremenijo, v kolikor poslovodstvo pridobi nove informacije. Popravki teh ocen lahko bistveno vplivajo na rezultate poslovanja.

Poslovodstvo oceni prihodke po začasnih gradbenih situacijah glede na stroške pripoznane in knjižene v tem obdobju. Prihodki in odhodki, povezani s pogodbo o gradbenih delih, se pripoznajo v skladu s stopnjo dokončnosti del, v poslovnem izidu obračunskih obdobj, v katerih je delo opravljeno.

2.3. Povzetek pomembnih računovodskih usmeritev

Na dan bilance stanja, glede na proces potrjevanja standardov v EU, ni razlik v računovodskih usmeritvah družbe med uporabljenimi Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP) ter Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP), ki jih je sprejela EU.

a. Novi standardi in pojasnila, ki še niso stopili v veljavo

Družba ni predčasno uporabila nobenega standarda ali pojasnila, ki še ni veljavno in bo začelo veljati v prihodnosti.

Novi standardi in pojasnila navedeni v nadaljevanju so sprejeti in še ne veljajo in se med pripravo računovodskih izkazov na dan 31. 12. 2013 niso upoštevali:

MSRP 10 Konsolidirani računovodski izkazi in MRS 27 (2011) Ločeni računovodski izkazi

Velja za letna obračunska obdobja, ki se začnejo 1. 1. 2014. Uporaba pred tem datumom je dovoljena le v primeru zgodnje uporabe MSRP 11, MSRP 12, MRS 27 (2011) in MRS 28 (2011). Standard se uporablja za nazaj, če pride do spremembe v ugotovitvah glede obvladovanja. MSRP 10 predvideva za izvedbo analize obvladovanja enoten model za vse vrste podjetij, vključno podjetja, ki se v okviru SOP-12 trenutno obravnavajo kot podjetja za posebne namene. MSRP 10 uvaja nove zahteve glede ocene obvladovanja, ki se razlikujejo od obstoječih zahtev, kot jih določa MRS 27 (2008).

Skladno z novim modelom naložbenik obvladuje prejemnika finančne naložbe, če:

- je izpostavljen ali upravičen do spremenljivih donosov iz vpletenosti oz. podjetje, v katero naloži;
- ima možnost vplivati na zadevni donos na podlagi svojega obvladovanja podjetja, v katero naloži oz. prejemnika finančne naložbe, ter
- obstaja povezava med močjo in donosom.

Spremenjen standard vsebuje tudi zahteve po razkritjih in zahtevah v zvezi s pripravo konsolidiranih računovodskih izkazov. Te zahteve se prenesejo iz MRS 27 (2008).

Družba predvideva, da nov standard ne bo vplival na računovodske izkaze, saj ocena obvladovanja družbe nad trenutnimi prejemniki naložb skladno z novim standardom ne bo vplivala na predhodne ugotovitve glede tovrstnega obvladovanja.

MSRP 12 Razkritje deležev v drugih podjetjih

V veljavi za letna obračunska obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2014; uporablja se za nazaj in je predmet prehodnih določil. Uporaba pred tem datumom je dovoljena.

MSRP 12 zahteva dodatna razkritja glede pomembnih ocen in predpostavk v zvezi z določanjem vrste deležev v podjetjih ali aranžmajih, deležev v odvisnih družbah, skupnih aranžmajih in pridruženih podjetjih ter v nekonsolidiranih strukturiranih podjetjih.

Družba predvideva, da nov standard ne bo pomembno vplival na računovodske izkaze.

MRS 27 (2011) Ločeni računovodski izkazi

Velja za letna obračunska obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2014; uporaba pred tem datumom je dovoljena le v primeru zgodnje uporabe MSRP 10, MSRP 11, MSRP 12 in MRS 28 (2011).

Obstoječe zahteve glede razkritij v ločenih računovodskih izkazih so se iz MRS 27 (2008) prenesle v MRS 27 (2011), vendar z manjšimi napotki, ki razjasnijo uporabo. Dopolnjen MRS 27 (2011) tudi vključuje obstoječe zahteve glede ločenih računovodskih izkazov iz MRS 28 (2008) in MRS 31. Standard ne obravnava več načelo obvladovanja in zahteve v zvezi s pripravo konsolidiranih računovodskih izkazov, ki so vključene v MSRP 10, *Konsolidirani računovodski izkazi*.

Družba predvideva, da MRS 27 (2011) ne bo pomembno vplival na računovodske izkaze, saj računovodske usmeritve ostanejo nespremenjene.

Dopolnitev k MRS 32 – Pobotanje finančnih sredstev in finančnih obveznosti

Velja za letna obračunska obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2014; uporablja se za nazaj. Uporaba pred tem datumom je dovoljena, ki pa je pogojena z razkritji skladno z dopolnitvijo k MSRP 7 (Razkritja – Pobotanje finančnih sredstev in finančnih obveznosti).

Dopolnitev ne uvaja novih zahtev glede pobotanja finančnih sredstev in finančnih obveznosti, temveč razjasni merila pobota in obravnava nedoslednosti, ki se pri tem pojavljajo.

Skladno z dopolnitvijo, ima podjetje zakonsko izvršljivo pravico do pobota, če:

- pravica ni pogojena s prihodnjim dogodkom; in
- če je pravica zakonsko izvršljiva samo v običajnem okviru poslovanja ali v primeru neplačila ali v primeru insolventnosti ali stečaja ene ali vseh nasprotnih strank.

Družba predvideva, da dopolnitev ne bo pomembno vplivala na računovodske izkaze, saj ne izvaja pobotanja finančnih sredstev in finančnih obveznosti, in ne sklepa okvirne dogovore o pobotu.

Dopolnitev k MRS 36 – Razkritja nadomestljive vrednosti za nefinančna sredstva

(Velja za letna obračunska obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2014; uporablja se za nazaj). Uporaba pred tem datumom je dovoljena, podjetje dopolnitve ne sme upoštevati v obdobjih (vključno primerjalna obdobja) ko ne uporablja MSRP 13).

Dopolnilo določa, da podjetje mora razkriti nadomestljivo vrednost za posamezna sredstva (vključno z dobrim imenom) ali denar ustvarjajočo enoto za katero se v obdobju pripozna ali razveljavi izguba zaradi oslabitev.

Če se oslabitev posameznih sredstev (vključno dobro ime) ali denar ustvarjajočih enot pripozna ali razveljavi v obdobju in če nadomestljiva vrednost temelji na pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške odtujitve, mora podjetje razkriti naslednje informacije:

- raven hierarhije poštene vrednosti (MSRP 13), znotraj katere se v celoti razvrsti merjenje poštene vrednosti sredstva (denar ustvarjajoče enote);
- merjenja poštene vrednosti, razvrščena na ravni 2 in 3 hierarhije poštene vrednosti, opis tehnike ali tehnik ocenjevanja vrednosti, ki se uporabljajo za merjenje; če pride do spremembe v zvezi s tehniko ocenjevanja, podjetje razkrije spremembo in razloge zanjo;
- merjenja poštene vrednosti, razvrščena na ravni 2 in 3 hierarhije poštene vrednosti, opis vseh ključnih predpostavk (oz. predpostavke, na katere je nadomestljiva vrednost najbolj

občutljiva) na podlagi katerih se določil poštena vrednost, zmanjšana za stroške odtujitve. Podjetje mora razkriti tudi diskontno(-e) stopnjo(-e), uporabljeno(-e) pri sedanjem merjenju in prejšnjem merjenju, če se poštena vrednost, zmanjšana za stroške odtujitve, meri z uporabo tehnike sedanje vrednosti.

Družba predvideva, da dopolnitev ne bo pomembno vplivala na računovodske izkaze.

b. Neopredmetena dolgoročna sredstva

Družba pripozna neopredmetena dolgoročna sredstva, ko je verjetno, da bodo v družbo pritekale z njimi povezane gospodarske koristi in ko je njihovo nabavno vrednost mogoče zanesljivo izmeriti. Neopredmetena sredstva, katerih dobe koristnosti so omejene, so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrane izgube zaradi oslabitve.

Neopredmetena sredstva predstavljajo:

- neopredmetena dolgoročna sredstva v izgradnji in izdelavi,
- licence za programsko opremo,
- programsko opremo, pridobljeno ločeno od računalniške opreme, ki je v uporabi v obdobju, ki je daljše od enega leta in
- druga neopredmetena dolgoročna sredstva.

Amortizacijska doba in preostala vrednost neopredmetenih sredstev

Amortizacija neopredmetenih sredstev se obračunava na podlagi enakomernega časovnega amortiziranja skozi celotno dobo koristnosti sredstva in se začne z dnem, ko je sredstvo razpoložljivo za uporabo ter se pripozna v izkazu poslovnega izida.

Stroški programske opreme se enakomerno časovno amortizirajo v ocenjeni dobi koristnosti 3 let oz. v dobi trajanja pogodbe.

Druge neopredmetena dolgoročna sredstva iz projekta GOŠO se amortizirajo 20 let. Druge premoženjske pravice pa v dobi trajanja pogodbe (programski paketi za računalniško podprto modeliranje - Autocad licence 5 let, Microsoft licence pa 2 leti).

Kasnejši izdatki, nastali v zvezi z neopredmetenimi sredstvi, povečujejo njihovo nabavno vrednost, če povečujejo bodoče gospodarske koristi posameznega sredstva. Vsi ostali izdatki so pripoznani kot odhodki ob nastanku.

Družba letno preverja dobo koristnosti in preostalo vrednost pomembnejših neopredmetenih sredstev (tistih, katerih knjigovodska vrednost presega 5% knjigovodske vrednosti vseh neopredmetenih dolgoročnih sredstev, če so ta vsaj 5% vrednosti vseh sredstev) in preračuna amortizacijske stopnje za sedanja in bodoča obdobja, če so pričakovanja bistveno drugačna od prejšnjih ocen. Učinek spremembe opiše v poročilu v obračunskem obdobju, ko sprememba nastane.

Družba letno preverja ali obstoje pokazatelji, ki bi nakazovali, da je morebiti potrebno kakšno neopredmeteno sredstvo oslabiti. Pri ocenjevanju, ali ti pokazatelji obstajajo, družba preveri, ali je prišlo do pomembnih tehnoloških sprememb (zastarelost programske opreme, licenc, nova sposobnejša programska oprema) ali spremembe trga (zaostritev konkurenčnih razmer, upad povpraševanja po gradbenih storitvah, širitev na nove trge). Če taki pokazatelji obstajajo, se ugotovi nadomestljiva vrednost sredstva.

Če nadomestljiva vrednost neopredmetenih osnovnih sredstev presega knjigovodsko vrednost, se izvede oslabitev. Oslabitev je evidentirana preko izkaza poslovnega izida.

c. Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva v lasti družbe se ob pridobitvi izkažejo po nabavni vrednosti povečani za stroške, ki jih je mogoče neposredno pripisati usposobitvi opredmetenega sredstva za nameravano uporabo. Del nabavne vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva predstavljajo tudi stroški izposojanja, ki jih je mogoče neposredno pripisati nakupu, gradnji ali proizvodnji sredstva v izgradnji do trenutka, ko je osnovno sredstvo pripravljeno za uporabo.

Nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva, zgrajenega ali izdelanega v družbi, vključuje stroške materiala, neposredne stroške dela in ustrezen del režijskih stroškov. Stroški izgradnje ali izdelave opredmetenih osnovnih sredstev, ki so vključeni v nabavno vrednost, se pripoznajo kot znižanje stroškov v poslovnem izidu.

Kadar so posamezne postavke sredstev sestavljene iz delov, ki imajo različne dobe koristnosti, se ti deli obravnavajo kot posamezne postavke opredmetenih osnovnih sredstev.

Poslovni najem

Najemnina iz naslova poslovnega najema se pripozna kot strošek v izkazu poslovnega izida, v primeru plačila vnaprej pa se enakomerno časovno razmejuje.

Če je pogodba o poslovnem najemu prekinjena pred datumom izteka pogodbe, potem se vsak znesek plačila, ki ga najemodajalec obračuna kot pogodbeno kazen, pripozna kot strošek v obdobju, v katerem je bila pogodba prekinjena.

Državne podpore za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev se pripoznajo v bilanci stanja kot odloženi prihodek in so namenjene kritju stroškov amortizacije teh sredstev. Znesek državne podpore se pripozna kot prihodek v izkazu poslovnega izida skozi pričakovano dobo koristnosti sredstva v enakih letnih obrokih.

Amortizacijska doba in preostala vrednost opredmetenih osnovnih sredstev

Družba letno preverja dobo koristnosti in preostalo vrednost pri pomembnejših postavkah opredmetenih osnovnih sredstev (tistih, katerih vrednost ob nabavi presega 5% knjigovodske vrednosti konta, na katerem naj bi se sredstvo evidentiralo, če je knjigovodska vrednost celotnega konta vsaj 10% vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev), amortizacijske stopnje pa glede na to preračuna za sedanja in bodoča obdobja, če so pričakovanja bistveno drugačna od ocen. Učinek spremembe ocene družba opiše v pojasnilih v obračunskem obdobju, v katerem je do spremembe prišlo.

Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev se obračunava posamično na podlagi enakomernega časovnega amortiziranja skozi celotno ocenjeno dobo koristnosti sredstev in se pripozna v poslovnem izidu.

Ocenjene dobe koristnosti skupin opredmetenih osnovnih sredstev v letih

Skupine opredmetenih osnovnih sredstev	Dobe koristnosti v letih
Instrumenti	5
Standardno in specialno orodje	5
Vozila (osebna, tovorna, priklopniki)	6 do 10
Računalniška oprema	3
Druga oprema	3 do 11
Kontejnerji	15
Medkrajevno kabelsko omrežje	20
Elektro - energetske naprave	5 do 11
Gradbeni stroji in naprave	6, 3 do 8

Zemljišča in opredmetena osnovna sredstva v gradnji ali izdelavi se ne amortizirajo.

Opredmetena osnovna sredstva v gradnji ali izdelavi se ob aktiviranju pripoznajo po nabavni vrednosti. Amortizacija se začne obračunavati, ko so razpoložljiva za uporabo.

Družba letno preverja zunanje in notranje okoliščine (pomembne tehnološke spremembe (novi, sposobnejši, bolj učinkoviti in ekonomski gradbeni stroji, naprave, instrumenti, standardna in specialna orodja), spremembe trga (upad povpraševanja po gradbenih storitvah, širitev na nove trge), zastarelost ali fizična poškodba sredstva), ki bi lahko bile pomemben pokazatelj glede potrebe po slabitvi opredmetenih osnovnih sredstev.

Opredmeteno osnovno sredstvo je oslabiljeno, če njegova knjigovodska vrednost presega nadomestljivo vrednost. Nadomestljiva vrednost je poštena vrednost zmanjšanja za stroške prodaje ali vrednosti pri uporabi in sicer tista, ki je večja. Vrednost pri uporabi se oceni kot sedanja vrednost pričakovanih bodočih denarnih tokov, pri čemer so pričakovani denarni tokovi diskontirani na sedanjo vrednost z uporabo diskontne stopnje pred davki.

Poštena vrednost se s pomočjo neodvisnega cenilca vrednosti ugotavlja, če poslovodstvo na podlagi okoliščin poslovanja oceni, da je to potrebno.

d. Finančne naložbe

Ob začetnem pripoznanju razvrsti družba finančne naložbe v eno izmed naslednjih skupin:

- finančna sredstva, izmerjena po pošteni vrednosti preko poslovnega izida
- finančne naložbe v posojila

Finančna naložba v odvisno družbo

Naložbe v odvisne družbe se v posamičnih računovodskih izkazih matične družbe vodijo po nabavni vrednosti, zmanjšani za morebitne izgube iz oslabitve. Naložbe v odvisne družbe se pripoznajo ob nakupu.

Družba preverja znamenja oslabitve finančnih naložb v odvisne družbe po dveh kriterijih in sicer:

- primerjava knjigovodske vrednosti finančne naložbe na presečnih dan s sorazmernim delom knjigovodske vrednosti celotnega kapitala odvisne družbe. Kot znamenje slabitve se šteje preseganje knjigovodske vrednosti finančne naložbe na presečni dan za več kot 30% od sorazmernega dela kapitala in
- primerjava realizacije ključnih kazalcev poslovnega leta s projekcijami poslovanja.

Družba ne pripravlja skupinskih izkazov, saj se pripravljajo skupinski računovodski izkazi na ravni celotne Skupine Telekom Slovenije.

Posojila

Ob začetnem pripoznanju se posojila izmerijo po pošteni vrednosti, to je v višini nakazanih sredstev, zmanjšani za morebitne neposredno povezane stroške posla.

Po začetnem pripoznanju se dana posojila merijo po odplačni vrednosti, zmanjšani za izgubo zaradi oslabitve.

Če obstajajo nepristranski dokazi (likvidnostne težave pri posojilojemalcu), da je pri posojilih, nastala izguba zaradi oslabitve, se njen znesek izmeri kot razlika med knjigovodsko vrednostjo finančnega sredstva in sedanjo vrednostjo pričakovanih prihodnjih denarnih tokov, ki so razobresteni (diskontirani) po izvirni efektivni obrestni meri finančnega sredstva. Knjigovodsko vrednost sredstva se zmanjša neposredno ali pa s preračunom na kontu popravka vrednosti. Izguba zaradi oslabitve se pripozna v poslovnem izidu kot prevrednotovalni finančni odhodek.

Če se v naslednjem obdobju velikost izgube zaradi oslabitve zmanjša in če je mogoče zmanjšanje nepristransko povezati z dogodkom po pripoznanju oslabitve, je treba že prej pripoznano izgubo zaradi oslabitve razveljaviti. Razveljavitev izgube zaradi oslabitve se pripozna v poslovnem izidu do višine, dokler knjigovodska vrednost finančnega sredstva ne presega njegove odplačne vrednosti na dan odprave.

e. Zaloge

Ob nabavi se zaloge ovrednotijo po nabavni ceni, ki jo sestavljajo nakupna cena, v kateri so upoštevani na računu pripoznani popusti, uvozne in druge nevračljive nakupne dajatve ter neposredni stroški nabave.

Zaloge se vrednotijo po metodi drsečih povprečnih cen.

Vrste drobnega inventarja, ki imajo naravo zalog materiala, so: drobni inventar in orodje, službena obleka in obutev, varstvena obleka in obutev, embalaža in avtomobilske gume - vse v skladišču.

Poraba zalog materiala se vrednoti po metodi povprečnih cen.

Drobni inventar, dan v uporabo, se takoj prenese med stroške. Vodi se posebna količinska in vrednostna evidenca.

Zaloge z malo gibanja, poškodovane zaloge, zastarele zaloge se odpišejo na čisto iztržljivo vrednost, ki je ocenjena prodajna cena, dosežena v okviru rednega poslovanja, zmanjšana za stroške dokončanja in stroške prodaje količinske enote.

Odpis zalog materiala in blaga poveča prevrednotovalne poslovne odhodke.

f. Poslovne terjatve in druge terjatve

Terjatve iz poslovanja se ob začetnem pripoznanju izkažejo po izvorni vrednosti. Ob kasnejših merjenih se kasnejše zmanjšanje zaradi oslabitve izkaže kot popravek vrednosti terjatev, razliko pa se prikaže v izkazu poslovnega izida. Terjatve so glede na starost in kreditno sposobnost kupca razporejene v štiri razrede, ki odražajo tudi verjetnost njihovega poplčila.

Družba popravke vrednosti kratkoročnih terjatev do kupcev oblikuje po kriteriju starosti posamezne terjatve ali individualno glede na izkušnje poplčila posameznega kupca iz preteklosti. Višina popravka je določena na podlagi ocene izterljivosti in sicer:

- za terjatve, zapadle od 90 do 180 dni, 50% popravek,
- za terjatve, zapadle od 181 do 365 dni, 75% popravek,
- za terjatve, zapadle več kot 365 dni, 100% popravek.

Pri oblikovanju popravka vrednosti terjatev do domačih in tujih kupcev so izločene terjatve do odvisnih družb in terjatve, za katere je takšen individualen dogovor.

Za domače terjatve v insolventnih postopkih (prisilna poravnava, stečaj) se popravek vrednosti oblikuje v višini celotne terjatve (100% popravek).

V posamičnih primerih se popravek vrednosti terjatev lahko oblikuje tudi individualno. Terjatve, za katere se oblikuje popravek vrednosti terjatev, se v celoti izkažejo kot dvomljive.

Odpis posamezne terjatve se izvede, ko je utemeljen z ustrezno listino, ki dokazuje, da je znesek neizterljiv, oziroma, da so bili izvedeni vsi postopki za izterjavo (sodne odločbe, sklep prisilne poravnave, sklep stečajnega postopka in druge ustrezne listine).

g. Denar in denarni ustrezniki

Denar in denarni ustrezniki vključujejo denarna sredstva v blagajni in prosto razpoložljiva sredstva na računih pri bankah ter kratkoročne depozite do treh mesecev zapadlosti, kjer je tveganje spremembe poštene vrednosti minimalno.

h. Rezervacije

Rezervacije se pripoznajo, ko obstaja zaradi preteklega dogodka sedanja obveza (pravna ali posredna), in če je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo pritekanje gospodarskih koristi in je mogoče znesek obveze zanesljivo izmeriti. V primeru pomembnega učinka se rezervacije določijo na podlagi diskontiranih pričakovanih bodočih denarnih tokov.

Družba obveznosti z nedoločeno višino in nedoločenim časovnim nastankom obravnava glede na oceno posloводства o višini in časovnem nastanku obveznosti ter verjetnosti odtoka sredstev, ki bi bila potrebna za poravnavo pravnih in posrednih obveznosti.

Potencialne obveznosti v računovodskih izkazih niso pripoznane, ker bo njihov dejanski obstoj potrjen z nastopom ali nenastopom dogodkov šele v nenapovedljivi prihodnosti, na kar pa družba ne more vplivati.

Posloводство družbe redno preverja, če je za poravnavo možne obveznosti verjeten odliv sredstev, ki omogočajo ekonomske koristi. V primeru, da le-ta postane verjeten, se možna obveznost prerazporedi tako, da se zanjo v računovodskih izkazih oblikuje rezervacija v trenutku, ko se spremeni stopnja verjetnosti.

Rezervacije za obveznosti za tožbe se oblikujejo na podlagi ocen strokovnih služb o verjetnem izidu tožb. Družba primernost oblikovanja rezervacij preverja za vsak tožbeni postopek posebej glede na višino tožbenega zahtevka, predmet tožbe, navedbe tožeče stranke in glede na potek posameznega postopka.

Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade so oblikovane na podlagi zakonskih predpisov, kolektivnih pogodb in internih aktov, po katerih obstoji zaveza k plačilu odpravnin ob upokojitvi in jubilejnih nagrad zaposlenim.

Oblikovane so v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na dan bilance stanja. Izračun se naredi za vsakega zaposlenega, upoštevajoč stroške odpravnine ob upokojitvi ter strošek vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Ob zaključku vsakega poslovnega leta se preveri višino tako oblikovanih rezervacij in se le-te ustrezno povečajo ali zmanjšajo.

Rezervacije za dana jamstva za opravljene storitve se oblikujejo v odstotku vrednosti projekta, ki znaša med 1% in 5%, glede na različne dejavnike, ki vplivajo na pričakovan obseg napak na posameznem projektu. Na podlagi preteklih izkušenj družba oblikuje dolgoročne rezervacije iz naslova vračunanih stroškov za dana jamstva za opravljene storitve (garancije). Ustrezen odstotek vrednosti oblikovanja garancij družba izbere glede na oceno zahtevnosti projekta in njegovih vplivov na okolje, glede na geomorfološke, infrastrukturne in družbene specifičnosti okolja, v katerem se projekt izvaja, glede na vrsto projekta ter glede na njegov obseg, pogodbeno določila o garancijah za odpravo napak v pogodbah s kupci in druge specifične dejavnike posameznih projektov. Oceno poda strokovna oseba družbe, potrdi pa direktor družbe. Ob koncu vsakega poslovnega leta se preveri upravičenost stanja tako oblikovanih rezervacij.

V letu 2013 je družba rezervacije za jamstva pri odpravi napak v garancijski dobi oblikovala v višini 5% vrednosti del za projekte z višjo stopnjo tveganja odprave napak v prihodnjih obdobjih (predvsem novi projekti v Zvezni Republiki Nemčiji in nekateri drugi zahtevnejši projekti), 3% za

vse ostale investicijske projekte (vključno z investicijskim in rednim vzdrževanjem) za Telekom Slovenije in ostale kupce na trgu ter 1% za projekte odprave napak na omrežju Telekoma Slovenije, kjer je stopnja tveganja pojava skritih napak najnižja.

i. Prejeta posojila

Prejeta posojila se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev ali poplačilo kakega poslovnega dolga, kar predstavlja njihovo pošteno vrednost.

Po začetnem pripoznanju se prejeta posojila izkažejo po odplačni vrednosti z uporabo efektivne obrestne mere. Razlike med prvotno vrednostjo in vrednostjo odplačila se pripoznajo v izkazu poslovnega izida v času trajanja posojilne pogodbe.

j. Poslovne in druge obveznosti

Obveznosti do dobaviteljev in druge obveznosti se ob začetnem pripoznanju izkažejo po izvirni vrednosti, ki izhajajo iz ustreznih listin. Po začetnem pripoznanju pa so izkazane po odplačni vrednosti.

k. Zasluzki zaposlencev

Obveze za kratkoročne zasluzke zaposlenih se merijo brez diskontiranja in se izkažejo med odhodki, ko je delo zaposlenega v zvezi z določenim kratkoročnim zaslužkom opravljeno.

l. Kratkoročne razmejitev

Kot vnaprej vračunani stroški so evidentirani stroški za neizkoriščene letne dopuste, vnaprej vračunane plače, nagrade in stroške storitve podizvajalcev za katere pa še niso bili izstavljeni računi.

m. Prihodki

Prihodki zajemajo prodajno vrednost prodanega blaga in storitev, opravljenih v obdobju.

Prihodki od opravljenih storitev se v izkazu poslovnega izida pripoznajo na podlagi začasnih situacij, ko družba izda mesečne obračune. Tekoči stroški so knjiženi v obdobju v katerem nastanejo, prav tako se na podlagi teh računov oceni prihodke, ki so pripoznani v enakih obdobjih. Izjema so le projekti, v katerih je predvideno, da se dela v celoti obračunajo naročniku šele ob zaključku del. Za tovrstne primere družba spremlja stroške, ki so posledica izvajanja teh projektov ter pripadajoče stroške pripozna šele v obdobju, ko pripozna tudi prihodke iz tega naslova – ob zaključku tovrstnih projektov. Do takrat pa te stroške ustrezno odloži.

Prihodki iz prodaje proizvodov se pripoznajo po pošteni vrednosti prejetega poplačila ali terjatve iz tega naslova, in sicer zmanjšani za vračila in popuste, rabate za nadaljnjo prodajo in količinske popuste. Prihodki se izkažejo, ko je kupec prevzel vse pomembne oblike tveganja in koristi, povezanih z lastništvom sredstva, ko obstaja gotovost glede poplačljivosti nadomestila in z njim povezanih stroškov.

Prenos tveganj in koristi je odvisen od posameznih določil kupoprodajne pogodbe.

Prihodke sestavljajo v glavnem prihodki iz investicijskih gradenj, prihodki iz vzdrževanja in odprave napak, prihodki geodetskih storitev, ITD (izvršilno – tehnične dokumentacije) in projektiranja, prihodki elektro storitev, prihodki javno zasebnega partnerstva, prihodki OŠO (uporabnina, vključitev, nadzor), prihodki ostalih storitev ter prihodki od prodaje materiala.

Prihodki iz naslova investicijskih gradenj, vzdrževanja in odprave napak, geodetskih storitev, ITD in projektiranja, elektro storitev, javno zasebnega partnerstva, prihodki OŠO ter prihodki ostalih storitev se pripoznajo v obdobju, v katerem je bila storitev opravljena.

Prihodki od prodaje materiala se pripoznajo ob prodaji.

n. Finančni prihodki in odhodki

Prihodki in odhodki od obresti se pripoznajo v izkazu poslovnega izida glede na pretečeno obdobje, v obdobju, v katerem so nastali (na osnovi metode efektivne obrestne mere, to je obrestna mera, ki neposredno diskontira ocenjene prihodnje denarne pritoke v obdobju uporabnosti finančnega inštrumenta), na neodpisano vrednost finančnih sredstev.

o. Davek iz dobička

Davek iz dobička poslovnega leta vključuje tekoči davek in odloženi davek.

Davek iz dobička se pripozna v izkazu poslovnega izida, razen če se nanaša na postavke, ki so neposredno pripoznane v kapitalu. V tem primeru je pripoznan v drugem vseobsegajočem donosu.

Tekoči davek je pričakovani znesek davka iz dobička, ki ga je potrebno poravnati glede na obdavčljivi dobiček v posameznem letu, z uporabo davčnih stopenj, ki so veljavne na bilančni datum, ter vseh prilagoditev, pripoznanih v obdobju za davek za prejšnja obdobja.

Odloženi davki se izkažejo z uporabo metode obveznosti po bilanci stanja za vsečasne razlike, ki se pojavijo med knjigovodskimi in davčnimi vrednostmi sredstev in obveznosti. Znesek odloženega davka se ugotovi na osnovi pričakovanega načina plačila oziroma poravnave knjigovodske vrednosti sredstev in obveznosti z uporabo davčnih stopenj, veljavnih na datum poročanja.

Odložene terjatve za davek se pripoznajo, če je verjetno, da se bo pojavil zadosten obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo mogoče uporabiti odbitnečasne razlike.

Odloženi davek se evidentira neposredno v breme ali dobro kapitala, če se davek nanaša na postavke, evidentirane v istem ali drugem obdobju neposredno v breme ali dobro kapitala. Družba obračunava odložene davke iz razlik med knjigovodsko in pošteno vrednostjo sredstev odvisnih družb.

p. Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je sestavljen po posredni metodi, na osnovi postavk v bilanci stanja z dne 31.12.2013 in 31.12.2012 ter izkaza poslovnega izida za leto 2013 ter dodatnih podatkov, ki so potrebni za prilagoditev odtokov in pritokov. V izkazu denarnih tokov so izključene pomembnejše vrednosti, ki niso povezane s prejemki in izdatki.

3. POJASNILA K IZKAZOM

3.1. Čisti prihodki od prodaje

v tisoč EUR	2013	delež	2012	delež
1. ČISTI PRIHODEK OD PRODAJE	30.910	100%	35.188	100%
a) prihodki od prodaje storitev	30.928	100%	34.054	97%
PRIHODKI OD PRODAJE V OKVIRU POVEZANIH PODJ.	24.872	80%	18.436	52%
<i>Investicije TS</i>	10.677	35%	10.072	29%
<i>Investicije GVO GmbH</i>	2.206	7%	0	0%
<i>Investicije - ostala povez.podjetja</i>	0	0%	17	0%
<i>Vzdrževanje</i>	10.433	34%	7.546	21%
<i>Geodetske storitve, ITD in projektiranje</i>	318	1%	0	0%
<i>Storitve preko trga - investicije, vzdrževanje, ostalo</i>	159	1%	0	0%
<i>Uporabnina za GOŠO</i>	367	1%	238	1%
<i>Ostale storitve</i>	371	1%	563	2%
<i>Ostale storitve - GVO GmbH</i>	341	1%	0	0%
PRIHODKI OD PRODAJE NA TRGU	6.056	20%	15.618	44%
<i>JZP</i>	295	1%	11.859	34%
<i>Investicije (ni JZP, OŠO)</i>	3.516	11%	834	2%
<i>Uporabnina za GOŠO</i>	357	1%	233	1%
<i>Tujina</i>	111	0%	535	2%
<i>Elektro storitve - investicije, vzdrževanje, ostalo</i>	512	2%	0	0%
<i>Geodetske storitve, ITD in projektiranje</i>	16	0%	0	0%
<i>Ostale storitve</i>	1.249	4%	2.157	6%
b) prihodki od prodaje materiala	-18	0%	1.134	3%
PRIHODKI OD PRODAJE MATERIALA	-18	0%	1.134	3%

Družba je v svoje izkaze v letu 2013 vračunala 217 tisoč EUR čistih prihodkov iz naslova opravljenih del do Telekom Slovenije in GVO Telekommunikation GmbH. Opisana dela so bila opravljena s stopnjo dokončnosti 100 %, manjkali so le še podpisi skrbnikov pogodb.

Družba v letu 2013 izkazuje negativne prihodke od prodaje materiala v vrednosti – 18 tisoč EUR iz naslova izdanih dobropisov projekta GOŠO, ki je bil v začetku leta 2013 v zaključevanju.

3.2. Drugi prihodki od poslovanja

v tisoč EUR	2013	2012 prilagojeno
Prihodki od odprave rezervacij za dane garancije	439	766
Prihodki od prejetih državnih pomoči	116	95
Dobiček pri prodaji opredmetenih osnovnih sredstev	20	5
Drugi prihodki	60	49
Skupaj drugi prihodki od poslovanja	635	915

Odprava rezervacij za dane garancije se nanaša na oblikovanje rezervacij iz prejšnjih let, ki jih družba, če ni črpanj rezervacij iz tega naslova, po preteku pogodbene dobe odpravi. Iz izkušenj iz preteklih let je poslovodstvo v letu 2013 zmanjšalo % oblikovanja rezervacij.

3.3. Stroški nabavne vrednosti prodanega materiala ter materiala in energije

v tisoč EUR	2013	2012
Stroški nabavne vrednosti prodanega materiala	19	422
Stroški materiala	5.831	8.487
Stroški energije	677	764
Skupaj stroški nabavne vrednosti prodanega materiala ter materiala in energije	6.527	9.673

Poglavitni razlog znižanja stroškov materiala glede na leto prej je nižji obseg dela v letu 2013. Dodatno znižanje obsega vrednosti materiala je tudi posledica sprememba strukture prihodkov, saj je v letu 2013 upadel strukturni delež prihodkov iz naslova izvajanja investicij (v okviru katerih se porabi več materiala za vgradnjo), na račun povečanja strukturnega deleža prihodkov iz naslova vzdrževalnih del, prihodkov iz naslova uporabnine za odprta širokopasovna omrežja ter drugih del, ki so delovno bolj intenzivna in pri izvajanju katerih se porabi manj materiala.

3.4. Stroški storitev

v tisoč EUR	2013	2012
Stroški komunikacijskih in prevoznih storitev	176	201
Stroški najema opredmetenih osnovnih sredstev	367	355
Stroški vzdrževanja opredmetenih osnovnih sredstev	463	534
Povračilo stroškov v zvezi z delom	310	260
Stroški intelektualnih in osebnih storitev	1.094	1.454
Stroški zavarovalnih premij	92	99
Stroški sejmov, oglaševanja	6	26
Stroški reprezentance	7	30
Stroški bančnih storitev	37	31
Stroški drugih storitev	7.514	9.436
Skupaj stroški storitev	10.066	12.426

Stroški drugih storitev vsebujejo stroške storitev podizvajalcev (2013: 7.082 tisoč EUR, 2012: 9.089 tisoč EUR), stroške za delo študentov in dijakov (2013: 322 tisoč EUR, 2012: 180 tisoč EUR) in ostale stroške drugih storitev (2013: v skupni vrednosti 110 tisoč EUR, 2012: v skupni vrednosti 167 tisoč EUR). Na strani stroškov je družba vračunala stroške storitev podizvajalcev, katerih gradbene situacije so bile že potrjene, njihovi računi pa še niso bili prejeti.

3.5. Stroški dela

v tisoč EUR	2013	2012 prilagojeno
Plače in nadomestila plač	8.816	8.193
Prispevki za socialno varnost	1.841	1.771
- od tega prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	1.191	1.235
Drugi stroški dela	1.506	1.755
Rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi	36	0
Usredstvena lastna režija	-289	-2.125
Skupaj stroški dela	11.910	9.594

Stroški dela so v letu 2013 višji za 2,3 mio EUR predvsem zaradi stroškov usredstvenja GOŠO projektov, ki so v letu 2012 zniževali stroške dela. V letu 2013 usredstvene lastne režije iz naslova projektov GOŠO v družbi ni bilo.

Drugi stroški dela vsebujejo stroške prevoza na delo, prehrano zaposlencev med delovnim časom, regres za letni dopust, stroške odpravnin in stroške nagrad, daril in drugih izplačil delavcem.

3.6. Drugi odhodki poslovanja

v tisoč EUR	2013	2012 prilagojeno
Rezervacije	661	1.385
Odpis in prodaja opredmetenih OS	5	1
Odpis zalog	0	11
Popravek in odpis vrednosti terjatev	302	12
Ostali odhodki	36	56
Usredstvena lastna režija	-329	-2.392
Skupaj drugi odhodki poslovanja	675	-927

3.7. Finančni prihodki in odhodki

v tisoč EUR	2013	2012
Prihodki iz obresti	11	20
Skupaj finančni prihodki	11	20
Odhodki za obresti	135	97
Drugi finančni odhodki	42	0
Skupaj finančni odhodki	177	97
Finančni izid	-166	-77

3.8. Davek iz dobička

v tisoč EUR	2013	2012
Davek tekočega leta	-53	-636
Odložene terjatve/obveznosti za davek	68	-115
Odhodek za davek iz dobička v breme rezultata	15	-751

v tisoč EUR	2013	2012
Dobiček (izguba) pred obdavčitvijo po MSRP	763	3.794
Davek iz dobička upoštevajoč predpisano davčno stopnjo	-130	-683
Koriščenje davčne olajšave v tekočem obdobju	147	172
Sprememba davčne stopnje	67	-155
Davčno nepriznani odhodki	-69	-85
Skupaj odhodek za davek	15	-751

Skladno s predpisi o davku na dohodek pravnih oseb se je v letu 2013 v Sloveniji spremenila davčna stopnja z 18 % na 17 %. Zaradi spremembe davčne stopnje je družba pripoznala povečanje terjatev za določene davke v breme poslovnega izida v višini 67 tisoč evrov.

Efektivna davčna stopnja za leto 2013 znaša - 2,0 % (za leto 2012: 19,8 %).

Spremembe odloženih davkov, ki so pripoznani v izkazu poslovnega izida

v tisoč EUR	2013	2012
Opredmetena osnovna sredstva	0	-3
Rezervacije	1	-74
Terjatve in zaloge	67	-38
Sprememba odloženih terjatev / obveznosti za davek	68	-115

3.9. Neopredmetena sredstva

Družba na dan 31.12.2013 med dolgoročnimi premoženjskimi pravicami izkazuje programsko opremo in licence.

Med neopredmetenimi dolgoročnimi sredstvi v izgradnji izkazuje investicije zasebnega dela projekta javno zasebnega partnerstva, ki še ni aktivirano v celoti (GOŠO Mokronog - Trebelno, Slovenske Konjice, Sevnica in Podravje).

Med drugimi neopredmetenimi dolgoročnimi sredstvi izkazuje investicije zasebnega dela projekta javno zasebnega partnerstva (projekt GOŠO Koroška in projekt GOŠO Ormož, ter delno aktivirane projekte GOŠO Mokronog - Trebelno, Slovenske Konjice in Sevnica).

Zasebni del omrežja GOŠO je zgrajen z lastnimi sredstvi po modelu BOT (Build - Operate - Transfer) – zgradi – upravljaj - prenesi v last. Pri tem modelu gre za pogodbeno javno – zasebno partnerstvo, v katerem zasebni partner zgradi infrastrukturo, jo nato upravlja in vzdržuje določeno pogodbeno obdobje (20 let). V tem času je zasebni partner upravičen uporabnikom zaračunavati nadomestilo za uporabo zgrajene infrastrukture. Po izteku pogodbenega obdobja zasebni partner prenese infrastrukturo na javnega partnerja.

V letu 2011 je družba zasebni del omrežja iz projekta GOŠO Koroška in Ormož aktivirala in kot izbrani koncesionar v letu 2011 začela upravljati in vzdrževati celotno omrežje. V letu 2013 je družba delno aktivirala projekte GOŠO Sevnica (8 %), GOŠO Mokronog - Trebelno (9 %) in GOŠO Slovenske Konjice (5 %). V letu 2014 bo družba aktivirala še preostali del GOŠO projektov. Do zamika prenosa sredstev v uporabo je prišlo zaradi postopne gradnje naročniških priključkov.

Družba je zaradi preteka pogodbe za MS licence konec leta 2013 podaljšala pogodbo v vrednosti 148 tisoč EUR. Pri svojem poslovanju družba uporablja tudi programsko opremo, ki je že odpisana, a se še vedno uporablja.

Neopredmetena sredstva niso zastavljena in zanje družba nima obvez.

Gibanje neopredmetenih sredstev na dan 31.12.2013

v tisoč EUR	Koncesije in licence	Računalniški programi	Druška neopredmetena dolgoročna sredstva	Neopredmetena dolgoročna sredstva v izgradnji	Skupaj
NABAVNA VREDNOST					
Stanje 01.01.2013	83	59	8.376	13.157	21.675
Povečanja	0	0	0	185	185
Prenosi v uporabo	148	0	3.856	-4.004	0
Stanje 31.12.2013	231	59	12.232	9.338	21.860
POPRAVEK VREDNOSTI					
Stanje 01.01.2013	83	56	650	0	789
Amortizacija	0	1	493	0	494
Stanje 31.12.2013	83	57	1.143	0	1.283
NEODPISANA VREDNOST					
Stanje 01.01.2013	0	3	7.726	13.157	20.886
Stanje 31.12.2013	148	2	11.089	9.338	20.577

Gibanje neopredmetenih sredstev na dan 31.12.2012

v tisoč EUR	Koncesije in licence	Računalniški programi	Druška neopredmetena dolgoročna sredstva	Neopredmetena dolgoročna sredstva v izgradnji	Skupaj
NABAVNA VREDNOST					
Stanje 01.01.2012	83	55	8.373	4.123	12.634
Povečanja	0	0	0	9.041	9.041
Prenosi v uporabo	0	4	3	-7	0
Stanje 31.12.2012	83	59	8.376	13.157	21.675
POPRAVEK VREDNOSTI					
Stanje 01.01.2012	76	55	231	0	362
Amortizacija	7	1	419		427
Stanje 31.12.2012	83	56	650	0	789
NEODPISANA VREDNOST					
Stanje 01.01.2012	7	0	8.142	4.123	12.272
Stanje 31.12.2012	0	3	7.726	13.157	20.886

3.10. Opredmetena osnovna sredstva

Družba spremlja opredmetena osnovna sredstva kot premočnine v vozni park, računalniško opremo, zabojske za projekt GOŠO, medkrajevno kabelsko omrežje, drugo opremo in naprave ter opredmetena osnovna sredstva v pridobivanju.

Opredmetena osnovna sredstva niso zastavljena in zanje družba nima obvez.

Družba pri svojem poslovanju uporablja tudi opredmetena osnovna sredstva, ki so že odpisana, a se še vedno uporabljajo, to so predvsem standardna in specialna orodja ter instrumenti.

Gibanje opredmetenih sredstev na dan 31.12.2013

v tisoč EUR	Zgradbe in zemljišča	Kabelsko omrežje	Druga oprema	Sredstva v izgradnji	Skupaj
NABAVNA VREDNOST					
Stanje 01.01.2013	23	0	10.913	0	10.936
Povečanja	0	0	0	720	720
Prenos iz sredstev v izgradnji	0	131	589	-720	0
Odpisi	0	0	-88	0	-88
Zmanjšanja	0	0	-206	0	-206
Stanje 31.12.2013	23	131	11.208	0	11.362
POPRAVEK VREDNOSTI					
Stanje 01.01.2013	3	0	8.121	0	8.124
Povečanja	0	0	2	0	2
Odpisi	0	0	-85	0	-85
Zmanjšanja	0	0	-206	0	-206
Amortizacija	1	1	942	0	944
Stanje 31.12.2013	4	1	8.774	0	8.779
NEODPISANA VREDNOST					
Stanje 01.01.2013	20	0	2.792	0	2.812
Stanje 31.12.2013	19	130	2.434	0	2.583

Gibanje opredmetenih sredstev na dan 31.12.2012

v tisoč EUR	Zgradbe in zemljišča	Druga oprema	Sredstva v izgradnji	Skupaj
NABAVNA VREDNOST				
Stanje 01.01.2012	23	10.224	0	10.247
Povečanja	0	0	811	811
Prenos iz sredstev v izgradnji	0	811	-811	0
Odpisi	0	-120	0	-120
Zmanjšanja	0	-2	0	-2
Stanje 31.12.2012	23	10.913	0	10.936
POPRAVEK VREDNOSTI				
Stanje 01.01.2012	2	7.204	0	7.206
Odpisi	0	-119	0	-119
Zmanjšanja	0	-2	0	-2
Amortizacija	1	1.038	0	1.039
Stanje 31.12.2012	3	8.121	0	8.124
NEODPISANA VREDNOST				
Stanje 01.01.2012	21	3.020	0	3.041
Stanje 31.12.2012	20	2.792	0	2.812

3.11. Finančne naložbe v odvisna podjetja

V mesecu februarju 2013 je GVO d.o.o. ustanovil odvisno družbo GVO GmbH s sedežem v mestu Stadtlöhn, ZR Nemčija, z osnovnim kapitalom 25 tisoč EUR. Družba predvideva, da bo hčerinska družba točko preloma dosegla v naslednjih letih, saj je bila ta šele ustanovljena. Iz enakega razloga tudi družba ni presojala znakov oslabiljenost hčerinske družbe.

Družba GVO ima določene obveznosti iz naslova hčerinske družbe, saj v imenu te odvisne družbe garantira, da bodo vsi podizvajalci poplačani ter da bo odpravila vse morebitne napake, če jih odvisna družba ne bi. Ravno iz tega razloga je družba oblikovala tudi rezervacije v višini 5% vrednosti projektov v Nemčiji (več v razkritju 3.17). Družba GVO Telekommunikation GmbH sicer nima najetih nobenih kreditov in nima nobenih siceršnjih obveznosti do kogarkoli, razen obveznosti izpolnitve pogodbenih obveznosti, za kar pa garantira GVO, d.o.o. kot krovna družba (na podlagi t.i. Parent guarantee garancije).

3.12. Druge finančne naložbe

Družba izkazuje med finančnimi naložbami dana posojila za stanovanjske kredite zaposlenim. Ta so dolgoročna. Del posojil, ki zapade v letu dni, se prenese med kratkoročne finančne naložbe. Posojila se obrestujejo z obrestnimi merami od 3,75 % do 6,228 %.

Finančne naložbe v dana posojila družba izkazuje po plačanem znesku, ki je glavnica posojila. Le ob utemeljenih razlogih na podlagi pogodb se v glavnico vštevajo tudi pripisane obresti. Posojila so zavarovana z upravno izplačilno prepovedjo na plačo.

v tisoč EUR	2013	2012
Druga kratkoročna posojila in depoziti	25	29
Skupaj kratkoročne finančne naložbe	25	29
Posojila zaposlencem	107	133
Skupaj druge dolgoročne finančne naložbe	107	133

Dana posojila in finančne naložbe v posesti do zapadlosti v plačilo

Naložbe v posojila so izmerjene po odplačni vrednosti po metodi efektivnih obresti. V okviru danih posojil so izkazane tudi terjatve iz naslova obresti.

Dana posojila po zapadlosti

v tisoč EUR	2013
Nezapadle	108
Zapadle	24
- manj kot 3 mesece	0
- od 3 do 12 mesecev	1
- od 1 do 5 let	23
- več kot 5 let	0
Skupaj	132

3.13. Odložene terjatve in obveznosti za davek

Odložene terjatve in obveznosti za davek so izračunane na podlagi začasnih razlik po metodi obveznosti po bilanci stanja glede na stopnjo obdavčitve dohodka pravnih oseb v naslednjih letih. V obravnavanem obdobju je dohodek pravnih oseb obdavčen z 17 % davčno stopnjo (2012: 18 %). Družba je v letu 2013 v skladu z davčno zakonodajo preračunala terjatve in obveznosti za odložene davke za leto 2013 po davčni stopnji 17 %.

v tisoč EUR	2013	2012
Opredmetena osnovna sredstva	1	1
Terjatve iz poslovanja	190	122
Rezervacije	381	381
Odložene terjatve za davek	572	504

Učinek preračuna davčne stopnje je zmanjšanje terjatev za odložene davke v dobro poslovnega izida v višini 67 tisoč evrov.

3.14. Zaloge

v tisoč EUR	2013	2012
Material	964	868
Skupaj zaloge	964	868

Med zalogami družbe prevladuje material za telekomunikacijsko dejavnost. V letu 2013 ni bilo evidentiranega odpisa zastarelih zalog (lani v višini 11 tisoč EUR). Zaloge niso zastavljene.

3.15. Poslovne in druge terjatve

v tisoč EUR	2013			2012
	Bruto vrednost	Popravek vrednosti	Neto vrednost	Neto vrednost
Poslovne terjatve	10.957	-1.115	9.842	11.378
Skupaj terjatve do kupcev	10.957	-1.115	9.842	11.378
Dani predujmi	7	0	7	329
Terjatve za DDV in druge davke	526	0	526	754
Druge terjatve	448	0	448	86
Skupaj druge terjatve	981	0	981	1.169
Odloženi stroški in vračunani prihodki	416	0	416	1.286
Skupaj aktivne časovne razmejitve	416	0	416	1.286
Skupaj poslovne in druge terjatve ter AČR	12.354	-1.115	11.239	13.833

Družba med poslovnimi terjatvami izkazuje 82 % poslovnih terjatev do podjetij v skupini.

Gibanje popravka vrednosti terjatev

v tisoč EUR	2013	2012
Stanje 1.1.	-814	-802
Popravki v letu	-342	-166
Odprava popravkov	41	154
Poraba (odpisi)	0	0
Stanje 31.12.	-1.115	-814

Starostna struktura zapadlih, neoslabljenih terjatev na dan 31.12.2013

v tisoč EUR	2013		2012	
	Bruto vrednost	Popravek vrednosti	Bruto vrednost	Popravek vrednosti
Nezapadle	8.603	0	11.876	0
Zapadle	3.751	-1.115	2.771	-814
do vključno 30 dni	1.171	0	818	0
od vključno 31 do vključno 60 dni	468	0	76	0
od vključno 61 do vključno 90 dni	113	0	96	0
od vključno 91 do vključno 120 dni	115	-25	60	-16
od vključno 121 dne naprej	1.884	-1.090	1.721	-798
Skupaj terjatve	12.354	-1.115	14.647	-814

3.16. Kapital in rezerve

v tisoč EUR	2013	2012
Vpoklicani kapital	5.758	5.758
Rezerve	576	576
Zadržani čisti poslovni izid	9.680	8.902
Prevrednotovalne rezerve za opredmetena osnovna sredstva	1	1
Presežek iz prevr. aktuar. presežkov in prim.	-21	0
Skupaj kapital in rezerve	15.994	15.237

Rezerve

v tisoč EUR	2013	2012
Kapitalske rezerve	1	1
Zakonske rezerve	575	575
Skupaj rezerve	576	576

Bilančni dobiček, ki ga razporedi Skupščina

v tisoč EUR	2013	2012
Čisti poslovni izid poslovnega leta	778	3.043
+ preneseni čisti dobiček	8.902	5.859
- izplačilo dividend	0	0
Bilančni dobiček, ki ga razporedi Skupščina	9.680	8.902

Kapital družbe sestavljajo vpoklicani kapital, zakonske rezerve, kapitalne rezerve, prevrednotovalne rezerve, presežek iz prevrednotenja aktuarskih presežkov in primanjkljajev ter preneseni čisti dobiček iz prejšnjih let in prehodno še nerazdeljeni čisti dobiček poslovnega leta kot zadržani dobiček družbe.

Družba v letu 2013 ni oblikovala zakonskih rezerv, saj le te že dosegajo 10 % osnovnega kapitala.

Družba med presežkom iz prevrednotenja aktuarskih presežkov in primanjkljajev izkazuje spremembo obveznosti za odpravnine ob upokojitvi v skladu z MRS19R, ki je stopil v veljavo s 1.1.2013.

3.17. Rezervacije in dolgoročne časovne razmejitve

v tisoč EUR	31.12.2012	Črpanje	Odprava	Oblikovanje	31.12.2013
Rezervacije za verjetne obveznosti po tožbah	47	0	0	0	47
Rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi	898	-36	0	98	960
Druge rezervacije (invalidi)	153	-115	0	67	105
Druge rezervacije za dana jamstva	3.135	-821	-439	661	2.536
Skupaj rezervacije	4.233	-972	-439	826	3.648

Družba oblikuje dolgoročne rezervacije za obveznosti, ki se bodo po predvidevanjih na podlagi obvezujočih preteklih dogodkov pojavile v obdobju, daljšem od leta dni in katerih velikost je mogoče zanesljivo oceniti.

Dolgoročne rezervacije za dana jamstva za opravljene storitve (garancije)

Rezervacije za dana jamstva za opravljene storitve se oblikujejo, če je le-te možno zanesljivo oceniti na podlagi pogodb o opravljenih storitvah. Ocenio poda strokovna oseba družbe, potrdi pa direktor družbe. Ob koncu vsakega poslovnega leta se preveri upravičenost stanja tako oblikovanih rezervacij.

V letu 2013 so bile rezervacije za jamstva pri odpravi napak v garancijski dobi oblikovane v višini 3% od zneska izvedenih del za vsako pogodbo s povezanimi podjetji, razen pri odpravi napak, kjer je 1 % od zneska izvedenih del. V sklenjenih pogodbah s povezanimi podjetji je sprejeta obveznost za odpravo napak v garancijski dobi, ki praviloma traja dve leti.

Na domačem trgu ima družba sprejeto obveznost za odpravo napak v garancijski dobi, ki traja praviloma od dve do pet let. Odstotek oblikovanja rezervacij znaša 3 % od zneska izvedenih del za vsako pogodbo.

Za GOŠO projekt Ormož II faza so bile oblikovane rezervacije za jamstva pri odpravi napak v višini 5 % od zneska izvedenih lastnih del.

Za Nemčijo so bile oblikovane rezervacije za jamstva pri odpravi napak v višini 5 % od zneska izvedenih del.

Za GOŠO projekte in dela v Nemčiji, je družba oblikovala višji odstotek rezervacij za jamstva pri odpravi napak v garancijski dobi kot pri ostalih projektih. Razlog je predvsem v višji stopnji tveganja odprave napak v prihodnjih obdobjih (zahtevnejši teren, novi trg).

Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade

Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade so bile oblikovane na osnovi metode aktuarskega izračuna po podatkih na dan 31.12.2013.

Družba nima drugih pokojninskih obveznosti.

V letu 2013 so bile rezervacije oblikovane na podlagi izračuna, ki ga je pripravil pooblaščen aktuar. Pri izračunu je bila uporabljena diskontna stopnja 4,10 %, stopnja fluktuacije pa je upoštevana glede na starostne intervale in znaša od 0 % do 3 % (v letu 2012: diskontna stopnja 4,70 %, stopnja fluktuacije od 0 % do 3 %). Pri knjiženju aktuarskega izračuna je upoštevano, da se sprememba obveznosti za jubilejne nagrade evidentira med finančnimi odhodki in stroški dela. Sprememba obveznosti za odpravnine ob upokojitvi pa se evidentira v drugem vseobsegajočem donosu (kapital) in med stroški dela ter finančnimi odhodki.

Rezervacije za verjetne obveznosti po tožbah

Rezervacije za obveznosti za tožbe so oblikovane na podlagi ocene verjetnega izida, ki je opravljena z visoko stopnjo previdnosti. Datuma zapadlosti obveznosti ni mogoče določiti.

Proti družbi so bile na dan 31.12.2013 vložene štiri tožbe v skupni vrednosti 80 tisoč EUR (v letu 2012 59 tisoč EUR). Družba ima na dan 31.12.2013 za obveznosti za tožbe oblikovanih rezervacij za 47 tisoč EUR. Na podlagi ocene posloводства in na osnovi pridobljenih pravnih mnenj družba ocenjuje, da dodanih rezervacij za verjetne obveznosti po tožbah ni potrebno oblikovati.

3.18. Poslovne in druge obveznosti

v tisoč EUR	2013	2012
Obveznosti do dobaviteljev	7.502	11.153
Obveznosti za DDV in druge davčne obveznosti	148	124
Obveznosti do zaposlenih	785	911
Obveznosti za predujme	43	39
Druge obveznosti	462	713
Skupaj poslovne in druge obveznosti	8.940	12.940

Druge obveznosti predstavljajo v največji meri obveznosti iz naslova cesij in asignacij, druge obveznosti iz poslovanja na osnovi odredb in odločb ter kratkoročno prejete predujme.

Družba ima med poslovnimi in drugimi obveznostmi 788 tisoč EUR zapadlih poslovnih obveznosti. V letu 2013 je imela družba manjši obsega dela kot v letu 2012, zato so se obveznosti do dobaviteljev znižale za 33 %.

3.19. Prejeta posojila

v tisoč EUR	2013	2012
Prejeta dolgoročna posojila	5.000	0
Skupaj dolgoročni del	5.000	0
Prejeta kratkoročna posojila	2.022	5.143
Posojila družb v skupini	2.013	5.134
Obresti od kreditov	9	9
Skupaj kratkoročni del	2.022	5.143

Pogodbena določila prejetega posojila

v tisoč EUR	Dolgoročni del	Kratkoročni del	Rok zapadlosti daljši od 5 let	Pogodbena obrestna mera	Zapadlost zadnjega obroka	Način zavarovanja
Finančne obveznosti do družb v skupini	5.000		3.500	1,574%	31.12.2021	Bianko menice
		2.013	0	1,478%	2.7.2014	Bianko menice

Med kratkoročnimi obveznostmi iz financiranja družba izkazuje finančne obveznosti do družb v skupini v višini 2.013 tisoč EUR (revolving posojilo pri Telekomu Slovenije, d.d.). Posojilo je zavarovano z bianko menico.

Med dolgoročnimi obveznostmi iz financiranja družba izkazuje finančne obveznosti do družb v skupini v višini 5.000 tisoč EUR (dolgoročno posojilo pri Telekomu Slovenije, d.d.). Za zavarovanje vračila vseh obveznosti po dolgoročni posojilni pogodbi je družba GVO izročila Telekomu dve bianko podpisani menici z menično izjavo in nalogom za plačilo menice.

3.20. Vnaprej vračunani stroški in odhodki

v tisoč EUR	31.12.2013	31.12.2012
Vračunane rezervacije za neizrabljen letni dopust	821	686
Vračunan del plače	0	74
Vračunane nagrade	0	50
Drugi	189	486
Vnaprej vračunani stroški in odhodki	1.010	1.296

Drugi vnaprej vračunani stroški predstavljajo vračunane stroške storitev podizvajalcev, materiala in revizije, ki so nastali v letu 2013, njihovi prejeti računi pa bodo dospeli po datumu zaključka bilance.

3.21. Potencialne in prevzete obveznosti**Obveznosti in terjatve za poslovni najem****Družba kot najemjemalec**

Družba v letu 2013 izkazuje obveznosti iz naslova poslovnega najema opredmetenih osnovnih sredstev.

V poslovnem letu 2013 je družba v izkazu poslovnega izida pripoznala stroške poslovnega najema v vrednosti 366 tisoč EUR (2012: 335 tisoč EUR). Med stroški poslovnega najema družba pripoznava najemnine za prostore, avtomobile in opredmetena osnovna sredstva. Pogodba je sklenjena za nedoločen čas.

v tisoč EUR	2013	2012
do 1 leta	366	335
od 1 do 2 let	732	670
od 3 do 5 let	732	670
nad 5 let	1.830	1.675
Skupaj	3.660	3.350

Družba kot najemodajalec

Družba v letu 2013 izkazuje terjatve iz naslova poslovnega najema opredmetenih osnovnih sredstev. Nanašajo se na osnovna sredstva, ki jih matična družba daje v najem odvisni družbi GVO Telekommunikation GmbH. Seznam sredstev je priložen k pogodbi in v primeru, da se ta spremeni, se sklene aneks k pogodbi. Pogodba je sklenjena za nedoločen čas.

v tisoč EUR	2013	2012
do 1 leta	266	0
od 1 do 2 let	532	0
od 3 do 5 let	532	0
nad 5 let	1.330	0
Skupaj	2.660	0

3.22. Zabilančna evidenca

Družba evidentira v izvenbilančni evidenci dana zavarovanja z bančnimi garancijami in menicami za dobro izvedbo del, odpravo napak v garancijski dobi, resnost ponudb in zavarovanje pogodbenih obveznosti za pridobitev poslov na javnih razpisih in izpolnjevanje obveznosti iz sprejetih poslov v višini 1.874 tisoč EUR. Na dan 31.12.2012 jih je bilo 2.065 tisoč EUR.

4. DRUGA RAZKRITJA

4.1. Prejemki vodstva in zaposlenih po individualnih pogodbah

Skupni zneski vseh prejemkov v letu 2013

v EUR	2013	2012
Direktor	129.850	127.601
Vodstveni delavci, zaposleni na podlagi pogodbe za katero ne velja tarifni del KP	376.529	379.769
Skupaj	506.379	507.370

Med skupnimi zneski prejemkov v letu 2013 so upoštevani stroški plač in nadomestil v breme podjetja, ostali stroški dela (regres, drugi osebni prejemki, neto povračila, bonitete z upoštevanjem bonitete za uporabo službenih vozil za privatne namene, povračila stroškov v zvezi z delom in premije prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja).

4.2. Posli s povezanimi osebami

Pri razkrivanju podatkov o skupinah oseb družba upošteva določila ZGD-1, da so kot pomembna zadeva opredeljena zahtevana razkritja za poslovodstvo in vodstvene delavce, zaposlene na podlagi pogodbe, za katero ne velja tarifni del kolektivne pogodbe.

v EUR	Skupni znesek vseh prejemkov	Posojila	
		Neodplačan del 2013	Odplačila v letu 2013
Direktor	129.850	0	0
Vodstveni delavci, zaposleni na podlagi pogodbe za katero ne velja tarifni del KP	376.529	35.034	5.331
Skupaj	506.379	35.034	5.331

4.3. Zapadlost obveznosti družbe

Zapadlost obveznosti na dan 31.12.2013 in 31.12.2012 na osnovi pogodbenih, nediskontiranih plačil

v tisoč EUR	Zapadle	Na vpoklic	Do 3 mes.	Od 3 do 12 mes.	Od 1 do 5 let	Nad 5 let	Skupaj
31.12.2013							
Posojila in krediti	0	0	9	2.013	1.500	3.500	7.022
Predvidene obresti od posojil	0	0	16	92	290	125	523
Obveznosti do dobaviteljev in druge kratkoročne poslovne obveznosti	788	975	5.553	1.624	120	0	9.060
31.12.2012							
Posojila in krediti	0	0	0	5.143	0	0	5.143
Predvidene obresti od posojil	0	0	9	0	0	0	9
Obveznosti do dobaviteljev in druge kratkoročne poslovne obveznosti	261	1.435	8.504	2.740	0	0	12.940

4.4. Stroški revizorja

v tisoč EUR	2013	2012
Revidiranje letnega poročila	9	7
Druge storitve dajanja zagotovil	0	3
Skupaj	9	10

4.5. Poročilo o odnosih do povezanih

Skladno z zahtevami ZGD-1 v 545. členu o razkritju poslov med povezanimi družbami, GVO, d.o.o. kot odvisna družba matične družbe Telekom Slovenije pojasnjuje, da pri poslih z obvladujočo in drugimi povezanimi družbami v poslovnem letu 2013 ni bila v nobenem primeru prikrajšana, oškodovana ali bi ji bil s strani matične družbe ali druge povezane družbe vsiljen posel, ki bi povzročil družbi GVO, d.o.o. poslovno škodo, niti ni družba nikdar opustila sodelovanja v poslih na pobudo obvladujoče oz. povezanih družb, za kar bi družba zaradi opustitvenega dejanja ali posla bila prikrajšana. Posledično družba tudi ni prejela od povezanih družb povračil oz. nadomestil za tovrstnega oškodovanja.

4.6. Posli s podjetji v skupini

v tisoč EUR	2013	2012
-------------	------	------

Terjatve do podjetij v skupini	9.131	7.830
---------------------------------------	--------------	--------------

Telekom Slovenije, d.d.	7.539	7.830
GVO GmbH	1.592	0

Obveznosti do podjetij v skupini	11.211	8.789
---	---------------	--------------

Telekom Slovenije, d.d.	11.085	8.758
Avtenta d.o.o.	15	18
Skupina TSmedia	0	1
SOLINE d.o.o.	0	12
GVO GmbH	111	0

Prihodki od prodaje v skupini	24.715	18.637
--------------------------------------	---------------	---------------

Telekom Slovenije, d.d.	22.168	18.602
Avtenta d.o.o.	0	4
Skupina TSmedia	0	14
IPKO Group	0	17
GVO GmbH	2.547	0

Nakup materiala in storitev v skupini	5.294	6.038
--	--------------	--------------

Telekom Slovenije, d.d.	5.234	5.902
Avtenta d.o.o.	60	130
Skupina TSmedia	0	1
SOLINE d.o.o.	0	5

Med terjatvami do povezanih družba na dan 31.12.2013 izkazuje kratkoročno nezaračunane prihodke. Med obveznostmi do povezanih družb pa so rezervacije, prejeta dolgoročna posojila, dolgoročne poslovne in druge obveznosti ter prejeta kratkoročna posojila.

4.7. Upravljanje finančnih tveganj

Družba se zavezuje izvajati postopke za pravočasno zaznavanje, ocenjevanje, kontroliranje in spremljanje tveganj, s ciljem učinkovitejšega doseganja poslovnih načrtov in izvajanja strategije družbe.

S tem namenom se v družbi:

- spremlja cilje poslovanja,
- odkriva tveganja, ki ogrožajo doseganja poslovnih ciljev,

- redno spremlja izpostavljenost vsem vrstam tveganj, ki nastanejo v poslovnih procesih in družbenem okolju,
- izvaja celovit sistem obvladovanja tveganj,
- spremlja učinkovite ukrepe za obvladovanje tveganj,
- posebna pozornost je namenjena obvladovanju ključnih tveganj,
- izobražuje in osvešča zaposlene in vodje na vseh ravneh o obvladovanju tveganja,
- preverja učinkovitost delovanja notranjih kontrol za obvladovanja ključnih tveganj,
- stalno se nadgrajuje in razvija proces upravljanja tveganj.

Tveganje družba obvladuje z namenom zmanjševanja nepredvidenih neželenih dogodkov, boljšega izkoriščanja priložnosti, večje učinkovitosti in uspešnosti poslovanja, večjega zadovoljstva poslovnih partnerjev, kvalitetnejših informacij za odločanje, večjega ugleda, stabilnosti in transparentnosti poslovanja.

Primarni finančni inštrumenti, pripoznani v računovodskih izkazih družbe GVO, d.o.o., zajemajo denar in denarne ustreznike, poslovne in druge terjatve, obveznosti do dobaviteljev in druge obveznosti iz poslovanja, finančne naložbe ter najeta posojila. Osnovni namen najemanja posojil je pridobiti ustrezna finančna sredstva, ki so potrebna za poslovanje družbe.

Na osnovi sprejete politike družba ne trguje z izvedenimi finančnimi inštrumenti. Najpomembnejše vrste tveganj v zvezi s finančnimi instrumenti predstavljajo obrestno tveganje, likvidnostno tveganje, valutno tveganje in kreditno tveganje.

Poslovodstvo redno preverja in potrjuje politiko obvladovanja posameznih vrst tveganj, ki so opisane v nadaljevanju.

Valutno tveganje

Družba GVO, d.o.o., opravlja svoje storitve večinoma v Sloveniji. Valutna tveganja v rednem poslovanju se pojavljajo v zvezi s tujimi dobavitelji storitev, blaga in osnovnih sredstev. Družba pri poslovanju s tujino uporablja valuto evro, ki je obenem funkcionalna valuta družbe. Zaradi tega je izpostavljenost valutnemu tveganju minimalna. Ker družba ocenjuje valutno tveganje kot majhno, ne uporablja posebnih inštrumentov za zavarovanje pred temi tveganji.

Obrestno tveganje

Obrestno tveganje je tveganje negativnega vpliva spremembe tržnih obrestnih mer na poslovanje posamezne družbe. Izpostavljenosti obrestnemu tveganju praktično ni. Zato družba ne uporablja posebnih inštrumentov za zavarovanje pred obrestnim tveganjem.

Družba ni pripravila analize občutljivosti spremembe obrestnih mer, ki bi prikazovala učinek na dobiček pred obdavčitvijo v primeru spremembe obrestne mere, ker je tveganje opredeljeno kot nizko.

Kreditno tveganje

Družba ima veliko število kupcev, fizičnih in pravnih oseb. Zaradi velike razpršenosti terjatev, je kreditno tveganje ocenjeno kot nizko. Družba ocenjuje, da je kreditno tveganje obvladljivo, saj ima utečene postopke upravljanja s terjatvami in oblikovanjem popravkov vrednosti terjatev. Zaradi rednega preverjanja zapadlih terjatev, je izpostavljenost družbe kreditnemu tveganju nizka. Najvišja izpostavljenost kreditnemu tveganju je enaka neodpisani vrednosti terjatev.

V zvezi z drugimi finančnimi sredstvi kot so: denarna sredstva, depoziti pri bankah in revolving kratkoročna posojila matični družbi, izpostavljenost družbe kreditnemu tveganju izhaja predvsem iz tveganja neporavnane obveznosti druge pogodbene stranke, pri čemer je najvišja izpostavljenost enaka knjigovodski vrednosti teh finančnih instrumentov.

Likvidnostno tveganje

Likvidnost je odvisna od učinkovitega upravljanja z denarjem in dinamike investiranja. Družba GVO, d.o.o. upravlja z likvidnostnim tveganjem s spremljanjem likvidnosti sredstev in obveznosti do virov sredstev ter z dnevnim spremljanjem denarnih tokov. Kratkoročne presežke plasira v bančne depozite, kratkoročne primanjkljaje pa rešuje s kratkoročnimi revolving posojili Telekom Slovenije.

Za družbo plačilno sposobnost uravnava Sektor za finance Telekom Slovenije, d.d. s pomočjo usklajevanja likvidnostne strukture sredstev in virov sredstev.

Vzpostavljene kreditne linije z domačimi bankami preko matične družbe omogočajo družbi premostitev nepredvidenih primanjkljajev denarnih sredstev. Velik del plačil strank je relativno predvidljiv in stabilen.

Upravljanje s kapitalom

Glavni namen upravljanja s kapitalom družbe je zagotoviti čim boljšo kreditno boniteto in kapitalsko ustreznost za potrebe financiranja poslovanja in za doseganje čim višje vrednosti za lastnika družbe.

Družba spremlja gibanje kapitala z uporabo kazalnika finančnega vzvoda, izračunanega z delitvijo neto obveznosti, s skupnim zneskom neto obveznosti in celotnim zneskom kapitala. V okviru neto obveznosti družba vključuje prejeta posojila in druge finančne obveznosti, znižane za znesek kratkoročnih finančnih naložb in denarnih sredstev s kratkoročnimi depoziti.

Poštena vrednost

Družba ocenjuje, da poštene vrednosti finančnih sredstev in finančnih obveznosti bistveno ne odstopajo od knjigovodskih.

Ostala tveganja

Družba se pri svojem poslovanju srečuje tudi z drugimi finančnimi tveganji, kot so: tveganje izgube projektov na domačem trgu zaradi pasivnosti države, operativnimi tveganji (škoda in nedostopnost do fizičnih sredstev, izpad elektrike, tehnične napake), kar družba uspešno obvladuje z rednimi pridobivanji novih poslov in minimiziranjem verjetnosti neželenih dogodkov.

4.8. Dogodki po datumu bilance stanja

Po datumu bilance stanja se niso pojavili dogodki, ki bi zahtevali popravek računovodskih izkazov.

5. POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

Poročilo neodvisnega revizorja

Družbenikom družbe GVO d.o.o.

Poročilo o računovodskih izkazih

Revidirali smo priložene računovodske izkaze družbe GVO d.o.o., ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2013, izkaz poslovnega izida, izkaz drugega vseobsegajočega donosa, izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe.

Odgovornost posloводства za računovodske izkaze

Posloводство je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo posloводства potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi revizije. Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanim in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov družbe, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja družbe. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen posloводства kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Mnenje

Po našem mnenju so računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih poštena predstavitev bilance stanja družbe GVO d.o.o. na dan 31. decembra 2013 ter njenega poslovnega izida in denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU.

Poročilo o zahtevah druge zakonodaje

V skladu z zahtevo Zakona o gospodarskih družbah potrjujemo, da so informacije v poslovnem poročilu skladne s priloženimi računovodskimi izkazi.

Damjan Ahčin, ACCA
pooblaščen revizor

KPMG SLOVENIJA,
podjetje za revidiranje, d.o.o.

Katarina Sitar Šuštar
partner

Ljubljana, 27. februar 2014

KPMG Slovenija, d.o.o.
1